

Szentes Város

TELEPÜLÉSSZERKEZETI TERVE

ALÁÍRÓLAP

Törzsszám: 06006

Készült:

Szentes Város Önkormányzatának megbízásából

Polgármester:

Szirkik Imre

Témafelelős:

Juhász Márta

főépítész

Felelős tervező,
településtervezés
építészet:

Wittek Krisztina
vezető településtervező
ktsz.: TT1-01-2382/01

Településtervezés:

Barsiné Vajk Ágnes
településmérnök
AZ ÉPÍTÉSZ BT.
Budapest, 1016 Tigris utca 34.

Tájtervezés:

Nemes Zoltán
K1 01 5053
VÁRKERT Kft.
Budapest, 1111 Fadrusz utca 5.

Környezetvédelem:

Szél Sándor
MMK: 01-11986

Készítette:

EUROIL Co.

Ügyvezető igazgató:

Csajka Péter

Manager:

Viczana Júlia

Közlekedés:

Wettstein Miklós
K1d-1/01-2317
WETTSTEIN & TÁRSA Bt.
Budapest, 1061. VI. Andrásy út 34.

Közmű:

Dima András
MK-01-2130
DIMA Kft
1029. Budapest, Kinizsi Pál u. 5/b.

Régészet:

Türk Attila
2.3.1./575-6/2005

Szentes Város

TELEPÜLÉSSZERKEZETI TERVE

TARTALOMJEGYZÉK

Törzsszám: 06006

I. SZENTES VÁROS TELEPÜLÉSSZERKEZETI TERVE

Előlap
Tartalomjegyzék

1. füzet Bevezetés, Jóváhagyandó munkarészek, Terviratok

1. Bevezetés
2. Szentes Város Településszerkezeti terve, és annak leírása (Szentes Város Önkormányzatának ../2007. (... ..) sz. határozata)
3. Terviratok

2. füzet Helyzetelemzés

3. füzet Alátámasztó munkarészek (javaslatok)

II. SZENTES VÁROS ÖRÖKSÉGVÉDELMI HATÁSTANULMÁNYA

III. SZENTES VÁROS KÖRNYEZETVÉDELMI HATÁSTANULMÁNYA

IV. SZENTES VÁROS SZABÁLYOZÁSI TERVE

V. SZENTES VÁROS HELYI ÉPÍTÉSI SZABÁLYZATA

Szentes Város

TELEPÜLÉSSZERKEZETI TERVE

Alátámasztó munkarészek

TARTALOMJEGYZÉK:

I. BEVEZETÉS.....	6	IX. TELEPÜLÉSSZERKEZET, TERÜLETHASZNÁLAT, TERÜLETI MÉRLEG.....	21
1. Előzmények.....	6	1. területhasználati változások.....	21
2. A településszerkezeti terv fogalma és célja.....	6	2. Területi mérleg.....	22
3. Szentes fejlődéséről.....	6	XI. VÁROSKÖZPONT, INTÉZMÉNYEK.....	23
4. A terv készítéséről.....	7	1. Belváros.....	23
1. A településszerkezeti terv jelentősége.....	7	2. Oktatási intézmények.....	23
2. A településrendezés törvényi háttere.....	7	3. Egészségügyi intézmények.....	24
3. Terv készítésének folyamata.....	8	4. Szociális intézmények.....	24
5. A terv készítésének célja.....	8	XII. LAKÓTERÜLETEK.....	25
6. Szentes város településszerkezeti tervének felépítése.....	9	1. Tervezett lakóterületi fejlesztések.....	25
7. Alapadatok (2006).....	9	XIII. BELTERÜLETI ZÖLDTERÜLETEK FEJLESZTÉSE.....	26
8. A fenntarthatóság és a városrendezés kapcsolata.....	9	1. Lakóterületi parkfejlesztés – véderdők.....	26
II. SZENTES VÁROS TÖRTÉNETE RÖVIDEN.....	10	2. Kurca-parti zöldfelületek.....	26
III. TERMÉSZETI KÖRNYEZETE RÖVIDEN.....	10	3. Tavak melletti zöldfelület-fejlesztés.....	26
IV. NÉPESSÉG.....	12	4. Fasorbóvítás – rekonstrukció.....	26
1. Népszámbecslés.....	12	5. Játsszótér fejlesztés.....	26
2. Háztartásnagyságok alakulása.....	12	6. Zöldfelületi intézménybővítés.....	27
V. VÁROSRENDEZÉSI TERVEK.....	12	7. Helyi védelmű zöldfelületek.....	27
1. Általános Rendezési Terv 1997.....	12	XIV. GAZDASÁG.....	28
2. Szentes Városközpont Szabályozási Terv 9/2000. (V.13.).....	13	1. Fejlesztések háttere.....	28
3. Szentes Széchenyi liget és környéke Szabályozási Terv 29/2000. (XII.9.).....	13	2. Gazdasági területek.....	29
4. Szentes Alsórét Szabályozási Terv 16/2001 (VII.13.) és módosításai.....	14	XV. KÜLTERÜLETI LAKÓTERÜLETEK.....	29
5. Szentes Hékéd Részletes Szabályozási Terv.....	14	XVI. IDEGENFORGALOM, SPORT.....	30
6. Szentes Nagyhegy Részletes Rendezési Terve.....	14	XVII. TÁJRENDEZÉSI FEJLESZTÉS.....	31
VI. TERÜLETI TERVEK.....	15	1. Természetvédelmi javaslat.....	31
1. Országos Területrendezési Terv 2003.....	15	2. Külterületi zöldterületfejlesztés.....	31
2. Csongrád Megye Területrendezési Terve 2005.....	16	3. Kerékpárút hálózat.....	31
VII. TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DÖNTÉS.....	20	4. Üdülés, idegenforgalom.....	31
VIII. TÉRSZERKEZET.....	21	5. Tanyafejlesztés.....	32
		6. Zártkertek.....	32
		7. Biológiai aktivitás érték számítás.....	33

XVIII. KÖZLEKEDÉS.....	34
1. Országos közúthálózat	34
2. Helyi közúthálózat.....	34
3. Forgalmotechnika, forgalomszabályozás.....	35
4. Forgalmi előrebecslés	35
5. Parkolás.....	36
6. Kerékpár közlekedés	36
7. Tömegközlekedés.....	37
8. Vasúti közlekedés	37
9. Vízi közlekedés	37
10. Légi közlekedés.....	37
XIX. KÖZMŰELLÁTÁS	38
1. Bevezetés	38
2. Vízellátás.....	40
3. Szennyvízcsatornázás.....	42
4. Csapadékvízvezetés.....	43
5. Árvízvédelem	44
6. Belvízvédelem.....	45
7. Gázellátás	45
8. Villamosenergia	46
9. Táv-hőellátás	46
10. Hírközlés	47
XX. KÖRNYEZETI ÉRTÉKELÉS	48
1. A környezeti értékelés kidolgozási folyamatának bemutatása.....	48
1. Bevezetés	48
2. A stratégiai környezeti vizsgálat fogalma és célja	49
3. Jelen környezeti értékelés módszere, tematikája	51
4. Fenntarthatósági alapelvek.....	51
2. A szerkezeti terv értékelése.....	53
1. Levegőtisztaság-védelem	53
2. Vízminőségvédelem.....	54
3. Közműellátás (ivóvízellátás, szennyvíz- és csapadékvíz elvezetés, szennyvíztisztítás).....	57
4. Vízgazdálkodás, vízgyűjtő-gazdálkodás, árvízvédelem, belvízvédelem	57
5. Talajfelépítés, geológia és hidrogeológia.....	58
6. Zaj- és rezgésvédelem.....	60
7. Hulladékgazdálkodás, potenciális szennyezőforrások számbavétele	61
8. Élővilág, természetvédelem, zöldfelületek	63
9. Kulturális örökségvédelem, védett műemlékek, régészeti lelőhelyek	65
XXI. ÁRVÍZ- ÉS BELVÍZVÉDELEM	66
1. Árvízvédelem	66
2. Belvízvédelem.....	67
3. Belvízrendezési terv Szentes településszerkezeti tervéhez	69
XXII. KULTURÁLIS ÖRÖKSÉGVÉDELEM	73
1. Régészeti emlékek feltárhatóságának lehetőségei	73
2. Javaslat a műemlékek listájának bővítésére.....	74
3. Javaslat a helyi védelem bővítésére	75

RAJZJEGYZÉK:

VI. TERÜLETRENDEZÉSI TERVEK

CSONGRÁD MEGYE TERÜLETRENDEZÉSI TERVE ÉS SZENTES FEJLESZTÉSI TERÜLETEINEK ÖSSZEHASONLÍTÁSA

TERÜLETFELHASZNÁLÁS A MEGYEI TERVBŐL

06006-A-1-V-06-3-0	ERDŐGAZDÁLKODÁSI TÉRSÉG	M:=1 : 100 000
06006-A-1-V-06-4-0	BELTERJES-, KÜLTERJES MEZŐGAZD. TÉRSÉG	M:=1 : 100 000
06006-A-1-V-06-5-0	VÍZGAZDÁLKODÁSI TÉRSÉG	M:=1 : 100 000
06006-A-1-V-06-6-0	KÍVÁLÓ TERMŐHELYI ADOTTSÁGÚ SZÁNTÓTER.	M:=1 : 100 000
06006-A-1-V-06-7-0	TERMÉSZETI TERÜLETEK ÖVEZETEI	M:=1 : 100 000
06006-A-1-V-06-8-0	TÉRSÉGTÉRSÉGI TÁJREHAB. IG. TER. ÖVEZETE	M:=1 : 100 000
06006-A-1-V-06-9-0	TÁJLÉPVÉDELMI TERÜLET ÖVEZETE	M:=1 : 100 000
06006-A-1-V-06-10-0	TÉRSÉGI HULLADÉKLERAKÓ-HELY KIJELÖL...	M:=1 : 100 000
06006-A-1-V-06-11-0	RENDSZERESEN ÉS ERŐSEN BELVÍZJÁRTA TER. ...	M:=1 : 100 000
06006-A-1-V-18-31-0	... ÚTHÁLÓZAT	M:=1 : 100 000
06006-A-1-V-18-32-0	... KERÉKPÁRÚT HÁLÓZAT	M:=1 : 100 000

VII. TELEPÜLÉSSZERKEZÉSI ELHATÁROZÁSOK

06006-A-1-V-07-2-0	FEJLESZTÉS TERÜLETEI	M:=1 : 22 000
06006-A-1-V-07-3-0	KÖZPONTOK	M:=1 : 20 000

IX. TELEPÜLÉSSZERKEZET, TERÜLETHASZNÁLAT

06006-A-1-V-09-5-0	TERÜLETHASZNÁLATI VÁLTOZÁSOK	M:=1 : 30 000
--------------------	------------------------------	---------------

XIII. VÁROSI ZÖLDFELÜLETEK

1.	TÉGLAGYÁRI TAVAK TÉRSÉGE KÖRNYEZETAL. TERVLAP	M:=1 : 5 000
2.	TERMÁL TÓ KÖRNYEZETE KÖRNYEZETALAKÍTÁSI TERVLAP	M:=1 : 5 000

XVI. IDEGENFORGALOM, SPORT

06006-A-1-V-16-1-0	IDEGENFORGALOMI FEJLESZTÉSI JAVASLAT	M:=1 : 30 000
--------------------	--------------------------------------	---------------

XVII. TÁJRENDEZÉSI JAVASLAT

1.	KÖRNYEZETALAKÍTÁSI TERV I.	M:=1 : 50 000
2.	KÖRNYEZETALAKÍTÁSI TERV II.	M:=1 : 50 000
3.	ÖKOLÓGIAI ZÖLDFOLYOSÓK ÉS TÁJRENDEZÉS ÖSSZEFÜGGÉSEI	M:=1 : 100 000
4.	TERMÉSZETI TERÜLETEK ÉS TÁJRENDEZÉS ÖSSZEFÜGGÉSEI	M:=1 : 100 000
5.	TÁJKÉPVÉDELEM ÉS TÁJRENDEZÉS ÖSSZEFÜGGÉSEI	M:=1 : 100 000
6.	MADÁRVÉDELEM ÉS TÁJRENDEZÉS ÖSSZEFÜGGÉSEI	M:=1 : 100 000
7.	TERMÉSZETVÉDELEM ÉS TÁJRENDEZÉS ÖSSZEFÜGGÉSEI	M:=1 : 100 000
8.	TERMÉSZETMEGŐRZÉS ÉS TÁJRENDEZÉS ÖSSZEFÜGGÉSEI	M:=1 : 100 000
9.	MEZŐGAZDASÁGI TERÜLETHASZNÁLAT ÉS TÁJR. ÖSSZEFÜGGÉSEI	M:=1 : 100 000
10.	MEZŐ- ÉS ERDŐGAZDASÁGI TERÜLETEK FEJLESZTÉSE	M:=1 : 100 000

XVIII. KÖZLEKEDÉS

06006-A-1-F-18-21-0	TÉRSÉGI ÚTHÁLÓZAT JAVASLAT	M:=1 : 150 000
06006-A-1-F-18-22-0	KÜLTERÜLETI ÚTHÁLÓZAT JAVASLAT	M:=1 : 50 000
06006-A-1-V-18-23-0	BELTERÜLETI ÚTHÁLÓZAT JAVASLAT	M:=1 : 12 000
06006-A-1-V-18-24-0	TÖMEGKÖZLEKEDÉSI JAVASLAT	M:=1 : 15 000
06006-A-1-V-18-25-0	FORGALOMÁRAMLÁS JAVASLAT	M:=1 : 12 000
06006-A-1-V-18-26-0	MINTAKERESZTSZELVÉNYEK	M:=1 : 12 000

XIX. KÖZMŰ

06006-A-1-V-19-1-0	VÍZELLÁTÁSI JAVASLAT	M:=1 : 20 000
06006-A-1-V-19-2-0	SZENNYVÍZ CSATORNÁZÁS JAVASLAT	M:=1 : 20 000
06006-A-1-V-19-3-0	CSAPADÉKVÍZ ELVEZETÉS JAVASLAT	M:=1 : 20 000
06006-A-1-V-19-4-0	GÁZELLÁTÁS JAVASLAT	M:=1 : 20 000
06006-A-1-V-19-5-0	VILLAMOSENERGIAELLÁTÁS JAVASLAT	M:=1 : 20 000

XX. KULTURÁLIS ÖRÖKSÉGVÉDELEM

06006-A-1-V-22-4-0	HELYI VÉDELEMRE JAVASOLT ÉPÜLETEK, UTCAKÉPEK
06006-A-1-V-22-6-0	MŰEMLEKI JAVASLAT

I. BEVEZETÉS

1. Előzmények

SZENTES VÁROS Önkormányzata megbízta az EUROIL Ipari és Kereskedelmi Kft-t és Az Építész Bt-t az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. Évi LXXVIII. törvény alapján Szentes teljes körű rendezési terveinek, valamint helyi építési szabályzatának elkészítésével. A Megbízó vállalta a településre vonatkozó adatok, előzetesen készült tervek teljes körű szolgáltatását, a folyamatos szakmai kapcsolattartást, valamint a lakossági egyeztetések lebonyolítását.

A város jóváhagyott településfejlesztési koncepcióval rendelkezik, mely a tervek alapjául szolgálhat. (2005.) Ez meghatározza a település küldetését, jövőképét, fenntartható fejlesztésének főbb irányait, átfogó célkitűzéseit, hosszú távú (10-15 évre szóló) prioritásait. Ennek alapján állítottuk össze a tervezési programot.

A hagyományos fejlesztési módok helyett tervünk a fenntartható helyi fejlődés elveit fogja követni, amelyik európai mintára a környezet védelmét, az élhető lakókörnyezet kialakítását, az élelmiszerek iránti minőségi igényt, a táj képének, a térség kulturális örökségének megőrzését tekinti elsődleges feladatának a gazdasági versenyképesség megtartása mellett.

2. A településszerkezeti terv fogalma és célja

A településszerkezeti tervet a 1997. évi LXXVIII. törvény így határozza meg: „az a településrendezési terv, amely meghatározza a település alakításának, védelmének lehetőségeit és fejlesztési irányait. Ennek megfelelően az egyes területek felhasználási módját, a település működtetéséhez szükséges műszaki infrastruktúra elemeinek a település szerkezetét meghatározó térbeli kialakítását és elrendezését, az országos és a térségi érdek a szomszédos, vagy más módon érdekelt többi település alapvető jogainak és rendezési terveinek figyelembevételével a környezet állapotának javítása vagy legalább szinten tartása mellett.” A település önkormányzata által határozattal jóváhagyott dokumentum. A terv hosszú-távú településrendezési elképzeléseket rögzít, legkésőbb 10 év múlva a települési önkormányzatnak felül kell vizsgálni.

Szentes Város távlati fejlesztésének térbeli elhelyezését rögzíti jelen terv. Célja, hogy a fenntartható fejlesztés jegyében a környezeti-ökológiai egyensúly biztosításával, a meglévő táji és épített értékek megóvásával és rendeltetésszerű hasznosításával, ezzel összefüggésben a gazdasági érdekek figyelembevételével tervezett fejlesztések számára megfelelő területeket és infrastrukturális elemeket meghatározza. Így biztosítható a település népességmegtartása, sőt a népesség mérsékelt növekedése, az előregedés megakadályozása, az itt élők életminőségének javulása.

3. Szentes fejlődéséről

Szentes évszázadok óta az Alföld egyik legmeghatározóbb települése. A város egészen közel fekszik a Tisza jobb oldali partjához. Szeged és Hódmezővásárhely után a megye legnagyobb lélekszámú városa.

MÉRFÖLDKÖVEK:

- 1075 I. Géza oklevele, Curicea
- 1332 első okleveles említés, Scenthus (Szentüs), Szente-Mágoacs család birtoka
- 1423 templomos falu
- 1564 oppídum (I. Ferdinánd)
- 1566 török pusztítás, több ízben 1593-1606, 1647, 1693
- 1709 pestisjárvány, 900 fő áldozat
- 1715 230 család, 1380 fő
- 1716-18 délvidéki császári hadak élelmezésének központja, Harruckern báró,
- 1720 Harruckern báró tulajdona Szentes
- 1730 évi három vásár, virágzó mezőváros
- 1759 800 családfő, 5.000 fő
- 1828 3.000 család, 16.000 lakos
- 1836 szabad polgárváros, örökváltásági szerződés a Károlyi grófokkal
- 1848 rendezett tanácsú város, önálló országgyűlési képviselő, 22.000 fő
- 1848 Kossuth toborzó beszéde, p.m. Boros Sámuel
- 1865 megfosztották a rendezett tanácsú város jogállástól, falusi kupaktanács
- 1878 **Csongrád megye székhelye**, szilárd burkolatú utcák, artézi kutak
- 1887 vasúti közlekedés, villanyvilágítás, középületek és iskolák épülnek
- 1900 31.000 fő, 6645 lakóház, 32% külterületen él, kubikos főváros
- 1914-18 10.000 katona, 1.300 halott
- 1929 új vasútállomás
- 1939 33.000 fő
- 1950 elveszti a megyeszékhelyi státust, járási központ
- 1960-70 ipartelepítés, lakosságmegtartó képesség nő
- 1980-90 fóliázás, az ország jelentős élelmezője
- Szentesi Kistérség központja

4. A terv készítéséről

1. A településszerkezeti terv jelentősége

A rendezési terv készítésének célja, hogy legalább középtávon (10-15 év) határozza meg Szentes város társadalmi és gazdasági jövőképeinek térbeli vetületét.

A terv feladata, hogy a széleskörű adatgyűjtésen alapuló helyzetértékelésre építve meghatározza a város jövőképét megvalósító átfogó fejlesztési célokat és a konkrét fejlesztési programok kidolgozásához szükséges prioritásokat, irányelveket.

2. A településrendezés törvényi háttere

A településrendezési tervek készítésének menetét, tartalmi előírásait elsősorban a többször módosított Építési törvény szabályozza.

Az Étv. 7. § szerint:

(1) A településrendezés célja a települések terület-felhasználásának és infrastruktúra-hálózatának kialakítása, az építés helyi rendjének szabályozása, a környezet természeti, táji és épített értékeinek fejlesztése és védelme, továbbá az országos, a térségi, a települési és a jogos magánérdekek összhangjának megteremtése, az érdekütközések feloldásának biztosítása, valamint az erőforrások kíméletes hasznosításának elősegítése.

(2) A településrendezés feladata, hogy a település területének, telkeinek felhasználására és beépítésére vonatkozó helyi szabályok kialakításával:

- a) meghatározza a település összehangolt, rendezett fejlődésének térbeli-fizikai kereteit;
- b) a település adottságait és lehetőségeit hatékonyan kihasználva elősegítse annak működőképességét a környezeti ártalmak legkisebbre való csökkentése mellett;
- c) biztosítsa a település (településrészek) megőrzésre érdemes jellegzetes, értékes szerkezetének, beépítésének, építészeti és természeti arculatának védelmét.

(3) A településrendezés eszközei:

- a) a településfejlesztési koncepció, amelyet a települési önkormányzat képviselő-testülete határozattal állapít meg (2. § 26. pont);
- b) a településszerkezeti terv, amelyet az önkormányzati településfejlesztési döntés figyelembevételével a települési önkormányzat képviselő-testülete dolgoztat ki, és határozattal állapít meg (2. § 28. pont);
- c) a helyi építési szabályzat és a szabályozási terv, amelyet a településszerkezeti terv alapján a települési önkormányzat képviselő-testülete dolgoztat ki, és rendelettel állapít meg (2. § 10. és 19. pont).

Az Étv. részletesebben is meghatározza a településrendezés feladatait:

8. § A településrendezés során biztosítani kell a területeknek a közérdeknek megfelelő felhasználását a jogos magánérdekekre tekintettel, az emberhez méltó környezet folyamatos alakítását, értékeinek védelmét, figyelembe véve:

- a) az egészséges lakó- és munkakörülmények, a népesség biztonságának általános követelményeit,
- b) a népesség demográfiai fejlődését, a lakosság lakásszükségletét,
- c) a lakosság fizikai, szellemi és lelki igényeit, különös tekintettel a családok, a fiatalok, az idősek, a korlátozott képességűek igényeire, az oktatás, a sport, a szabadidő és az üdülés, valamint a társadalmi szervezetek, egyházak működési feltételeinek lehetőségeire,
- d) a megőrzésre érdemes történeti vagy településképi jelentőségű településrészek és az építészeti örökség védelmét, felújítását és továbbfejlesztését, valamint az értékes építmény és tájrészlet látványát (rálátás), továbbá az ingatlanról feltáruló kilátás védelmét, annak mértékéig, hogy az érintett telkek szabályos beépítését ne akadályozza,
- e) a környezet-, a természetvédelem, a tájhasználat és a tájkép formálásának összehangolt érdekeit, különös tekintettel a víz, a levegő, a talaj, a klíma és az élővilág védelmére,
- f) a lakosság megélhetését, ellátását biztosító gazdasági érdekeket, a munkahelyek megőrzésének és új munkahelyek teremtésének érdekeit, a mező- és az erdőgazdaság, a közlekedés, a posta és a hírközlés, az ellátás, különösképpen az energia- és a vízellátás, a hulladékeltávolítás és -elhelyezés, a szennyvízelhelyezés és -kezelés valamint a nyersanyaglelőhelyek biztosítását,
- g) a honvédelem és a polgári védelem érdekeit,
- h) a területtel és a termőfölddel való takarékos gazdálkodást,
- i) az arra alkalmas természeti adottságok gyógyászati hasznosításának elősegítését és védelmét.

A településrendezési tervek jóváhagyása a jogszabály szerint az önkormányzat feladata éppúgy, mint a koncepcióé, de a benne megfogalmazott területi vonatkozású döntések nemcsak az önkormányzat tevékenységére irányadók, hanem az egész város fejlődésére jelentős befolyást gyakorolnak.

A településrendezési terv elkészítése a szentesiek, az itt tevékenykedő vállalkozások és az önkormányzat feladata és egyben lehetősége is. Ebben a közös munkában az önkormányzat részvállalását az önkormányzati törvény is megszabja:

„8. §

(1) A települési önkormányzat feladata a helyi közszolgáltatások körében különösen: a településfejlesztés, a településrendezés, az épített és természeti környezet védelme, a lakásgazdálkodás, a vízrendezés és a csapadékvíz elvezetés, a csatornázás, a köztemető fenntartása, a helyi közutak és közterületek fenntartása, helyi tömegközlekedés, közbiztonság és településtudomány biztosítása; gondoskodás a helyi tűzvédelemről, közbiztonság helyi feladatairól; közreműködés a helyi energiaszolgáltatásban, a foglalkoztatás megoldásában; az óvodáról, az alapfokú nevelésről, oktatásról, az egészségügyi, a szociális ellátásról, valamint a gyermek és ifjúsági feladatokról való gondoskodás; a közösségi tér biztosítása; közművelődési, tudományos, művészeti tevékenység, sport támogatása; a nemzeti és etnikai kisebbségek jogai érvényesítésének a biztosítása; az egészséges életmód közösségi feltételeinek elősegítése.

3. Terv készítésének folyamata

A város reális alapcélját (középtávú jövőképét) és az annak eléréséhez szükséges cél- és prioritás rendszert a város településfejlesztési koncepciója – mely 2005-ben készült, - meghatározta. A helyzetértékelés összefoglalása a SWOT analízis. Itt kerültek felsorolásra a település fejlesztésének lehetőségei és korlátai. A helyzetértékelés és a településen élők elvárásai alapján tehát felvázolt egy jövőképet, mely megvalósulásához nélkülözhetetlen az ennek alapján elkészített településrendezési tervek és helyi építési szabályzat.

Az azóta felmerült igényeket a Képviselőtestület „Önálló településfejlesztési döntésben” határozattal hagyta jóvá.

Ezek alapján készül a terv szoros együttműködésben az Önkormányzattal, a Pogármesteri Hivatal kollégáival, a lakosság ebben részt venni kívánó polgáraival, valamint az államigazgatási szervekkel, akik az ágazati és szakmai szempontokat képviselik.

EU alapelvek, melyeket a tervezés során fontosnak ítéltünk:

- **Partnerség:**
  - A társadalom közvetlen bevonása a döntéshozatalhoz. A kisebb, nagyobb területi/települési egységeket egyenrangúakként kell kezelni
- **Szubszidiaritás:**
  - A problémamegoldás hatáskörök decentralizálása. A problémákat azon a (legalacsonyabb) szinten kell megoldani, ahol azok keletkeznek. Ehhez társadalmi szervezetek támogatása, intézményi, rendszer kialakítása
- **Programozás:**
  - A térség/település problémáinak rendszerszerű megoldása.

Ennek érdekében számos egyeztetést tartottunk:

- **Városfejlesztési Bizottsági megbeszélés 4 alkalommal**
- **Képviselőtestületi megbeszélés 2 alkalommal**
- **Megbeszélés vállalkozókkal**
- **Közös megbeszélés a Hivatal képviselőivel**
- **Főépítési és szakágankénti megbeszélés sokszor**
- **Interaktív Civil TV műsor**
- **Előzetes egyeztetések államigazgatási szervekkel:**
  - örökségvédelem,
  - környezetvédelem,
  - természetvédelem,
  - közlekedésfelügyelet

5. A terv készítésének célja

A terv készítésének célja – a törvényi kötelezettségen túlmenően - az, hogy Szentes városát egységes szerkezetbe kövacsolja, és biztosítsa a város népességmegtartásához szükséges élhető környezet megteremtése, valamint a város gazdasági életéhez szükséges területek biztosítása.

Féja Géza 1957-ben így ír Szentesről: „ ...Szentes csupa törött vonal. Csupa félbemaradt, vagy pedig „furcsaságba” fúlt kezdeményezés. ... Egyetlen vigasztalása Szentesnek a városi park. Növényi költemény ez, mintha a szegény alföldi anyaföld álmodott volna valami nagyon szépet. ...”

A város különböző részei mind saját történelemmel rendelkező egység, melyeket a kanyargós Kurca – mint zöld szalag - fűz fel. Ezt kívánja a terv erősíteni, a városrészek fejlesztését a helyi sajátosságok megtartásával elősegíteni.

A központ impozáns középületei a XIX-XX század fordulója körül épültek. Egy urbánus életformát sugallva, megadva annak feltételeit. A központ városis fejlesztését irányozza elő a terv.

A várostól keletre eső területet logikusan már a XIX században a város fejlődéséhez nélkülözhetetlen gazdasági területként használták. Ehhez új fejlesztési területek csatlakoztak, és ezt a tendenciát követi a jelen terv is.

A városhoz elválaszthatatlanul hozzátartozik a tanyavilág és a tanyaközpontok. (*Erdei Ferenc: Város és vidéke*) Mintha az utóbbi évtizedek tervei erről megfelelednének.

Az utóbbi évtized nagy fejlesztése volt a várost nyugatról megkerülő 451 számú út megépítése. Ennek folytatásaként megkerestük a várost körbefogó gyűrű ideáli helyét.

A hatalmas külterület tekintélyes része természeti, természetközeli terület. Ennek megóvása, megtartása, ésszerű használata a külterületi terv vezérfonala.

Szentes a nemzet sportvárosa. Ehhez megfelelő fejlesztések is szükségesek.

A természeti értékek megfelelő használatához üdülő és rekreációs terület kijelölése elengedhetetlen.

6. Szentes város településszerkezeti tervének felépítése

A tervet hagyományos tematikás szerint készítettük, szétválasztva a vizsgálati, jóváhagyásra kerülő és alátámasztó munkarészeket. Így három füzetbe dokumentáltuk az alkészült tervet:

- Jóváhagyandó munkarészek: a településszerkezeti terv és annak leírása
- Helyzetelemzés (vizsgálatok)
- Alátámasztó munkarészek

Ezenkívül még két külön kötet az örökségvédelmi és környezetvédelmi hatástanulmány.

A munka folytatásaként, jelen terv jóváhagyását követően készítjük el a város Helyi Építési Szabályzatát és Szabályozási Tervét.

7. Alapadatok (2006)

A tervet hagyományos tematikás szerint készítettük, szétválasztva a vizsgálati, jóváhagyásra kerülő és alátámasztó munkarészeket. Így három füzetbe dokumentáltuk az alkészült tervet:

- Szentes Város belterülete: 1 683 ha
- Szentes Város külterülete: 33 642 ha
- Szentes Város közigazgatási területe: 35 325 ha
- Néesség: 31 638 fő
- Népsűrűség: 89,6 fő/km²
- Lakóegység száma: 16 184 db
  - Lakások száma: 14 876 db
  - Tanyak száma: 1 306 db
- Egyéb belterületek:
  - Magyartés,
  - Lapistó,

8. A fenntarthatóság és a városrendezés kapcsolata

A fenntartható fejlődés elvét legegyszerűbben úgy fogalmazhatjuk meg, hogy a tervezés során nem saját magunknak kívánunk ideális állapotot teremteni, hanem unokáink generációjának. A fenntartható városfejlődés ökológiai síkon elsősorban a hosszú távú; generációkon átívelő gondolkodás alapján álló döntéseket jelent; a fogyasztás olyan szintjét, mely hosszú távon is biztosítható; a kibocsátásaink, az elhasznált forrásoknak (pl.: üzemanyag, építőanyagok, építésre szánt területek, stb.) a természet és ember által meghatározott rendszer körforgásaiba való biztonságos visszavezetését. Ezeknek a céloknak való megfelelés érdekében fenntartható szintre kell csökkenteni az elsődleges források elhasználását; a termőföldek beépítését, a nyersanyagok fogyasztását; csökkenteni kell az emberi eredetű, üvegház hatást okozó gázok és a hulladék kibocsátását, és védeni kell az emberi egészséget – például a zajtól, a balesetektől.

A fenntartható fejlődés a társadalmi-kulturális síkon az emberek alapvető igényeinek a kielégítését, a rászoruló emberek segítségét, a mentális jólétet, a közösségi értékek megőrzését, a jó kormányzást (demokratikus döntéshozatalt, a döntés előkészítésben való közösségi részvételt, a konszenzusra való törekvést) és a közönség fenntartható fejlődés melletti elkötelezettségét jelenti.

A fenntartható városfejlődés mindent átfogó tervezési megközelítést igényel. A kulcs a fenntartható fejlődés három pillére – a környezeti-, társadalmi-kulturális- és gazdasági fejlődés – kiegyensúlyozott figyelembe vétele. Alapvető fontosságú az is, hogy a fenntartható fejlődés tényezőit ne egymástól függetlenül, hanem hálózatként használjuk, hiszen a társadalom, a történelmileg kialakult termelési módok és a természet erős kölcsönhatása miatt a három pillér nem is kezelhető egymástól függetlenül. Az urbanisztika, a településtervezés törekvéseinek központjában a fenntarthatóság biztosítása áll. A fenntartható településfejlődés három pillérének a következő bekezdésekben való rövid meghatározása abban segíthet, hogy terveink „fenntarthatóságát” lemérjük, megítéljük.

II. SZENTES VÁROS TÖRTÉNETE RÖVIDEN

Szentes város történetével részletesen az örökségvédelmi hatástanulmányban – mely a településrendezési terv II. kötete - foglalkozunk. Itt szemléltetjük a város fejlődését történeti térképek alapján.

A város környékén feltárt régészeti leletek bizonyossága szerint a terület az újkőkortól kezdve folyamatosan lakott hely volt. A népvándorlás évszázadaiban különböző népcsoportok váltották egymást. A honfoglaláskor Ond vezér törzse népesítette be a területet, magába olvasztva a szláv őslakosságot. A kis halászfalu a gyakori kun és tatár betörések következtében több ízben elpusztult, de mindannyiszor újra benépesült. A Kurca folyó neve I. Géza 1075-ben kelt oklevelében fordul elő először (Curicea). A település első oklevelés említésére 1332-ben került sor Scenthus (Szentüs) alakban.

A szaktudósok megállapítása szerint Szentes neve valószínűleg a valódi első birtokosok, a Sente-Mágoics család nevét örökíthette meg. E korai évszázadokról keveset tudunk. Szentes folyamatos gyarapodására utal, hogy míg egy 1423-ból származó oklevél templomos falunak, I. Ferdinánd 1564. április 4-én kelt adománylevele pedig már oppidumnak (mezővárosnak) mondja a települést.

Gyula várának török kézre kerülése után (1566) Szentes fejlődése változó képet mutat. A teljes pusztulást a felvirágzás követi, többször megismétlődve. Utolsó felperzselésére 1693-ban kerül sor a krími tatárok által. A település ezt a pusztítást is átvészelte. A török hódoltság megszűnése után felgyorsult az elmenekült családok visszavándorlása, új családok betelepülése. A Rákóczi-szabadságharc idején hol a kuruc, hol a labanc csapatok szállták meg a várost, amit csak tetézték a bécsi kormány szolgálatában álló rácok fosztogatásai. A hadak elvonulását 1709-ben nagy pestisjárvány követte, amelynek Szentesen megközelítően 900-an estek áldozatul. Egy 1715-ben készült összeírás szerint a város lakossága nem haladta meg az 1380 főt (230 család). Erről az alapról indulva vált néhány évtized alatt ismét virágzó mezővárossá.

A település fejlődésére meghatározó körülményként hatott, hogy az 1716-1718 között folyó délvidéki török hadjárat idején báró Harruckern János György élelmezési főhadbiztos Szenteset tette a császári hadak élelmezésének központjává. A lakosság anyagilag gyorsan gyarapodott, hisz szinte minden terményét könnyen értékesíthette. Harruckern János György 1730-ban három országos vásár tartására szóló privilégiumot eszközölt ki III. Károly királytól. A sokféle kedvezmény nyomán a lakosság létszáma folyamatosan növekedett.

Az 1759. évi összeírás már 794 családfőt tüntetett fel, vagyis a település népessége ekkorra megközelítette az 5000 főt. Az 1828. évi országos összeíráskor már 16 134 lakost (2979 családot) regisztráltak Szentesen.

A város életében jelentős változást hozott az 1836-os esztendő. Az országban másodikként örökváltási szerződést kötött a Károlyi grófokkal, lezárva ezzel a feudális kötelekeket, biztosítva a dinamikusabb polgári fejlődést. 1848. újabb mérőföldkő, amennyiben Szentes nádori rendelettel elnyerte a rendezett tanácsú város jogállását, valamint az önálló országgyűlési képviselő választásának jogát. Lakóinak száma ekkor már megközelítette a 22 000 főt. A város nem esett a nagy hadjáratok útvonalába, mégis az első perctől kivette részét az ország önvédelmi küzdelméből.

A szabadságharc leverése után az 1848/49-ben kialakított közigazgatási rend felbomlott. A császári hatóságok a rendkívüli állapotra hivatkozva a népképviselői alapon választott városi képviselő-testületet feloszlatták, a hivatalokat kinevezés útján töltötték be. A

felsőbb akarat megnyilvánulásaként 1865-ben Szenteset megfosztották rendezett tanácsú jogállásától, s a városi szervezet helyébe visszaállították a szabadságharc előtti falusi „kupaktanács” rendszert. Az 1867. évi kiegyezés után visszanyerte városi jogállását. Rendezett tanácsú hatóságát a községek rendezéséről szóló 1871:XVIII. Tc-nek megfelelően alakította ki.

Szentes fejlődésének új távlatokat nyitott az a fontos körülmény, hogy 1878-ban kijelölték Csongrád vármegye székhelyévé. A megnövekedett közigazgatási szerepkörnek köszönhetően felgyorsult városiasodása. Utcái szilárd burkolatot kaptak, az ásott kutakat ártézi kutak váltották fel, 1887-ben megindult a vasúti közlekedés, bevezették a villanyvilágítást, kiépült a telefonhálózat, s elkészültek a belváros díszes középületei. A kulturális célú egyesületek és körök elszaporodása, a helyi újságok megjelenése.

A jelzett időszakban (1900) a település lakóinak száma már meghaladta a 31 000 főt. A népesség 60%-a mezőgazdaságból, 20%-a kisiparból, 4%-a kereskedelemről élt. A külterületi tanyákon élők aránya 32%. A lakosság felekezeti megoszlása: 53% református, 41% római katolikus, 3% izraelita, 1,4% evangélikus, 1,6% egyéb. A népesség 68%-a tudott írni és olvasni. A lakóházak száma 6645.

A dinamikus fejlődést az I. világháború megakasztotta. A háború négy éve alatt kb. 10 ezer szentesi teljesített katonai szolgálatot, megjárva a szerbiai, galíciai, bukovinai és olasz frontokat. Az eltűntek, elesettek, a fogságban szerzett betegség következtében meghaltak összlétszáma megközelítette az 1300 főt.

A II. világháború kitörése előtt a lakosság létszáma 33 000 fölé emelkedett. A háború végén az emberveszteség elérte az I. világháborús szintet.

A tanácsrendszer bevezetésével egyidőben (1950) Szentes elvesztette megyeszékhely státusát, a továbbiakban 1983-ig járási központként funkcionált. Az 1960-as évek ipartelepítési politikája a várost kedvezően érintette. Számos nagyüzem létesült, amelynek következtében megszűnt az ingázás és a tömeges elköltözés; megnőtt a település vonzereje, lakosságmegtartó képessége. Az ipari létesítmények szaporodása ellenére Szentes továbbra is megmaradt mezőgazdasági jellegű településnek. Természeti adottságait kiaknázva, hírnevet szerzett termékeivel máig is az ország jelentős élelmezője.

III. TERMÉSZETI KÖRNYEZETE RÖVIDEN

Szentes az Alföld közepén, Csongrád megye északi részén, a Csongrádi-sík észak-keleti részén a Tisza bal partján, a Körösből eredő Kurca két partján terül el. A tengerszint feletti magassága 78,5-85 méter, jellegzetesen sík vidék.

A város átlag 87 m tengerszint feletti magasságban található. A kistáj a Tisza-völgy irányába lejtő, a marosi hordalékkúphoz kapcsolódó tökéletes síkság. Az agyagos, iszapos felszín közeli üledéket vastagabb infúziós lösztakaró fedi. Ehhez kapcsolódik Szentesen az építőiparban hasznosítható nyersanyag, az agyag, illetve az egykori medrek vonalain a homok. A várostól nyugatra a Tisza völgyére lejtő alluviális síkság, míg keletre a gyengén emelkedő pleisztocén kori vastagodó infúziós (ártéri) löszhátság helyezkedik el. Szentes város domborzatát a Kurca, mint természetes mélyvonulat határozza meg. A település legmagasabb része a Kossuth tér (85 m)- mely a Kurca bal partján található, valamint a Termálfürdő környéke. Ezzel szemben Szentes legalacsonyabb részei a Disznózug (80,5 m) és a Sportközpont (80,7 m).

Környezetföldtani szempontból a város erősen érzékeny a szennyeződésekre porózus felszíni képződményei miatt, ezért nagyon fontos a környezet minőségének megóvása érdekében a minél nagyobb arányú szennyvízelvezetés, valamint a megfelelő hulladék elhelyezés és hulladékkezelés.

A helyi klímára a meleg, száraz kontinentális éghajlat jellemző. A napsütéses órák száma az év folyamán magas, 2000-2050 közötti, ezzel az értékkel Szentes az ország napfényben leggazdagabb vidékei közé tartozik. Az évi középhőmérséklet 10,2-10,4 °C, a tenyészidőszak középhőmérséklete 17,2 °C. A csapadék mennyisége a kistáj északi részén évi 550 mm-nél kevesebb, amelyből a tenyészidőszakban 300-310 mm jut. Ezekkel az értékekkel a Csongrádi-sík legszárazabb és vízhiányosabb területe. Az uralkodó ÉNy-i szélirány mellett gyakoriak a DK-i szelek is, melyek főként a tavaszi hónapokban jellemzőek.

Szentes felszíni vízkészletét a település Ny-i közigazgatási határán húzódó Tisza, illetve a város nyugati felét É-D-i irányba átszelő Kurca főcsatorna jelenti, amely a Tisza folyóba csatlakozik. A Kurcába a településtől északra a Veker-ér, míg délről a Kórogy-ér torkollik.

A Tisza kapcsán a településen számolni kell a folyón illetve a mellékfolyóin levonuló árhullámokkal is. A Kormány kidolgoztatta és elindította a kormányhatározattal elfogadott úgynevezett Vásárhelyi Tervet (illetve Továbbfejlesztését, amely a Tisza-völgy árvízi biztonságának növelését, valamint az érintett térség terület – és vidékfejlesztését szolgáló programja. Ennek részeként szerepel a Tisza folyó Körös torkolati folyószakasz rendezésének szükségessége. Az 1997-ben megkezdett rendezési munkálatok célja, hogy a beavatkozással érintett folyószakaszon olyan rendezett áramlási viszonyok alakuljanak ki, amelynek hatására a meder sodorvonal-változásának folyamatai változó tiszai és körösi vízhozamok esetében is szabályozottá válnak. A folyószakasz jelentős bal parti eróziója megszűnjön, az állékonysága biztosított legyen. A csongrádi strand porondja megőrződjön, miközben a strand és torkolati szakaszon az előírt hajózóút szélességét biztosítják.

A Kurca főcsatorna és mellékcsatornái (Veker főcsatorna, Kórogy főcsatorna, Ludas ér, Mágocséri főcsatorna) többféle szerepet töltenek be a térségben: a vízgazdálkodási funkciókon (belvízelvezetés, öntözővíz tározás és szállítás, tisztított és tisztítatlan szennyvizek befogadása) túl turisztikai, horgászati, sportolási, szabadidő eltöltési, környezetgazdálkodási, szerepük van, a belterületeken pedig ezeken kívül még városképi, tájésképítő jelentőséggel is bírnak. Víztisztításuk nagyban függ az adott hidrometeorológiai viszonyoktól (pl.: levegőhőmérséklet, csapadékmennyiség).

Csongrád megye belvizek által különösen veszélyeztetett területei közé tartozik a Kurcai belvízvédelmi egység, ahol esetenként hatalmas területeket borít el a belvíz, ezzel nagy károkat okozva elsősorban a mezőgazdaságnak.

Szentes és környékén a talajvíz átlagos mélysége 4 méter körül van, de Szentestől ÉK-re még ez alá süllyed. A térség rendkívül gazdag rétegvizekben, kitűnő vízáradó rétegekkel rendelkezik. A város hévizet adó rétege felső pannon korú, melynek vízhozama 1000 l/p-t meghaladó, a szolgáltatott gyógyvíz jellegét tekintve alkáli-hidrogén-karbonátos, kémiai típusa szerint Na-HCO₃-os, általában 60°C feletti felszíni hőmérséklettel.

A településen feltárt hévizeket (összesen 32 db) egyrészt fürdő- és gyógyvízként használják fel. Másrészt energetikai célokra is sok kút termel. Így a belőle nyert energiát a mezőgazdaság, a lakosság és az ipar használja fel. Az úgynevezett geotermikus energia mezőgazdasági hasznosításának egyik kiemelkedő centruma Szentes. A lakások

és közintézmények kommunális távfűtési energiaellátásánál felhasznált hévizmennyiséget illetően is vezető szerepet játszik a város a Dél-alföldön. Ipari hasznosításakor elsősorban üzemi épületek fűtésére, valamint technológiai melegvízellátásra használják fel (pl.: Legrand Rt.).

Előfordul azonban a fenti hasznosítási formák kombinációja is, mely során a magas hőmérsékletű vizet először légterek fűtésére, majd hőfokának csökkenésével használati melegvízellátásban vagy padló- és talajfűtésben, végül fürdőkben hasznosítják (pl.: Városi Kórház és a Gyógyfürdő, illetve Zöldségtermesztési Kutató Intézet és a Strandfürdő).

A vidék természetes vegetációját a Tiszántúli flórajáráshoz tartozó növénytársulások jelentik. Csongrád megye lényegében három eltérő, potenciális természetes vegetációjú részre osztható: Kiskunsági-homokhátság, Tisza és Maros ártere, Békés-Csanádi löszhát. Ezek közül a szentesi térség természetes növényzetét a Tisza mentén a ligeterdők és mocsarak vegetációtípusa (pl.: fűz- és nyárfaligetek, bokorfüzesek, éles sás, mocsári nefelejcs), míg tőle keletre a löszpuszták (pl.: barázdált csenkesz, zsálya, kakukkfű, árvalányhaj) alkotják(-ták). Napjainkra ugyanis a Csongrádi sík területéről szinte teljesen hiányoznak az erdők, erdősültsége csupán 2,6%, összefüggő erdőterületek csak alig vannak (helyüket nagyüzemi szántóföldek uralják).

Szentes természeti értékei közül elsőként említhetjük a település területéhez tartozó, a Körös-Maros Nemzeti Park mozaikos illetékességi területeinek egyik egységét, a Cserebökényi pusztákat. Az országos jelentőségű védett természeti terület 4537 hektáros, amely pusztai tájképével, ősgyepével, mocsaraival és különleges madárvilágával 1997 óta része a Nemzeti Parknak. Eddig 229 faj előfordulása bizonyított (pl.: ugartyúk, tűzok, kékvércse, szalakóta, fehér gólya, gólyatöcs, gulipán, kerecsensólyom). A terület ezen kívül gazdag kultúrtörténeti értékekkel is rendelkezik, mint például Szentes és határának egyetlen, részben álló középkori műemlékével, a hajdani Ecser falu középkori templomromjával, amely a Vekeri-ér egyik kanyarulatában található.

Szintén országos védettség alatt áll a Tisza jobb partján húzódó hullámterében található Zsupsziget. A néhány hektáros terület a Pusztaszeri Tájvédelmi Körzet része. Kezelője a Kiskunsági Nemzeti Park. A Szentes igazgatási területére eső Labodári holtág a legészakibb része a fokozottan védett holtág szakasznak, amelynek legfőbb értéke a különböző gémfélék (kiskócsag, selyem gém, szürke gém, bakcsó) fészkelő helye.

Sajátos táji adottságait jelentik a városnak a közigazgatási határán belül jelentős számban előforduló kunhalmok - az Alföld unikális értékű tájelemei, elsősorban táj-, régészeti-, kultúrtörténeti- és botanikai kincseket őriznek -, melyek ex lege (1996. évi LIII. tv. 23§.1. bekezdése alapján) védettek, országos jelentőségű természeti emlékek minősülnek.

Helyi védettségű a város központjában, a Kurca partján található Széchenyi-liget, amely az Alföld egyik legrégebbi köztulajdonban lévő parkja. A ligetet, akkori nevén Sétakertet 1869-ben telepítették. Növényállományából figyelemre méltóak az idős platán, vadgesztenye és magas kőris fák. Az örökzöldeket a tiszafa, a luc- és a simafenyő képviseli. A liget egyben Szentes kultúrparkja, hiszen itt található jelenleg a múzeum, a strand, és a sporttelep.

Helyi védettség alatt áll továbbá a Szentesi Kórház 16 hektáros parkja (fenyőivel, mocsári ciprusaival és páfrányfenyőivel), melyet a harmincas években alakítottak ki, a Magyartés-Zalotai Természetvédelmi Terület, amely az európai zöldfolyosó része, továbbá a Szentes-Lapistó Fertő.

IV. NÉPESSÉG

1. Népeiségbecslés

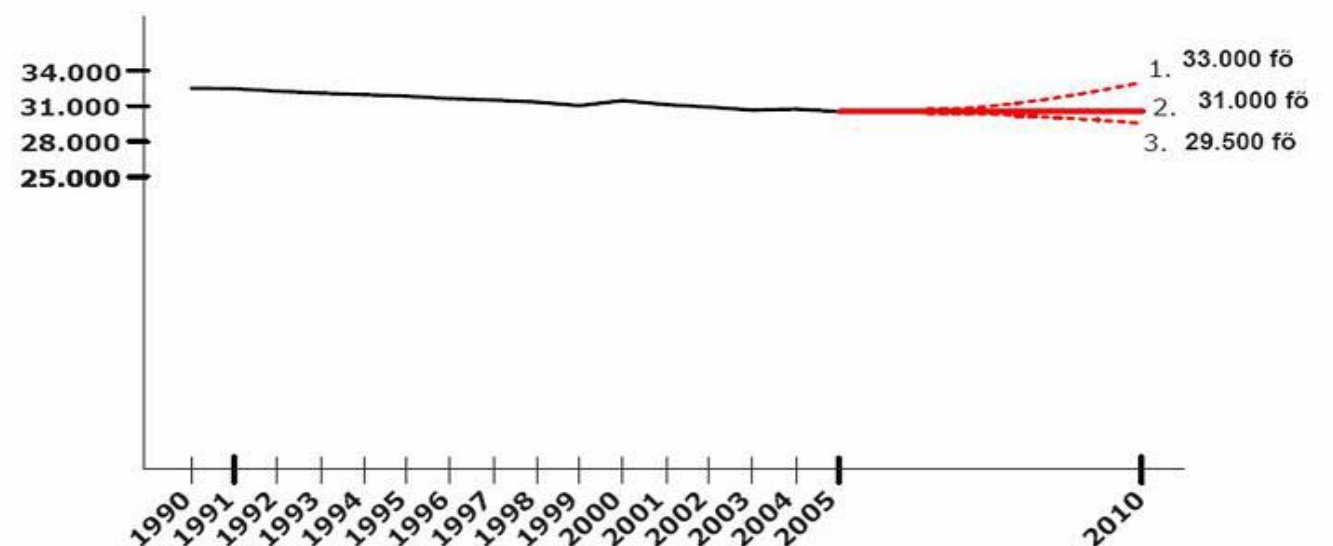
Az 1970-es és a 1990-es években készültek lakosságbecslések 2000-re illetve 2010-re. Ezekre jellemző, hogy minél frissebbek, annál óvatosabb előrejelzéseket közölnek. Az 1977-ben készült Általános Rendezési Tervben megjelent népeiségbecslés az ezredfordulóra 40000 fős lakosságot jósolt, míg az 1996-os ÁRT már csak 32-34000 főt. A jelenlegi tendenciák alapján kimondható, hogy ez a érték is meglehetősen optimista. A Településfejlesztési Koncepció a népeiségváltozást tekintve az 1992-es KSH becslést tartja kiindulópontnak.

A város népeiség és demográfiai alakulása nagymértékben függ, mennyire sikerül vonzóvá tenni Szentest. Ennek két sarkalatos pontja van, a munkahelyteremtés és a lakókörnyezet alakítása.

Népeiség becslése

Év	ÁRT (1977)	JATE (1992)	KSH-KI (1992)	KSH-KI (1993)	ÁRT jav. (1996)
1990	36.500	32.891	32.891	32.891	32.891
2000	40.500	31.300	31.500	31.000	32.000
2010	-	31.500	30.900	29.500	32-34.000

Forrás: Településfejlesztési koncepció

1.- Általános Rendezési Terv (1996)

2.- Csongrád Megyei Területrendezési terv (1993)

3.- Településfejlesztési Koncepció és
Központi Statisztikai Hivatal (2005)

2020: 27.500 fő /koncepció/

2. Háztartásnagyságok alakulása

A háztartások alakulására jellemző tendencia, a csökkenés. Míg 1970-ben 2,9 főt jelentett, 2000-ben 2,5-t. Ez a tendencia vélhetőleg folytatódik.

V. VÁROSRENDEZÉSI TERVEK

1. Általános Rendezési Terv 1997
2. Szentes Városközpont Szabályozási Terv 2000.
3. Szentes Széchenyi-liget Szabályozási Terv 2000.
4. Szentes Alsórét Szabályozási Terv 2000., módosítások 2005.
5. Szentes Hékéd
6. Szentes Nagyhegy Részletes Rendezési Terve

1. Általános Rendezési Terv 1997

A rendezési terv területe:

Szentes közigazgatási területe.

Időszerűség:

1. Külső közlekedési kapcsolatok erősítése.
  - 451 sz. elkerülő út – megvalósult.
  - Északi elkerülő út – továbbra is fontos, helyét jelen terv máshol határozza meg
2. Kistérségi együttműködés fejlesztése
  - Elsősorban nem településrendezési feladat.
3. Gazdasági fejlesztés, munkahelyteremtő beavatkozások
  - Ipari park kialakítása – megvalósult, lényegesen továbbfejlesztjük.
  - Keleti elkerülő út – helyét meghatároztuk
4. Városszerkezeti, területfelhasználási beavatkozások
  - Kossuth utca forgalomtól való tehermentesítését más felfogásban gondoljuk.
  - Jövendő és Kígyó u. összekötése – folyamatban van.
  - Új lakóterületek: Nagyhegy, Kertváros – továbbra is időszerű
5. Infrastruktúra és az ellátási viszonyok javítása
  - Városi úthálózat fejlesztése nem időszerű, kivéve az ipari vágányt
  - Kerékpárhálózat javítása – csatlakozunk a térségi hálózathoz, külterületen is fejlesztünk, turisztikai szempontokat is figyelembe véve.
  - Vendéglátó és kereskedelmi hálózat bővítése
  - Szennyvízcsatorna hálózat fejlesztése új fejlesztési területeken szükséges.

6. Környezet állapotának és minőségének javítása
  - Kurca völgy vízi környezetének rehabilitációja
  - Szennyvizek okozta környezeti terhelés csökkentése
  - Hagyományos tájhasználat
7. Városépítészeti örökség védelme
  - Országosan védett értékek megóvása – néhány építményt javasolunk.
  - Helyi értékvédelmi rendelet megalkotása – megalkották, bővítését javasoljuk.
  - Védett településszerkezet, hagyományos utcahálózat védelme
  - Városmagban gyalogos utcák és sétányok kialakítása
  - Igényes közterületek kialakítása
  - Zöldfelületi rendszer kialakítása
8. Idegenforgalom fejlesztése
  - A terv tartalmazza a Termál-tó melletti üdülőterületi fejlesztést, melyet jelen terv is kicsit más formában tartalmaz.

2. Szentes Városmag Szabályozási Terv 9/2000. (V.13.)

A szabályozási terve területe:

Petőfi Sándor u. – Új utca és annak kiszabályozott folytatása – Mátyás Király u. – Kossuth u. – Rákóczi u. – Jövendő u. – Bocskai u. – Kígyó u. – Ady Endre u.
Tehát a Kossuth Lajos utca következő szakasza tartozik bele: a Petőfi Sándor utca és a Rákóczi Ferenc utca között.

A terv készítésének célja:

- A Kossuth Lajos utca tehermentesítése az átmenő forgalomtól, hosszabb távon jellemzően gyalogos-sétáló területté alakítása.
- A városmagban vonzóbb környezet kialakítása
- Parkolási gondok megoldása (sportcsarnok környékén)

Megvalósulás:

- A sétáló utca kialakítása befejeződött. Kifejezetten igényes környezet alakult ki, több üzletben vásárolhatunk, és élénk forgalmat bonyolít az Őze Lajos filmstúdió.
- Brusznai Árpád sétány igényes zöld sétálóutca a lakótelepek között.
- Új utca kiszélesítése és folytatása részben megvalósult.

Elemzése:

- A Kossuth Lajos utca tehermentesítését egészen a Liget északi sarkától tartjuk kívánatosnak. Szeretnénk, ha a Kossuth Lajos utca valóban a Város FŐUTCÁJA lenne. Erre fókuszál majd a szabályozási terv.
- Jövendő utca folytatása a Mátyás Király útig tömbök áttörésével.
- Belváros rehabilitációja folyamatban van.

3. Szentes Széchenyi liget és környéke Szabályozási Terv 29/2000. (XII.9.)

A szabályozási terve területe:

Kurca folyó – Hegedűs L. u. – Zolnay K. u. – Esze Tamás u. – Nyár u. – Kurca.

A terv készítésének célja:

- Értékes zöldterület (liget) méltó megőrzése.
- A strand és a kemping bővítése, fejlesztése
- Rekreációs létesítmények elhelyezése nagy zöldfelülettel
- Közlekedési kapcsolatok megoldása
- Nagyobb volumenű parkoló-terület kijelölése

A terv főbb elemei:

- Strand fejlesztése, sport célokra is alkalmas uszoda elhelyezése.
- Feltáró utca nyitása a Városi Sporttelepen
- Idősek Otthona számára építési telek kialakítása
- Zöldterület jellegű intézmények számára tartalék területek kiszabályozása
- Vecseri Fok csatorna menti út

Megvalósulás:

- Épül az Idősek Otthona.

4. Szentes Alsórét Szabályozási Terv 16/2001 (VII.13.) és módosításai

A szabályozási terve területe:

Csongrádi út – Körforgalom – Ny-i elkerülő út – Táncsics Mihály út meghosszabbítása – Tiszavirág utca hátsó telekhatára – Kiss Zsigmond u. meghosszabbítása. Nagyjából az elkerülő út - Csongrádi út lakóterület határolta háromszög.

A terv készítésének célja:

- A területen környezetszennyező hatásoktól mentes gazdasági terület kijelölése, feltárása, beépítésének szabályozása.
- A területen megtelepedni kívánó vállalatok jobb megközelíthetőségének biztosítása.
- Új igényként lakóterületfejlesztés jelent meg.

A terv főbb elemei:

- Hátsó feltáró út, ami párhuzamos az elkerülő úttal.
- A terület feltárása, úthálózat kiszabályozása
- Telkek javasolt kialakítása
- Családirházas és sorházas kertvárosi lakóterület kialakítása, 62 db telek.
- 2 ha-os park kialakítása
- Erdő megmarad
- A területen a feltáró út összekötése a 451. sz. elkerülő úttal.
- Ennek meghosszabbításának kikötése a Csongrádi úton lévő körforgalomba.

Megvalósulás:

- TESCO áruház már üzemel.
- Telekalakítási terv elkészült.

Elemzés:

- A feltáró utakkal biztosítjuk a gazdasági .
- Telekalakítási terv elkészült.

5. Szentes Hékéd Részletes Szabályozási Terv

A szabályozási terve területe:

- Kiss Ernő utcától északnyugatra eső terület.

A terv készítésének célja:

- Az ÁRT által távlati tartalék lakóterület a földrészletek határaihoz igazodva kertvárosi lakóterületet alakít ki.

A terv főbb elemei:

- 123 db családirházas lakótelek kialakítható
- Alközpont és közpark kijelölése
- A volt ruhagyár és környéke gazdasági terület
- Északi összekötő út új nyomvonalára javaslat

Elemzés:

- A telekalakítás folyamatban van. A terv változtatás nélkül átvette.

6. Szentes Nagyhegy Részletes Rendezési Terve

A szabályozási terve területe:

- A Nagyhegy belterületi része.

A terv készítésének célja:

- A Nagyhegy belterületi részének szabályozás oly módon, hogy lakóterület legyen.

A terv főbb elemei:

- Feltáró utak kiszabályozása.
- Központi terület kijelölése

Elemzés:

- Bizonyos kicsi részei kaotikus összevisszaságban megvalósultak
- A központot és parkot kicsit máshol helyeztük el.
- A szabályozási terv részleteri majd.

VI. TERÜLETI TERVEK

1. Országos Területrendezési Terv 2003.

A 2003. évi XXVI. Törvény az Országos Területrendezési Tervről határozza meg az ország térszerkezetét.

Az Országos Területrendezési Terv Szentes teljes külterületét mezőgazdasági térségbe sorolja.

A Terv országos infrastruktúra hálózatai a település közigazgatási területét az alábbiakban érintik:

- Az országos főúthálózat elemei közé tartoznak a 45-ös sz. főút és a 451-es sz. főutak. A 451. sz. főút korrekciója megtörtént, a várost nyugati irányból kerüli el. A 45. sz. főút a város keleti szélén, az iparterületen keresztül vezet. Az iparterületet kikerülve, a jelenlegi nyomvonalról keletre került kijelölésre a nyomvonal.
- A 451 számú úttól kiindulva, Szentestől északra vezet a tervezett út Szarvasra.
- A 45 számú útról, Szentestől délre indul az Orosházára vezető tervezett főút.

A következő országos övezetek SZENTES KÖZIGAZGATÁSI TERÜLETÉT **ÉRINTIK**:

- Országos ökológiai hálózat övezete
- Kiváló termőhelyű szántóterület övezete

A következő országos övezetek kategóriák SZENTES KÖZIGAZGATÁSI TERÜLETÉT **NEM ÉRINTIK**:

- Komplex tájrehabilitációt igénylő terület övezete
- Kiemelten érzékeny felszín alatti vízminőségvédelmi terület övezete
- Felszíni vizek vízminőségvédelmi vízgyűjtő területének övezete
- Kiemelten fontos érzékeny természeti terület övezete

Az Országos Területrendezési Terv intézkedései az országos jelentőségű hasznosításra irányulnak. Előírásait a megyei tervek figyelembe veszik, és intézkednek ezek megvalósításáról.

Részlet a 2003. évi XXVI. Törvényből - az Országos Területrendezési Tervből:

A térségi területfelhasználási kategóriákra vonatkozó szabályok...

...(2) A kiemelt térségi és megyei területfelhasználási kategóriákon belül a települési területfelhasználási egységek kijelölése során a következő szabályokat kell alkalmazni:

- a) az erdőgazdálkodási térséget legalább 85%-ban erdőterület kategóriába kell sorolni;
- b) a belterjes mezőgazdasági térséget legalább 85%-ban mezőgazdasági terület kategóriába kell sorolni;
- c) a külterjes mezőgazdasági térséget legalább 75%-ban mezőgazdasági terület kategóriába kell sorolni;
- d) a vízgazdálkodási térséget legalább 90%-ban vízgazdálkodási terület kategóriába kell sorolni, a fennmaradó részen beépítésre szánt terület nem jelölhető ki;
- e) a városias települési térség bármely települési területfelhasználási egységbe sorolható;
- f) a hagyományosan vidéki települési térség a nagyvárosias lakóterület kivételével bármely települési területfelhasználási egységbe sorolható;
- g) az építmények által igénybe vett térséget az adott építmény jellege szerinti települési területfelhasználási egységbe kell sorolni.

(3) Az (1)-(2) bekezdésben foglalt szabályoknak az adott területfelhasználási kategória által érintett települések igazgatási területére vetítve, településenként is teljesülniük kell.

2. Csongrád Megye Területrendezési Terve 2005.

„Csongrád megye szerkezeti tervét 2005 decemberében hagyta jóvá a Csongrád Megyei Önkormányzat. A megyei szerkezeti terv kidolgozásának fő célja a megye sajátos természeti és társadalmi gazdasági adottságaira alapozva olyan, területileg kiegyenlített fejlődés feltételeinek biztosítása, amely elősegíti a különleges természeti értékek megőrzését, a megye környezeti állapotának javulását és a megyén belüli kistérségek társadalmi-gazdasági különbségeinek mérséklődését. Csongrád megye szerkezeti terve a vonatkozó területfejlesztési koncepciókban, az Országos Területrendezési Tervben és megyei területrendezési programban meghatározottak alapján készült.

Csongrád megye alapvetően mezőgazdasági hagyományokkal és adottságokkal rendelkező térség, ahol a megváltozott gazdasági és társadalmi viszonyok ellenére távlatilag is az agrárágazat és az arra alapozódó feldolgozóipar marad az egyik meghatározó megélhetési forrás, illetve domináns területhasználó. mezőgazdasági művelést csak arra alkalmas területeken kell folytatni, a gyengébb minőségű vagy érzékeny természeti területeken a mezőgazdálkodás visszavonulását kell szorgalmazni. Ezeket a területeket nem a belterjes termelést, hanem a termelés külterjes módozatait kell előtérbe helyezni (a tevékenység célja a természeti értékek és a hagyományos elérni, hogy gazdálkodási formák fenntartása, arra alkalmas területeken pedig erdősítés, gyepesítés vagy vizes-fás területként való hasznosítás). A védett természeti területeken értékmegőrző, a természeti értékek és a biológiai sokféleség megőrzését célzó fenntartható mező- és erdőgazdálkodást kell előtérbe helyezni.”

Szentes alapvetően természetesen városi térség, tekintve azonban 35 ezer ha nagyságú külterületét, ahol tanyákon és tanyaközpontokban cca 2 ezer ember él, mint rurális térséggel is kell foglalkoznunk.

Szentes a települési hierarchiában:

- Középváros
- Teljes körű kistérségi funkciójú központ (Fejlett középfokú központ) (Mezocentrum)
- **Szentes** pozíciója - a Budapesttől számított közelebbi és közvetlenebb megközelítése, az elkerülő út kiépítése és a hagyományos, magas színvonalú mezőgazdasági termelés és feldolgozóipari háttér folytán - számottevő helyzeti energiákat szabadíthat fel. **Az ipari park** a korábban már jelentős termelésű keleti iparterület keretén belül működik, **s további területi bővítés előtt áll.**

A megyei terv Szentes és Csongrád szerepét párhuzamosan taglalja:

- **„Csongrád-Szentes térsége: Csongrád és környéke + Szentes és környéke**

Térszerkezeti szempontból Csongrád és Szentes térsége kulcspozícióban van az egész Alföld viszonylatában is a Tiszán és Körösökön átvezető térszerkezeti tengelyek közvetlen átkelési pontjain keresztül. Ugyanakkor a két szomszédos város nincs közvetlen dinamizáló hatással egymás fejlődésére, melynek oka a történeti hagyomány, gazdasági és ellátó funkció majdnem egyező szinten való megléte és a Tisza két oldalán külön-külön kialakult kistérségi kapcsolatok.

A Tisza két partján fekvő, jól körülhatárolható vonzott településkörrel rendelkező városok fejlődésében távlatilag is megmarad az eddigi kettősség: a vonzott települések relációjában zömében párhuzamosan fognak működni és fejlődni a városi ellátó intézmények és megmarad a munkahelyi vonzás viszonylagos elkülönültsége is

A két város azonban profitálhat abból, ha a gazdaságot, illetve a térségfejlődést elősegítő adottságokat az eddiginél jóval tudatosabb funkciómegosztáson és együttműködésen alapulva használják ki. Csongrád megye területfejlesztési koncepciója szerint is kívánatos, hogy a két kistérségi központ kölcsönösen előnyös gazdasági koordinációt alakítson ki egymással.

A térség térszerkezetet alakító rendezési feladatok prioritásai:

- mindkét városban az ipari parkok megfelelő működtetése,
- az épülő M5 autópályához való kapcsolat biztosítása, mely a tranzitforgalom mellett a két város környezetében felértékeli a területeket ipari-raktározói-szolgáltatói igénybevétel szempontjából,
- az útkapcsolathoz társítva lehet fejleszteni a teherhajózást a Duna-Tisza csatorna megépítésének függvényében regionális kikötő és kiszolgáló-feldolgozó komplexum létesítésével (erre mindkét városban van elvileg megfelelő terület),
- harmadik szállítási módként (ha nem is az előző kettőhöz mért jelentőséggel) kínálkozik a szentesi repülőtér távlati bevonása,
- a hasonló adottságok függvényében kell kihasználni a térségi szemléletű idegenforgalom-fejlesztésben rejlő lehetőségeket (vízi, kerékpáros, kiránduló, konferencia turizmus) is egy markáns idegenforgalmi funkciójú kistérség kialakításával Csongrád-Szentes-Mártély között,
- a racionalitás figyelembevételével meg kell vizsgálni bizonyos infrastruktúrák közös kialakíthatóságának módozatait (hulladékgyűjtés és -feldolgozás),
- a térségi ellátó intézmények közül továbbra is Szentesen kell koncentrálni a kórházi, a középfokú oktatási és bizonyos igazgatási létesítményeket.”

„(2) Megyei övezetek:

- a) védett természeti terület,
- b) védett természeti terület védőövezete,
- c) természeti terület,
- d) ökológiai (zöld) folyosó,
- e) térségi tájrehabilitációt igénylő terület,
- f) tájképvédelmi terület,
- g) térségi hulladéklerakó hely kijelöléséhez vizsgálat alá vonható terület,
- h) rendszeresen belvízjárta terület,
- i) hullámtér és nyílt ártér,
- j) szélérozióknak kitett terület,
- k) honvédelmi és katasztrófavédelmi terület.”

Az alábbi térségi övezetek Szentes területét **érintik**:

- *Kiválló termőhelyi adottságú szántóterület*
  - *A FEJLESZTÉSI TERÜLEZTEK NEM ÉRINTIK.*
- *Védett természeti terület*
  - *A FEJLESZTÉSI TERÜLEZTEK SEHOL NEM ÉRINTIK.*
- *Védett természeti terület védőövezete*
  - *A FEJLESZTÉSI TERÜLEZTEK SEHOL NEM ÉRINTIK.*
- *Természeti terület*
  - *ÉRINTI SZENTES KÜL- ÉS BELTERÜLETÉT.*
  - Az alábbi fejlesztések valóban ütköznek az ökológiai zöld folyosó területén:
    1. Az üdülőházas üdülőterület keleti része a Termál tó északi oldalán
- *Ökológiai (zöld) folyosó*
  - *JELENTŐS MÉRTÉKBEN ÉRINTI SZENTES KÜL- ÉS BELTERÜLETÉT.*
  - Az alábbi fejlesztések találhatóak az ökológiai zöld folyosó területén:
    1. Iparterületen
    2. A kereskedelmi/gazdasági terület déli része az elkerülő út mentén
    3. Hulladékkezelő
    4. Különleges tematikus terület (Euroland) a csongrádi vasút és a magyartési út által közbezárt terület
  - *Az eltérés mértéke 5% alatt van.*
  - Ezekben a témákban az illetékes államigazgatási szervnél – A Körös-Maros Nemzeti Park Igazgatóságán – részletekbe menő egyeztetést folytattunk, mely során a tervben szereplő fejlesztéseket és tájképvédelmi megoldásokat a Körös-Maros Nemzeti Park képviselői elfogadták. Az ökológiai zöld folyosó ezen részein olyan természeti

értékek, melyek megkímélése a tervezett fejlesztéseket kizárná, nem található.

- *Térségi tájrehabilitációt igénylő terület*
  - *SZENTES TELJES KÖZIGAZGATÁSI TERÜLETE.*
  -
- *Tájképvédelmi terület*
  - *JELENTŐS MÉRTÉKBEN ÉRINTI SZENTES KÜL- ÉS BELTERÜLETÉT.*
  - *A szabályozás során tájba illő szabályozást kell alkalmazni.*
- *Térségi hulladéklerakó hely kijelöléséhez vizsgálat alá vonható terület*
  - *ÉRINTI SZENTES KÖZIGAZGATÁSI TERÜLETÉT.*
  - Azonban a tervezett hulladékkezelő elhelyezésére alkalmas területet nem tartalmaz.
  - A tervezett hulladékkezelő nem regionális igényeket szolgál.
  - A tervezett hulladékkezelő területe közvetlenül csatlakozik a jelenlegi hulladéklerakóhoz.
  - Az illetékes államigazgatási szerv – A Körös-Maros Nemzeti Park Igazgatósága – hozzájárul ehhez a megoldáshoz.
- *Rendszeres belvízjárta terület*
  - *ÉRINTI SZENTES KÖZIGAZGATÁSI TERÜLETÉT.*
  - Az alábbi fejlesztések valóban ütköznek az ökológiai zöld folyosó területén:
    1. Az üdülőházas üdülőterület a Termál tó északi oldalán 39 ha
    2. Iparterület keleti részén 10 ha
    3. Gazdasági/kereskedelmi/szolgáltató területen a Kurcától nyugatra 3 ha
  - A terv XXI. fejezete tartalmazza a belvízrendezési munkarészt.
- *Hullámtér és nyílt ártér*
- *Honvédelmi és katasztrófavédelmi terület*

Az alábbi térségi övezetek Szentes területét **nem érintik**:

- *Kiemelten fontos érzékeny természeti terület*
- *Kiemelten érzékeny felszín alatti vízminőség védelmi terület*
- *Felszíni vizek vízminőség-védelmi terület*
- *Szélérozióknak kitett terület*

Szentes területfelhasználási kategóriák - településszerkezeti terv és megyei terv összehasonlítása

Megyei területfelhasználási kategóriák	Jelenlegi		Tervezett				Változás			
	Meglévő		Megyei terv		Településszerkezeti terv		jelenlegi állapothoz képest		megyei tervhez képest	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Erdőgazdálkodási térség	1223	3,46	1565	4,4	1811	5,1	588	1,66	246	0,7
Külterjes mezőgazdasági térség	-	-	18581	52,6	18438	52,2	-	-	-143	-0,4
Belterjes mezőgazdasági térség	-	-	12537	35,5	12023	34,0	-	-	-514	-1,5
Vízgazdálkodási térség	587	1,66	668	1,9	695	2,0	108	0,31	27	0,1
Városias, falusias, építmények által igénybevett térség	1716	4,86	1975	5,6	2358	6,7	642	1,82	383	1,1
Összesen:	35325		35325	100	35325	100			0	0,00

A terv a következő táblázat szerint felel meg az országos és megyei terv területfelhasználási paramétereinek:

A településszerkezeti terv illeszkedése a megyei tervhez

Megyei területfelhasználási kategóriák	Megyei terv	Településszerkezeti terv	A településszerkezeti terv illeszkedése a megyei tervhez	
	tervezett	tervezett	mimimumérték	tervezett érték
	ha	ha	%	%
Erdőgazdálkodási térségben lévő erdőterületek	1555	1413	85	91
Külterjes mezőgazdasági térségben lévő mezőgazdasági területek	18685	18542	75	99
Belterjes mezőgazdasági térségben lévő mezőgazdasági területek	12536	12023	85	96
Vízgazdálkodási térségben lévő vízgazdálkodási területek	587	587	90	100
Városias, falusias, építmények által igénybevett térség	1962	1962	nincs	100

Az egyes területfelhasználási kategóriák alakulása

Megyei területfelhasználási kategóriák	Megyei terv	Településszerkezeti terv	Változás	
	tervezett	tervezett	megyei tervhez képest	településen belüli arány
	ha	ha	%	%
Erdőgazdálkodási térség/ erdőterület	1555	1799	116	0,69
Külterjes mezőgazdasági térség/ mezőgazdasági terület	18685	18542	99	-0,40
Belterjes mezőgazdasági térség/ mezőgazdasági terület	12536	12023	96	-1,45
Vízgazdálkodási térség/ vízgazdálkodási terület	587	616	105	0,08
Városias, falusias, építmények által igénybevett térség/ beépítésre szánt terület	1962	2345	120	1,08
Összesen:	35325	35325		

„A közlekedési hálózatok és építmények olyan rendszerét kell kiépíteni, melyek Csongrád megye településeinek elérhetőségét biztosítják ill. javítják nemzetközi, országos és térségi relációkban egyaránt.

A terv Szentes területét érintő infrastrukturális változásai a következők:

Térségi jelentőségű vasúti híd építendő a Tiszán, a Kiskunfélegyháza-Szentes-Orosháza mellékvonalon.

Térségi jelentőségű kerékpárút kialakítása Szentes-Nagymágocs- Orosháza között. Az elmúlt évben készült el a Tiszaliget-Szentes kerékpárút, a Tisza bal parti árvízvédelmi töltésen.

Országos közúthálózat

A Csongrád Megye Területrendezési Tervében (CsMTRT) szereplő közlekedésfejlesztési elemek képezik az alapját Szentes város fejlesztésének. Az ott szereplő fejlesztési elképzelések hálózati összefüggését és szerepét megtartva kerestük meg azok pontos helyét, nyomvonalát.

Új főúthálózati elem a CsMTRT-ben a 451 sz. főút kiépítése Szentes és Orosháza között. Ez a várost ugyan területileg nem érinti, de hálózati szerepe miatt mégis jelentős hatással lesz arra. A 4405 j. összekötőút nyomvonalán valósulna meg, Derekegyházat délről elkerülve. Ez része az ún. szögfelező útnak, mely az M5 és az M44 gyorsforgalmi utak által közrezárt területen vezet végig sugárirányban Kecskemét és Battonya - Arad között.

A CsMTRT-ben főútkorrekcióként szerepel a 45 sz. II. rendű főútnak a várost keletről elkerülő nyomvonala, melyet úgy jelöltük ki, hogy az iparterületet keletről lehatárolja. Északon a termál tó nyugati sarkánál csatlakozik az eredeti nyomvonalhoz. Délen az antenna miatt a csomópontot 300 m-rel áthelyeztük, ami a meglévő 451 sz. főút nyomvonalának módosításával is jár. A két főút fonódó szakaszán szükséges az út keresztmetszetét 2 x 2 forgalmi sávra bővíteni. A főút az orosházi vasútvonalat felüljáróval keresztezi.

A tervezett északi elkerülő út, mely egyben a CsMTRT-ben szereplő Csongrádi híd – Fábiansebestyén közötti térségi jelentőségű mellékút, a 451 sz. főút felől a jelenlegi honvédségi út nyomvonalán haladna a Kurca hídig, majd északra térve csatlakozik a Termáltótól északra az ún. Aradi út nyomvonalához, mely a 4445 j. országos közút.

Szentes külterületén vezet keresztül a Nagymágocs – Nagytőke – Csongrád közötti útvonal. Ennek része a 4402 j. jelenlegi összekötőút, majd nyugat felé a 451 sz. főút bokrosi csomópontjához csatlakozhat. Mind a Tiszán, mind a Körösön új hidat kell építeni. Az utóbbi a megszűnt bökényi komp átkelő helyén lenne, ezzel pótolva a korábbi összeköttetést.

A CsMTRT-ben kiépítendő mellékútként szerepel a Derekegyház – Lapistó – Fábiansebestyén közötti út, mely a 4405 és a 4449 j. összekötőutak között Szentes délkeleti külterületén létesít kapcsolatot.

Kerékpár közlekedés

A kerékpár közlekedés szempontjából fontos az országos hálózathoz való csatlakozás, és a kistérségi kapcsolatok kialakítása. Az előbbi a turizmust, az utóbbi a szomszéd településekkel való mindennapos kapcsolatot szolgálja.

A megyei tervben két térségi jelentőségű kerékpárút szerepel:

- Szentes – Nagymágocs – Orosháza
- Szentes – Magyartés (a Tisza balparti árvízvédelmi töltésén)

A kistérségi kapcsolatokat szolgálják a Szegvár, Derekegyháza és Fábiansebestyén irányában tervezett kerékpárutak, melyek megépítése már a közel jövőben megvalósulhat.

Vasúti közlekedés

A CsMTRT besorolása szerint a Tiszatenyő – Kunszentmárton – Szentes – Hódmezővásárhely – Makó közötti vasúti pálya az országos fővonalhálózat része, a Kiskunfélegyháza – Szentes – Orosháza közötti pedig mellékvonal. A CsMTRT a vasúti mellékvonalak megtartását irányozza elő. Távlati cél a pálya rekonstrukciójával a 60 km/óra sebesség elérése.

Vízi közlekedés

A Tisza országos jelentőségű vízi út. Közforgalmú térségi jelentőségű kikötőt a CsMTRT Csongrádban jelöl ki. Ha ennek helyét a közúti híd közelében jelölik ki, azt mindkét város egyaránt használhatná.

Helyi jelentőségű, elsősorban személyforgalmi és turisztikai célokat szolgáló kikötő létesítése szerepel a CsMTRT-ben. Személyszállítás vonatkozásában a korábbi kikötő megfelelő felújítás után helyi jelentőséggel bírhat, különösen turisztikai szempontból.

Légi közlekedés

A CsMTRT a szentesi repülőtérrel nem számol, de a meglévő mezőgazdasági célokat szolgáló kis repülőterek megtartandók. A meglévő repülőtéren a helikopter valamint a magán- és sportrepülőgépek fogadásának lehetőségét meg kell őrizni. A helikopter leszállóhely alkalmas arra, hogy az a légi mentés dél-alföldi központja legyen.

VII. TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DÖNTÉS

A település jövőképe szerint, Szentes vonzó, színvonalas életkörünyezetet nyújt, amely versenyképes gazdaságra épül. Működési intézményeit, kapcsolatrendszerét és ezek mellett fenntartható életminőséget biztosít. Az életminőség fenntartásának, illetve fejlesztésének egyik eszköze a gazdaságfejlesztés, amelynek keretén belül a vállalkozók versenyképességének javulása közvetlen módon gyakorol hatást az életminőségre és végső soron a térség jövőjére.

2005-ben Szentes Város Képviselőtestülete jóváhagyta Szentes Város Településfejlesztési Konceptióját. Jelenleg Szentes Város Településszerkezeti tervét készíti az Euroil Kft. és az Építész Bt. A Konceptió jóváhagyása óta eltelt időszakban új igények merültek fel, így a következő fejlesztésekről dönt a Képviselőtestület:

1. Kereskedelmi-gazdasági-logisztikai zóna kialakítása a 45. számú út várost nyugatról elkerülő szakasza mentén az út mindkét oldalán.

Indoklás: Az út menti területen már most is megtelepedtek kereskedelmi/gazdasági vállalkozások, és további beruházók jelezték szándékukat. A terület szervizútról feltárható, a lakóterülettől zöld sávval lehet elválasztani. A folyami szállításhoz is kapcsolódik (Tisza közelsége). Különösen fontossá vált a területnek a városi település szerkezeti terv szerinti kibővítése, mivel az elmúlt hetekben több külföldi befektető keresett meg bennünket idegenforgalmi és kereskedelemfejlesztési befektetésekkel. Ezek a befektetések azokat a kínáló lehetőségeket kívánják felhasználni, amit az elkerülő út, mint közlekedési tengely, illetve a Tisza, mint természeti terület az aktív pihenésre és kikapcsolódásra biztosít.

2. Hulladékégető létesítése a jelenlegi hulladéklerakóhoz csatlakozóan.

Indoklás: A hulladékkezelést meg kell oldani az EU szabályai szerint.

3. Ipari-gazdasági terület – az ipari park keleti zónaként - kialakítása a meglévő ipari parktól keletre, az Árpád Zrt Nagynyomási telepéig. Itt elhelyezhető a Bioetanol üzem, illetve más megújuló energia termelését folytató vállalkozás, biomasszára épülő erőmű. Ezen a zónán belül elhelyezhető a „Vállalkozói Falu” projekt is.

Indoklás: A városban nem nagyarányú, de növekedő munkanélküliség csökkentésére és a város népességmegtartó-erejének növelése érdekében szükséges munkahelyek teremtése. Az EU által is támogatott megújuló energia kiaknázását folytató vállalatok környezetében a tapasztalat szerint megtelepsznek más gazdasági/ipari vállalkozások is. Hónapok óta folytatunk tárgyalásokat külföldi befektetőkkel a hivatkozott területre telepítendő bioetanol és bioenergetikai üzem létesítésére, valamint ezek által megtermelt energiát felhasználó beruházások megteremtésére. Távol-keleti befektetők megkeresése alapján, a bővítmeny azért vált szükségessé, mert a telepíteni kívánt vállalkozói telep és falu első ütemű kiépítése 80-100, végső kiépítésében 250-300 ha területet kíván felhasználni. A terület felhasználási terv előírásai és elképzelései szerint.

4. Intenzív mezőgazdasági hasznosítású beépítésre szánt terület kialakítása a Kunszentmártoni és Fábiansbestyeni út között.

Indoklás: A jelenleg elszórtan elhelyezkedő üvegházak terület koncentrációja. A korszerű üvegházak nem helyezhetők el mezőgazdasági besorolású területeken.

5. A Termál tó növelés úgy, hogy evezős versenypálya is kialakítható legyen. Valamint ehhez kapcsolódóan üdülőházak üdülőterület kialakítása a Termáltól északi oldalán. Itt elhelyezhetők: szállodák, panziók, sport- és vendéglátó- létesítmények.

Indoklás: Szentes a „Nemzet Sportvárosa”. Ehhez azonban biztosítani kell a feltételeket is.

6. Hétfélgáz üdülőterület kialakítása Nagyhegyen a Termál-tóhoz kapcsolódva.

Indoklás: A kiskertes területen igény, hogy nyaralók épüljenek a Termál tó adta lehetőségekhez kapcsolódva.

7. Tematikus park elhelyezésére alkalmas terület kijelölése Hékéden.

Indoklás: Turizmushoz kapcsolódó nagyobb összefüggő terület jelenleg nem található a város területén.

8. Üdülőterület kialakítása a Tiszai strandhoz közel, az ártéren kívül.

Indoklás: A Tisza árterében beépítésre szánt terület nem jelölhető ki. A tiszai élethez kapcsolódó panzió, vendéglátóhely, horgásztanya stb. számára kell helyet biztosítani.

VIII. TÉRSZERKEZET

A Csongrád Megye Területrendezési Tervében szereplő közlekedésfejlesztési elemek képezik az alapját Szentes város fejlesztésének. Az ott szereplő hálózati összefüggését megtartottuk.

Fontosnak tartjuk, hogy Szentesnek megfelelő kapcsolata legyen mind a főváros, mind a megyeszékhely felé, de egyben a környező települések felé is.

A közlekedés megkönnyítését szolgálja a várost elkerülő körgyűrű kiépítése, mely talán túlmutat a jelen terv keretein.

Új főúthálózati elem a 451 sz. főút kiépítése Szentes és Orosháza között. Ez a várost ugyan területileg nem érinti, de hálózati szerepe miatt mégis jelentős hatással lesz arra. A 4405 j. összekötőút nyomvonalán valósulna meg, Derekegyházat délről elkerülve. Ez része az ún. szögfelező útnak, mely az M5 és az M44 gyorsforgalmi utak által közrezárt területen vezet végig sugárirányban Kecskemét és Battonya - Arad között.

A 45 sz. II. rendű főútnak a várost keletről elkerülő nyomvonalát úgy jelöltük ki, hogy az iparterületet keletről lehatárolja. Északon a termál tó nyugati sarkánál csatlakozik az eredeti nyomvonalhoz. Délen az antenna miatt a csomópontot 300 m-rel áthelyeztük, ami a meglévő 451 sz. főút nyomvonalának módosításával is jár. A két főút fonódó szakaszán szükséges az út keresztmetszetét 2 x 2 forgalmi sávra bővíteni. A főút az orosházi vasútvonalat felüljáróval keresztezi.

Szentes két másodrendű főúttal kapcsolódik az országos főúthálózathoz. Annak érdekében, hogy a belső úthálózatot ne terhelje átmenő forgalom, megépült a 451 sz. főútnak a várost nyugatról és délről elkerülő szakasza. Hasonlóan ki kell jelölni a 45 sz. főútnak a várost keletről elkerülő nyomvonalát. A két elkerülő út között a várostól északra meg kell teremteni a kapcsolatot legalább összekötőút szinten, hogy az iparterület nehéz gépjármű forgalma a Tisza híd felé minél rövidebb úton el tudjon jutni.

A 451 sz. főútról a város belső részeinek jobb megközelíthetősége és az utak forgalmának egyenletes terhelése érdekében több új csomópontot terveztünk. Ezek a jelenleg is üzemelő rossz állapotú, szűk keresztmetszetű mellékutak kiépítésével valósulhatnak meg.

Az északi elkerülő út, mely egyben a megyei tervben szereplő Csongrádi híd – Fábiansebestyén közötti út, a 451 sz. főút felől a jelenlegi honvédségi út nyomvonalán haladna a Kurca hídig, majd északra térve csatlakozik a Termáltótól északra az ún. Aradi út nyomvonalához, mely a 4445 j. országos közút.

Szentes külterületén vezet keresztül a Nagymágocs – Nagytőke – Csongrád közötti útvonal. Ennek része a 4402 j. jelenlegi összekötőút, majd nyugat felé a 451 sz. főút bokrosi csomópontjához csatlakozhat. Mind a Tiszán, mind a Körösön új hidat kell építeni. Az utóbbi a megszűnt bökényi komp átkelő helyén lenne, ezzel pótolva a korábbi összeköttetést.

Szentes délkeleti külterületén vezet keresztül a Derekegyház – Lapistó – Fábiansebestyén közötti út, mely a 4405 és a 4449 j. összekötőutak között létesít kapcsolatot.

IX. TELEPÜLÉSSZERKEZET, TERÜLETHASZNÁLAT, TERÜLETI MÉRLEG

1. Területhasználati változások

Szentes településszerkezetének fejlődésével részletesen az örökségvédelmi hatástanulmányban – mely a településrendezési terv II. kötete - foglalkozunk.

A területhasználatban tervezett változások, lehetőségek biztosíthatják Szentes kiegyensúlyozott fenntartható fejlődését a következő évtized(ek)ben.

A lakóterületfejlesztésekhez minden esetben tartozik kis központ és park kialakítására alkalmas terület.

A fejlesztések a ma szántó művelési ágú területeken vannak kijelölve. Szentes északi részén Hékedén és a Kertváros bővítéseként, nyugati részén Alsóréten és déli részén a Mező utca folytatásaként, a Kiséren új parcellázással valamint a Schweidel J. utca és a Bihari sor által határolt területeken. A lakóterületek így 136,8 ha-ral bővülnek.

Az üdülőterületfejlesztés a Termál tó környezetében kerültek kijelölésre, ahol az üdülőházak a tó északi oldalán, a hétvégiházak a tó és a Nagyhegy közötti területen helyezhetők el. Az üdülőterületek így 53 ha-ral bővülnek. A Termál tó észak-keleti irányba bővül, itt kap helyet az előülepítő tó, így a Termál tavon lehetőség nyílik egy evezőspálya kialakítására.

Az iparterület, majd az iparpark kialakítása után a következő lépés egy nagyobb léptékű ipari/gazdasági/logisztikai fejlesztésű terület kialakítása. Az ipari park bővítése keletre és délre lehetséges. A fejlesztési terület északi részén a mezőgazdasági jellegű ipari tevékenységek /fóliasátras, üvegházhasználat, termelés, feldolgozás/, a középső területen az energiaipari tevékenységek, a déli részen az általános ipari tevékenységek folytathatók. A területeket jelenleg mezőgazdasági termelésre használják.

A kereskedelmi szolgáltató területek fejlesztése a 451-es út Szentest elkerülő szakaszához kötődik. Az út bal és kisebb részen jobb oldalán is lehetőség van kereskedelmi területek hasznosítására. Továbbá a Mindszenti úttól nyugatra, a ma műveletlen, elhanyagolt területen és az Ipartelepi út dél-nyugati részén került kijelölésre gazdasági terület. A gazdasági területek 618 ha-ral bővülnek.

A lakóterület bővítésénél a közösségi terek kialakítására is figyelmet kell fordítani. A terv összesen 28 ha zöldterületfejlesztést tartalmaz, az alábbiak szerint. A Héked lakóterületen 4 ha, a rekultivált szeméttelép helyén 6 ha, az Alsóréti lakóterületen 0,2 ha, a Kertvárosban 2 ha, a Kiséren 1,7 ha, a Schweidel J utca és a Bihari sor-nál 1,8 ha, az iparterületen 12 ha területre kerül park.

2. Területi mérleg

Beépítésre szánt területek:									
Általános területfelhasználás	Sajátos területfelhasználás	Megengedett legnagyobb szintterület-sűrűség	Területnagyság (ha)			Területi változás		Településen belüli területarány (%)	
			tervezett	meglévő	tervezett	összesen	ha	%	jelenlegi
Lakóterületek	nagyvárosias	3,0	35	0	35	0	0,00%	0,10%	0,10%
	kisvárosias	1,5	143	7	150	7	4,67%	0,40%	0,42%
	kertvárosias	0,6	258	218	476	218	45,80%	0,73%	1,35%
	falusias	0,5	248	0	128	-120	-93,75%	0,70%	0,36%
	tanya	0,5	238	-22	216	-22		0,67%	0,61%
Vegyes területek	központi	3,0	9	0	8	-1	-12,50%	0,03%	0,02%
	településközpont	2,4	23	51	74	51	68,92%	0,07%	0,21%
Üdülőterület	Üdülőházas	0,6	6	66	72	66	91,67%	0,02%	0,20%
	Hétvégiházas	0,2	0	38	38	38	100,00%	0,00%	0,11%
Gazdasági terület	Ipari	1,5	82	250	332	250	75,30%	0,23%	0,94%
	Kereskedelmi, szolgáltató	2	122	233	355	233	65,63%	0,35%	1,00%
Különleges terület	temető	0,1	54	0	54	0	0,00%	0,15%	0,15%
	sport	1,0	24	0	24	0	0,00%	0,07%	0,07%
	jelentős zöldfelületű intézményterület	1,0	19	76	95	76	80,00%	0,05%	0,27%
	major, kertészet	0,5	252	-8	244	-8	-3,36%	0,71%	0,69%
	állattartó telep	0,5	159	0	159	0	0,00%	0,45%	0,45%
	kórház	3,0	9	0	9	0	0,00%	0,03%	0,03%
	honvédségi	3,0	201	0	201	0	0,00%	0,57%	0,57%
	bánya	0,1	48	0	48	0	0,00%	0,14%	0,14%
	üvegház	0,5	0	122	122	122	100,00%	0,00%	0,35%
	hulladékkezelő	1,5	6	10	16	10	61,78%	0,02%	0,04%
	közműterület	1,5	25	0	25	0	0,00%	0,07%	0,07%
	Összesen:		1961	1041	2880	919	31,91%	5,55%	8,15%

Beépítésre nem szánt területek:									
Általános területfelhasználás	Sajátos területfelhasználás	Megengedett legnagyobb szintterület-sűrűség	Területnagyság (ha)			Területi változás ha / %		Településen belüli területarány (%)	
			tervezett	meglévő	tervezett	összesen	ha	%	jelenlegi
Mezőgazdasági területek	általános		29206	-2603	26603	-2603	-9,78%	82,68%	75,31%
	kertes		425	-125	300	-125	-41,67%	1,20%	0,85%
Erdőterületek	gazdasági		375	0	375	0	0,00%	1,06%	1,06%
	védelmi		657	952	1609	952	59,17%	1,86%	4,55%
Egyéb területek	vízgazdálkodási		533	25	558	25	4,48%	1,51%	1,58%
Közlekedési terület	út		2025	724	2749	724	26,34%	5,73%	7,78%
	vasút		65	13	78	13	16,67%	0,18%	0,22%
	repülőtér		23	0	23	0	0,00%	0,07%	0,07%
Zöldterületek			55	95	150	95	63,33%	0,16%	0,42%
	Összesen:		33364	-919	32445	-919	-2,83%	94,45%	91,85%
	Összesen:		35325		35325			100,00%	100,00%

XI. VÁROSKÖZPONT, INTÉZMÉNYEK

1. Belváros

A belvárosban számos építészeti érték épület található. A Kossuth téren a kora klasszicista stílusú Református Nagytemplom, a Kiss Bálint Református Általános Iskola, a volt Megyeháza méltóságos, neoreneszánsz épülete. Az Erzsébet téren a Városi Bíróság épülete, a Szent Erzsébet Katolikus Általános Iskola, a Szent Anna Katolikus Templom és plébánia, amelyet árkádsor kapcsol össze a műemlék templommal. A barokk stílusjegyeket hordozó és megújult Városháza szintén a Kossuth téren látható. A Kossuth utcán tekinthető meg a Takarékos Székháza, a Szent Miklós magyar ortodox templom, az Evangélikus Templom és a Luther téri Díszkút. A Kossuth utca végén pedig a megújult, könyvtár céljait szolgáló Zsinagóga áll.

Az egymáshoz szorosan kapcsolódó terek közterületrendezése folyik, cél, hogy ne csak zöldfelületként szolgálják a város polgárait, hanem egyfajta találkahelyet is jelentsenek. Mindkét tér használhatóságán javít, ha a Kossuth Lajos utca forgalomcsillapítása megvalósul.

A tervben a vegyes funkciójú területeket kiterjesztettük, teret adva Szentes városisábbá válásának.

A Nagy Ferenc sétáló utcához hasonló élő főutca kialakítása a terv célja. E feladat léptékében a szabályozási tervben részletezhető.

Szentes építészeti érték – országos vagy helyi védelem alatt álló, vagy javasolt – épületek részletesen az örökségvédelmi hatástanulmányban – mely a településrendezési terv II. kötete – foglalkozunk. Ezekről kataszteri lapok készülnek.

2. Oktatási intézmények

Óvodák

Az óvodai ellátás mind mennyiségi, mind területi elhelyezkedés vonatkozásában megfelelő.

A mellékelt térkép szerint ellátatlan terület a teljes Nagyhegy. Az 500 m-es körzeten kívül esik Felsőpárt észak-keleti része, a Kiséri városrész Laposberek felé eső területe, és a Kertváros északi része, valamint a Berek. Férőhelyek szempontjából a rendelkezésre álló helyek pillanatnyilag bőven elegendők.

Amennyiben jelentős népességnövekedés következik be, a lakóterület-fejlesztésekhez kapcsolódóan szükségessé válhat alközpontokban új óvodák létrehozása.

A tervezett lakóterületi fejlesztésekből adódóan a prognosztizált népességnövekedés maximum 5800 fő. Maximum 2400 lakóegységet véve, és 2.4 fő/lakóegységgel számolva. Egyenletes korösszetételt és 60 éves kort feltételezve ez 360 óvodás gyereket jelent. A jelenlegi óvodai hálózat azonban most is tartalmaz tartalékokat. Így –

feltételezve, hogy a fejlesztések 10 év alatt valósulnak meg,- a tervezett lakóterületek esetében a megvalósítással párhuzamosan kell gondoskodni óvodákról. Ezek lakóterületeken és központi területeken egyaránt elhelyezhetők.

- A Héked fejlesztés során 120 lakótelek kialakítása van folyamatban. A gyerekek óvodai elhelyezése a Damjanich Utcai Óvodában megoldható.
- A Kertváros jelentős fejlesztése indokol egy alközpont kialakítását, és itt kaphat helyet egy új óvoda is.
- A Bereklaposi lakóterület gyerekei valószínűleg befogadja kiséri óvoda.
- A Nagyhegy lakóterületé fejlesztése során elkerülhetetlen egy központ kiépítése, amely helyet adhat egy óvodának is.

Általános iskolák

Az iskolák vonzáskörzetei hiányosan elégítik ki a település lakóterületeit. Míg a városközpont többszörösen ellátott, addig a peremterületek közül a Felső Kurcapart északi része, Felsőpárt középső területei, a Termál lakótelep, Kisér és Alsópárt déli része ellátatlanok. A fejlesztések kidolgozásánál figyelembe kell venni, hogy a környező falvakból is sok gyerek jár Szentes iskoláiba.

A tervezett lakóterületi fejlesztésekből adódóan a prognosztizált népességnövekedés maximum 5800 fő. Maximum 2400 lakóegységet véve, és 2.4 fő/lakóegységgel számolva. Egyenletes korösszetételt és 60 éves kort feltételezve ez 360 alsótagozatos, és 360 felsőtagozatos gyereket jelent. A jelenlegi iskolai hálózat azonban most is tartalmaz tartalékokat. Így – feltételezve, hogy a fejlesztések 10 év alatt valósulnak meg,- a tervezett lakóterületek esetében a megvalósítással párhuzamosan meg kell vizsgálni, hogy szükséges-e intézményi fejlesztés.

- A Héked fejlesztés során 120 lakótelek kialakítása van folyamatban. Mivel a felsőpárti Damjanich János Általános Iskola diákszámára amúgy is alacsony, a hékedi gyerekekkel biztosítható az iskola gazdaságos működtetése.
- A Kertváros jelentős fejlesztése indokol egy alközpont kialakítását, esetleg itt kaphat helyet egy új általános iskola is.
- A Nagyhegy lakóterületé fejlesztése során elkerülhetetlen egy központ kiépítése, amely helyet adhat egy alapfokú iskolának is.

Középiszkolák, felsőoktatás

A városban jelenleg öt középfokú intézmény működik, melyek közül négy a Csongrád Megyei Önkormányzat fenntartásában, míg a Bartha János Kertészeti Szakképző Iskola a minisztérium fenntartásában működik. A középiszkolákban összesen 2724 diák tanul.

A kollégiumokban meglévő férőhelyek elegendőnek bizonyulnak, az idei tanévben összesen 278 középiszkolai és 23 általános iskolai tanuló kért kollégiumi elhelyezést.

A városban megfelelő számú középiskola található, amely befogadja a kistérség diákjait is. Szentesen komoly hagyománya van a szakképzésnek is. A középiskolák bővítésére igény nem mutatkozik.

A tervezett lakóterületi fejlesztésekből adódóan a prognosztizált népességnövekedés maximum 5800 fő. Egyenletes korösszetételt és 60 éves kort feltételezve ez 360 14-18 éves diákot jelent. Mivel a középiskolák kistérségre számolva. A jelenlegi iskolai hálózat azonban most is tartalmaz tartalékokat. Így – feltételezve, hogy a fejlesztések 10 év alatt valósulnak meg,- a tervezett lakóterületek esetében a megvalósítással párhuzamosan meg kell vizsgálni, hogy szükséges-e intézményi fejlesztés.

A Szegedi Tudományegyetem Juhász Gyula Tanárképző Főiskolai Kar és Szentes Város Önkormányzata 1999-ben létrehozta a posztgraduális képzést, pedagógusoknak és más pedagógiai munkakörben dolgozóknak, valamint diplomaszerezési lehetőséget biztosít az érettségizetteknek. A helyi illetve térségi igényeknek megfelelően újabb képzési formákat indít. Az érdeklődés nagy, míg 1999-ben 35 fő kezdte el tanulmányait, a 2004. évi hallgatói összlétszám már 375 fő volt. Az évfolyamok számának ugrásszerű növekedése szükségessé teszi egy új konzultációs központ létrehozását.

A Vármegyeháza épülete ideális helyet teremt a folytatáshoz, ahol a konzultációs központ önálló intézményként működne, de szoros szakmai kapcsolatot tartana fenn a szintén a Vármegyeházában helyet kapó Koszta József Múzeummal és a Levéltárral.

A felsőoktatásban lezajlott hallgatói keretszám növelés miatt a Szegedi Tudományegyetemen folyó régészképzésen is megnőtt a hallgatói létszám. ezért hasznosnak látszik a gyakorlati képzést Szentesre telepíteni. Ez a folyamat évekkel ezelőtt spontán módon elindult, kiteljesedésre vár.

A városban igény lenne még felsőfokú posztgraduális egészségügyi képzés beindítására is.

Komoly lehetőség van a kutatás és fejlesztés (K+F), valamint a felsőfokú oktatás fejlesztésére. Ideális helyszín a Kurca mentén lévő 72 ha üres terület, melynek a besorolása a szerkezeti terven különleges terület – jelentős zöldfelületű intézményterület.

3. Egészségügyi intézmények

Gyógyszertárak

A városban működő hat gyógyszertár megfelel Elhelyezkedésük alapján a város egész területe jól ellátottnak tekinthető. Szentes lakosságának, új gyógyszertár nyitására csak akkor lenne szükség, ha a város népességszáma meghaladná a 35.000 főt. Ez a tervezett lakóterületi fejlesztések megvalósulása során bekövetkezhet. Ekkor gondoskodni kell erről, gyógyszertár bármilyen lakóterületen elhelyezhető, de célszerű valamelyik alközpontot választani.

Háziorvosi ellátás

Szentesen 13 felnőtt- és 6 gyermek háziorvos látja el a betegeket. Ideális esetben egy felnőtt háziorvosnak 1500, egy gyermekorvosnak 600 beteget kellene ellátnia. 2004-ben az állandó népességből 4679 fő volt 14 év alatti és 26.020 fő 14 év feletti. Ennek

alapján megállapítható, hogy a háziorvosok túlterheltek, egy felnőtt háziorvosra 2000 fő, egy gyermek háziorvosra 780 fő ellátása jut. Tehát a lakóterületfejlesztéssel erről is gondoskodni kell.

Járó- és fekvőbeteg-ellátás

Járóbetegeket ellátó **rendelőintézet** a Csongrád Megyei Önkormányzat Dr. Bugyi István Kórházában működik. A szakrendeléseket és a gondozóintézeteket (Tüdőgondozó, Pszichiátriai és Addiktológiai Gondozó, Bőr- és Nemibeteg gondozó, Onkológiai Gondozó), valamint a kórházhoz tartozó Termál Gyógyfürdőt. A kórház rendelőjében működő fogászati szakrendeléseken túl a Vasútegészségügyi Kht. fogászati szakrendelője is biztosít fogászati szakellátást.

A **Termál Gyógyfürdő** tetőterében a közelmúltban pihenőszobákat alakítottak ki. Az Ady Endre utcai helyszín beszorított, fejlesztési lehetőség nincs. Viszont a Kurca melletti 72 ha-s jelentős zöldfelületű intézményterület lehetőséget biztosít szanatórium, wellness funkciójú létesítmények elhelyezésére.

A megye második legnagyobb kórháza a **Dr. Bugyi István Kórház** (Sima F. u. 44-58.). A megye északi részének 20 településén élő 93 000 ember kórházi ellátását biztosítja. 16 fekvőbeteg- és ápolási osztályán évente 19 ezer lakos gyógyítását végzik. A kórház közel 1000 ember munkahelye is. A kórházban sürgősségi betegellátó osztály működik. A kórház 2004-ben készült öt éves fejlesztési tervében a műtétes és nem műtétes osztályok tömbönkénti elhelyezésével, mátrix osztályok kialakításával, rugalmas, a betegszámoknak megfelelő struktúra, valamint az osztályokhoz tartozó központi műtő kialakítását tervezi.

A híres kórházhoz kapcsolódóan kihasználva a város kedvező fekvését fejlesztési lehetőség lehet szanatórium, rehabilitációs intézet, gyógyturisztikai intézmények, kutatás, közép és felsőfokú iskolák létrehozása. E hosszúcélú tervek eléréséhez fenn kell tartani nagyobb kiterjedésű területeket. Erre alkalmas a Kurca beépítetlen széles sávja a strand alatt.

4. Szociális intézmények

Bölcsőde

A város egyetlen bölcsődéjének (Vásárhelyi út 2.) kihasználtsága 120 százalékos. Vonzáskörzet szerint vizsgálva a város peremterületei ellátatlannak tekinthetők, több mint egy kilométer távolságból hordják a gyerekeket a bölcsődébe.

A tervezett lakóterületi fejlesztésekből adódóan a prognosztizált népességnövekedés maximum 5800 fő. Maximum 2400 lakóegységet véve, és 2.4 fő/lakóegységgel számolva. Egyenletes korösszetételt és 60 éves kort feltételezve ez 270 bölcsődés korú gyereket jelent. A tapasztalatok szerint ennek 20-20%-a – azaz kb. 60 gyerek lesz bölcsődés. A jelenlegi ellátás is zsúfolt, így a megvalósítással párhuzamosan további bölcsődei ellátásról kell gondoskodni Ez lakóterületeken és központi területeken egyaránt elhelyezhető, figyelembe véve a fejlesztés irányait.

XII. LAKÓTERÜLETEK

1. Tervezett lakóterületi fejlesztések

A fejlesztések során külterületből belterületbe vontandó 38,9 ha lakóterülettel bővül Szentes. A területek a következőképpen alakulnak:

A lakóterület fejlesztések a népesség megtartására, élhető lakókörnyezet kialakításra hivatott. A területek kijelölésekor figyelembe vettük, hogy a lakókörnyezetbe közösségi terek is helyet kapjanak, így mind az alapellátáshoz szükséges területek, mind a zöldfelületek - közparkok, is helyet kaptak a terven.

Kertvárosi lakóterületek szm: 0,6		területe (ha)	területe (m2)	lakótelkek száma	lakónépesség (fő)	gyerekek száma korcsoport szerint			
						0-3 év	4-7 év	7-10 év	11-14 év
Hékéd	kialakított családi házas	10,6	106000	123	295	14	18	18	18
Alsórét	kialakított családi házas	6,5	65000	64	154	7	9	9	9
	Futó Z. utca végén	5,12	51200	51	123	6	8	8	8
Kertváros	északi oldal	29,56	295600	295	708	33	44	44	44
	déli oldal	4,49	44900	45	108	5	7	7	7
Mező utca		1,5	15000	15	36	2	2	2	2
Bereklapos		39,4	394000	394	946	44	58	58	58
Schweidel J. utca - Bihari sor		3,8	38000	38	91	4	6	6	6
Nagyhegy		110,07	2110400	1101	2642	122	163	163	163
	összesen:	211,04	2404900	2126	5103	237	315	315	315

XIII. BELTERÜLETI ZÖLDTERÜLETEK FEJLESZTÉSE

A belterületi zöldterületek fejlesztésénél a városfejlesztés általános céljaihoz (lakóterületek és munkahelyi területek bővítése, közlekedésfejlesztés) történő igazodásra, a meglévő adottságok továbbfejlesztésére és a hagyományos városkép messzemenő figyelembevételére törekedtünk.

A fejlesztés általános céljai a következők:

- lakóterületi bővítésekhez kapcsolódó közpark hálózat kialakítása
- a munkahelyi területek (ipar, energetika, iparszerű mezőgazdaság, szolgáltató-kereskedelmi területek) zöldsávokkal történő leválasztása a lakóterületektől
- az állóvíz felületek, mint adottságok kiemelt kezelése
- a Kurca-part kiemelt kezelése
- a zöldfelületi jellegű intézményhálózat turisztikai-szolgáltató célú bővítése
- az új közlekedési hálózat nyomvonalán történő fasori fejlesztés.

1. Lakóterületi parkfejlesztés – véderdők

A szabályozási terv új lakóterületeket jelöl ki a Csongrádi út, a Kurca és a II. Rákóczi Ferenc laktanya között. Ezért a Csongrádi út mellett 30 m széles védőzöldsávot, a lakóterületen belül pedig 1,0 ha-os lakóterületi parkot jelöltünk ki.

Lakóterületi bővítés létesül a Kurca folyó és az É-i belterületi határ között. Itt az új elkerülő utat védendő sáv kíséri, a lakóterületek között pedig 4,0 ha-os lakóterületi közpark létesül.

Védendő sáv kíséri a nyugati elkerülő út és a kereskedelmi-szolgáltató zóna közötti sávot, valamint az elkerülő útgyűrű déli és keleti oldalát is.

Védőzöldsáv övezi a szennyvíztisztító és a Bánomhádi temető térségét. Közintézmény központ és 0,8 ha-os közpark létesítése kapcsolódik a Bereklaposi úttól délre tervezett lakótelepi bővítéshez.

2. Kurca-parti zöldfelületek

Szentes fő természeti adottsága a belterületeken csaknem centrálisan átkanyargó Kurca folyó, melynek parkosított partjai már ma is kiemelkedői értékei a városnak. Ezen zóna kiterjesztését terveztük a belterületi határig északon és délen, mintegy 2 x 5 km hosszú, 2 x 15-30 m széles fásított sétány-kerékpárút zónát létrehozva.

Ez a folyót két oldalról kísérő belterületi zöldsáv felfűzi a meglévő Széchenyi ligetet, strandot, uszodát és kempinget, a kórház-kertet, valamint a kempingtől délre tervezett új zöldfelületi intézmény zónát.

A területen parkbútorzat, parkvilágítás, pihenőhelyek, esőbeállók létesítését és a vízparti hangulatnak és természeti környezetnek megfelelő fásítást (füzek – nyárok telepítését) javasoljuk.

3. Tavak melletti zöldfelület-fejlesztés

Szentes fontos táji elemei a belterületekhez közeli bányatavak. Ezért a tavak térségében, a vízpartokat kísérően 50-100 m széles, fásított zónát alakítottunk ki, mely alkalmas a vízpartok zöldbe ágyazására és egyben szabadidős funkciók (horgászat, pihenés, kerékpározás, evezés, stb.) befogadására. A parti zöldfelületeken a vízközeli jellegnek megfelelő, őshonos faállományból álló fásítást, sétautak, esőbeállók, játszótérek, parkolóhelyek horgász-stégek létesítését terveztük.

Hasonlóan kialakított vízparti parksávot jelöltünk ki a Termál-tó északi partján, összekötve és elválasztva a vízfelületet az üdülőházas üdülőterületi fejlesztéssel.

4. Fasorbővítés – rekonstrukció

Szentes belterületi fasor hálózata kiterjedt, de nagyon heterogén. Ezért javasoljuk részletes fakataszter létesítését, számba véve a közterületi, városi fenntartású faállományt helyszínrajzilag, a darabszám, hely, fafaj, törzsátmérő, egészségi állapot feltüntetésével.

Ily módon olyan adatbázis létesülne, mely a továbbfejlesztés alapját képezheti, meghatározóvá válik a fasorok felújításának logikus sorrendje, a használandó fafajok. Lehetőség nyílik az egységesebb fasori rend kialakítására, mind a fafajok, mind a fák kora szerint.

Az új nyitású utcákon a településszerkezeti terv olyan szabályozási szélességet jelöl ki, hogy mindenhol mód nyílik kétoldali fasorok telepítésére. Itt 8-8 m tőtávolsággal őshonos, tájba illő fafajok faiskolai változatainak telepítését javasoljuk. Ezek: kőrisek, hársak, juharok.

5. Játszótér fejlesztés

Szentes játszótér hálózata kiterjedt, de vegyes minőségű. Javasoljuk a játszótér rekonstrukció folytatását, új, balesetveszély mentes játszószerkezetek és burkolatok kihelyezését.

Új játszótérek létesítését javasoljuk az új lakóterületek mellett kialakított parkokban és a tavak melletti új zöldfelületeken. Itt már csak szabványoknak megfelelő berendezések helyezhetők el.

6. Zöldfelületi intézménybővítés

A zöldfelületi jellegű intézmények (öregék háza, szálloda, stb.) létesítését javasoljuk a volt parkerdő és kertészeti kutató területén, a Kurca folyó partján. Így összefüggő hálózat létesül. kórház, sporttelep, Széchenyi liget, uszoda, strand, kemping, öregék háza, szálloda, melyeket a folyó két partján haladó zöldsáv is összekapcsol.

7. Helyi védelmű zöldfelületek

Már ma is helyi védelem alatt áll Szentes legszebb faállományú parkja, a Széchenyi liget.

Javasoljuk az értékes faállomány miatt a védelmet kiterjeszteni a kórház parkjára is. Ezt indokolja a park értékes szobor, díszkút állománya is.

Helyi védelemre javasoljuk az Erzsébet-tér rendezett-ápol, értékes növényzetű parkját, sétányait, szobrait is.

Helyi védelemre javasolt szoliter fák:

- Szent Imre herceg út, olimpiai bajnok tölgyfája
- Kossuth tér: 3 db oszlopos tölgy
- Sporttelep melletti tölgy
- Szent Anna utcai 3 db platán
- Munkácsy Mihály utcai cukorjuhar
- Kiss Zsigmond utcai 3 db cukorjuhar
- Kurca parti platánok, 5 db
- Petőfi S. utca – Szabadság téri platán

Védendő temetőterületek:

- Izraelita temető (sírkövek)
- Kálvária temető

XIV. GAZDASÁG

1. Fejlesztések háttéré

A Szentes Ipari Park az 1998. június 3-i alapítása óta dinamikusan fejlődő terület. A fejlődés indikációja nemcsak a betelepülés ütemének erősödésében, hanem az aktív foglalkoztatottak számának növelésében is megmutatkozik. Napjainkra megállapítható, – a vonatkozó KSH statisztika alapján – hogy Szeged után, a munkanélküliek száma a megyében Szentesen a második legkedvezőbb. Ennek háttéré teljes mértékben a város gazdaságfejlesztési stratégiája és az annak megvalósulását szolgáló tervszerű befektetés ösztönzés és kereskedelemfejlesztés.

A település jövőképe szerint, Szentes vonzó, színvonalas életkörüzetet nyújt, amely versenyképes gazdaságra épül. Működteti intézményeit, kapcsolatrendszerét és ezek mellett fenntartható életminőséget biztosít. Az életminőség fenntartásának, illetve fejlesztésének egyik eszköze a gazdaságfejlesztés, amelynek keretén belül a vállalkozók versenyképességének javulása közvetlen módon gyakorol hatást az életminőségre és végső soron a térség jövőjére.

Az országos és regionális fejlesztési tervezés és programozás elsődleges célja a versenyképesség biztosítása és fokozása.

Az Új Magyarország Fejlesztési Terv útmutatása az alábbiak szerint rendelkezik erről:
1. prioritás: A gazdaság fejlesztése

Az alábbi beavatkozás-csoportok szolgálják a gazdaság fejlesztését:

- ... • *Az üzleti infrastruktúra és szolgáltatások fejlesztése, amelynek tervezett eszközei:*
  - **ipari parkok fejlesztése;**
  - az infokommunikációs technológiák (IKT) és a fizikai infrastruktúra javítása;
  - **a logisztika parkok hálózatának kiépítése;**
  - a szélessávú IT-hálózatok kiépítése;
  - az elektronikus közszolgáltatások továbbfejlesztése;
  - az üzleti környezethez
  - kapcsolódó jogi és szabályozási keret kidolgozása.

A fenti meghatározás egyértelművé teszi a nemzetgazdaság szereplői számára az EU illetékesei által is jóváhagyott követendő irányt. Ehhez kapcsolódik Szentes Város törekvése a gazdaságfejlesztéshez szükséges **alapvető** feltételek biztosításával.

Ezek közül meghatározó a fejlődéshez szükséges megfelelő nagyságú terület biztosítása. A területfejlesztési stratégiánk teljes mértékben igazodik azokhoz az adottságokhoz, amelyek a gazdaságfejlesztés alapját képezik.

Elsősorban a megújuló energiahordozók kiaknázásának versenyszerű növelése jelenti a térség gazdaságának átfogó fejlődését. A tervezett, biomasszára épülő erőműben létrehozott hőenergia, illetve villamos energia számos vállalkozás számára teszi kedvező befektetési helyszíné az Ipari Parkot. Ezen vállalkozások számára az OTÉK, beépíthetőségre vonatkozó előírásait figyelembe véve kell vállalkozási területet kijelölnünk. A rendelkezésünkre álló információk szerint olyan hatalmas mennyiségű biomassza készlet található a térségben, ami hatalmas mennyiségű energia előállítását teszi lehetővé. Ehhez kell igazítani a befektetői övezetet is. A befektetői övezet kialakításánál figyelembe vettük az ipari, illetve az iparszerű mezőgazdasági beruházásoknál várható igényeket.

Meghatározó vállalat jelezte letelepedési szándékát Magyarországra és a tervezett 4 lehetséges helyszín egyike Szentes. Ennek az új területi igénynek nyilvánvalóan nagy terület szükséges, illetve ettől függetlenül is szeretnénk a vállalkozók számára megfelelően előkészített utakkal, iparvágánnyal komfortosított területet biztosítani oly módon, hogy egy – egy beruházó további fejlődése ne a területhiány miatt hiúsuljon meg.

Az iparszerű mezőgazdaság – a közismert szaktudással rendelkező – térségben olyan üvegházakban végrehajtott termelést jelent, amely energia ellátás szempontjából a megújuló energiahordozókra épül. Ezek területi igénye növény kultúránként több 10 hektár nagyságú és ebben még nincs benne az ehhez szükséges feldolgozó bázis terület igénye (konzerv ipar, kozmetikai ipar).

A megújuló energiahordozó – felhasználás nemcsak Szentes és térségének a stratégiai érdeke, hanem a nemzetgazdaság, sőt az EU egyik meghatározó direktívája.

... *Az energiaellátással összefüggő stratégiai megfontolások a fosszilis energiahordozók használatának csökkentését irányozzák elő, mind az ellátásbiztonság (importfüggőség csökkentése), mind a gazdaságosság (dráguló energiahordozók kiváltása), mind pedig a környezet- és klímavédelem szempontjából. Ennek legfőbb eszköze az energiahatékonyság javítása, az energiatakarékosság erősítése, valamint a megújuló energia arányának növelése.*

Az energetikai célok eléréséhez növelni kell a (helyi) megújuló forrásokból származó energiatermelést, elő kell segíteni az energetikailag hatékonyabb technológiák elterjedését és a lakossági energiafelhasználás racionalizálását – a beruházási támogatások mellett a szabályozás változtatásával is.

A megújuló energiaforrások hasznosítása során is figyelemmel kell lenni a káros környezeti hatások megelőzésére, a hatékony és takarékos felhasználásra, valamint a térségi rendszerekbe szervezett, közösségi hasznosítás lehetőségének megteremtésére. Ehhez megfelelő környezeti és ipari háttérre van szükség, és széles körben kell alkalmazni a korszerű és versenyképes technológiákat. A megújuló energiaforrások hasznosítási arányának növelése - a biodiverzitás megőrzése mellett - a fenntartható fejlődés elveivel összhangban, elvi jelleggel, kisléptékű megoldásokkal, elsősorban a biomasszára támaszkodhat.

Országos szinten kiemelt cél az energiafüggség és a fosszilis energiahordozók használatából származó káros kibocsátások csökkentése, amelyet a következő módon kívánunk elérni:

• *a megújuló energiatermelés fejlesztésével: a megújuló energiával történő, helyi jellegű energiatermelés kisléptékű beruházásaival (biomassza-, geotermikus, szél- és napenergia-felhasználás), a növényi alapú üzemanyagok felhasználásának kiterjesztésével (Új Magyarország Fejlesztési Terv).*

A Szentes Város elkerülő út menti területen tervezett logisztikai övezet éppen az Ipari Parkban létrehozni kívánt jelentős hozzáadott érték mozgatását, tárolását, szállítmányozását igyekszik biztosítani a szakmailag legoptimálisabb helyszínen. Ez az övezet a városon kívül folyami elérhetőség meghatározó közelségében helyezkedik el és tökéletesen igazodik a nemzetgazdaság kiemelt terveihez az alábbiak szerint:

... Az egyfelől Észak-, Dél- és Délkelet-Európa, másfelől Kelet-Ázsia irányába hazánkon áthaladó áruszállítást az intermodális logisztikai központok fejlesztésével a környezetbarát közlekedési módok (vasúti és vízi szállítás) felé kell terelni. Ezért a következő időszakban az ország nemzetközi elérhetőségét javító hajózó utak fenntartható fejlesztéséhez kapcsolódva kiemelt fontosságú lesz az intermodális kikötőhálózat fejlesztése is. (ÚMFT).

2. Gazdasági területek

A gazdasági területek fejlesztési területeit elsősorban a várostól keletre tervezi a vezetés. Ez kapcsolódik a tradicionális ipari területekhez, megoldható a jó vasúti és közúti feltárása a területnek. Három alapvető funkció helyezhető itt el:

1. Nagyüzemi üvegházás növénytermesztés és a hozzá kapcsolódó funkció. Ez természetesen kapcsolódik a termálkutak által felszínre hozott energiához.
2. Energia-ipar elhelyezésére szolgáló terület, elsősorban alternatív energia termelése lehet itt gazdaságos, adhatja meg Szentes gazdasági biztonságát a XXI. Századra.
3. Általános iparterület.

Mindhárom területen igényes, sok zöldfelületet tartalmazó a területeket egymástól zöldsávokkal elválasztott kialakítás támogatható.

A kereskedelmi, szolgáltató területek, a várostól nyugatra, a várost elkerülő út jobb és bal oldalán, az iparterülettől délre az Ipartelepi út mellett és a Mindszenti úttól nyugatra kerültek kijelölésre, mintegy 180 ha összterületen. Közülük a legjelentősebb az elkerülő út menti területek. A területek kijelölésénél a megközelíthetőség - mind nagy-, mind kiskereskedelmi szempontból - a terület nagysága és bővíthetőség volt az irányadó szempontok.

XV. KÜLTERÜLETI LAKÓTERÜLETEK:

A Szentes környéki tanyákat funkciójuk szerint négy csoportba sorolhatjuk:

1. Hagyományos árutermelő
2. Igényes, élhető, zöld lakóterületet keresők részére
3. Üdülési célokat szolgáló saját részre
4. Panzióvá felfejlesztett (erdei iskola, lovarda, stb...)

A tanyák egy része már ma is üdülési célokat szolgál. A településszerkezeti terv számol ezen igények bővülésével, sőt a lovas turizmus terjedésével is. A sík terület földút hálózata alkalmas a térség lovas túraként történő bejárására. A lovak tartására a tanyák egy részének melléképület állománya alkalmas ma is, de a szabályozás tervezésénél az ilyen típusú igények támogatását tervezzük.

XVI. IDEGENFORGALOM, SPORT

Fejlesztési irányok, rendezési elvek az üdülés, idegenforgalom terén:

- Az üdülés-idegenforgalom szervezett formában történő megjelenése a város életében
- Térségi szemléletű üdülési-idegenforgalmi fejlesztés komplett kínálati rendszerbe foglalása
- A gazdag természeti értékekre alapuló természetközeli turizmus, természetjárás, horgászat, lovaglás, kerékpározás, létrehozása
- Az építészeti örökségekre, népművészeti hagyományokra és kulturális értékekre alapuló kultúr-, és rendezvényturizmus fejlesztése
- A vízhez kapcsolódó üdülési formák minőségi fejlesztése, bővítése
- Termálvízre alapozott gyógyturizmus fejlesztése
- Vendéglátás létesítményeinek és szálláshelyeknek fejlesztése

Fejlesztési javaslatok:

- Az üdülés-idegenforgalom szervezett formában való megjelenése hiányzik Szentesen. A Sportközpont próbálja betölteni ezt a szerepet, azonban csak a saját működési területén tudja a város idegenforgalmát, adottságait reklámozni. Hiányzik egy profi idegenforgalmi szervezet, mivel az idegenforgalom fejlesztésében egyre nagyobb hangsúlyt kell fektetni a marketing tevékenységre, a piackutatásra és új keresleti rétegek felkutatására. Ehhez profi szervezetre van szükség, mely akár önálló szervezetként, akár az önkormányzathoz tartozóan működhet.
- A térségi szemléletű idegenforgalmi fejlesztések során Szentes tágabb környezetében /Szegevár, Hódmezővásárhely, Szeged, mint „végpontok”-on belül/ elhelyezkedő idegenforgalmi vonzerők veendőik figyelembe. A jó közlekedési kapcsolatok elősegítik és elérhetővé teszik az idegenforgalmi célpontokat. A térségben táji, természeti, kulturális, kultúrtörténeti emlékek, valamint tájvédelmi körzetek, emlékhelyek, műemlékek, művészeti telepek, stb. találhatóak, melyek vonzóvá és változatossá teszik a környéket. A jó idegenforgalmi együttműködés elsősorban Csongráddal fontos, a közelsége mellett jelentős vendégforgalommal és kedvező idegenforgalmi adottságokkal is rendelkezik. A gazdag termálvízkinccs, a Tisza és a Körös menti táj szépsége, a természeti, műemléki és kulturális értékek jelentős potenciális lehetőségek a turizmus fejlesztéséhez.

- A természetközeli turizmus a térségi, táji és természeti értékek gazdagságára, kedvező adottságokra alapul Szentesen. Kirándulócélpontként útvonalba szervezve a természeti, kulturális értékeket, látnivalókat gazdag élményben részesülhetünk. A vadászatot, horgászatot, lovaglást vagy a kerékpározást kedvelők részére a tavak, a mezők, erdők, a kerékpárutak kellemes kikapcsolódást nyújthatnak, melyek fejlesztésével, kultúraltá tételével még vonzóbbak lehetnek.
- A kultúr és rendezvényturizmus a legjelentékenyebb Szentesen. A művésztelpek, műemlékek, népművészeti hagyományok, kulturális értékek valamint a sportágak adta lehetőségek kihasználásával az év szinte minden napjára esik egy-egy rendezvény a városban, melyek szervezett formában.
- A vízhez kapcsolódó üdülési formák több változata is megtalálható Szentesen. A Széchenyi ligetben található Strand bővítése, fedett úszoda létesítése, a kemping épületeinek bővítése, új szálláshelyek létesítése minőségi változást jelent.
A Kurca mint zöld szalag húzódik keresztül a városon, melynek csupán egy kis része /a Széchenyi liget mente/ használatos az evezősök számára. A vízi sportok lehetőségeinek bővítése, nagyobb szakasz „járhatóvá tétele” fontos feladat. A Kurca partjának igényes karbantartásával egy kellemes sétány, rekreációs terület alakulhat ki.
A Tisza partján lévő üdülőterületen az épületek felújításával vonzóvá tehető a turisták számára. Ennél a területnél fontos tényező, hogy a szennyvízcsatornázást meg kell oldani. A Tisza partján Szentesnek van hajóállomása, mely komoly felújítást és környezetének

A termáltó északi oldalán 50ha területet javasolunk kialakítani üdülés, kikapcsolódás céljából, mind a tó, mind a természet élvezetének kihasználása érdekében. A környezet, a könnyű megközelíthetőség és a város közelsége /és egyben messzesége/ ezt a területet indokolja üdülés céljára hasznosítani. A tótól nyugatra, a Nagyhegy és a Termáltó közötti területen hétvégi házas üdülőterület kialakítása javasolt.

XVII. TÁJRENDEZÉSI FEJLESZTÉS

1. Természetvédelmi javaslat

A településszerkezeti terv számol a közigazgatási terület túlnyomó részét lefedő, többféle, a módosított területhasználatot erősen korlátozó védettségek (Natura 2000 területek, Országos védettségű területek, ex lege védett kunhalmok, régészeti lelőhelyek, termálkutak) meglétével. Ezért a külterületek fejlesztése visszafogott. Lényegében véve csak kismértékű tájfasításra, kerékpárutak-sétautak létesítésére és a település új belterületeit körülölelő, védelmi zöld célú gyűrű létrehozására szorítkozik.

A szerkezeti terv szerint a védett területek túlnyomórészt érintetlenek maradnak. Érintetlenek maradnak a Cserebökényi Tájvédelmi Körzet gyepei és vízállásos területei, a Tisza hullámtere és a Zsup- sziget, a Lapistói fertő, valamint a szentesi szikesek és Kunhalmok is.

Kivételt csak a belterületek DNY-i oldalán tervezett gazdasági területbővítés (60 ha), valamint a Termál-tó északi oldalán tervezett üdülőterületi és zöldfelületi fejlesztés (54,2 ha) jelent. Ezen új területhasználatok a Natura 2000 zóna élőhelyvédelmi területeit érintik, ezért szakhatósági állásfoglalást kérünk az illetékes környezet és természetvédelmi felügyelőségtől.

A Körös-Maros Nemzeti Park szakembereivel folytatott egyeztetéseknek megfelelően jelentősen növeltük a Cserebökényi tájvédelmi térségben és a Lapistó térségében az ökológiai aktivitást javító gyepek területét a meglévő rét-gyep művelési ágak közé szoruló gyengébb talajadottságú szántók rovására.

2. Külterületi zöldterületfejlesztés

Erdőfejlesztés - tájfasítás

A településszerkezeti terv számol a Szentes városfejlesztési programjában szereplő **zöld gyűrű kiépítésével**. Ezért a területhasználatot döntően befolyásoló elkerülő úthálózat, és új fejlesztési területek mellett 50 m széles, a várost gyűrűként övező véderdősáv telepítését terveztük. Az erdősávok a tájban, természetes módon előforduló, őshonos fafajok telepítésével létesítendőek (füzek, nyárfák, kőrisek).

A zöld gyűrű szerepe, hogy a már részben meglévő egyéb fásított területekhez (vasút melletti erdősítés, Kurca, Tisza és Körös melletti galériaerdők) kapcsolódva ökológiailag aktív, természet közeli hálózatot képezzenek, továbbá elválasszák egymástól a külterületi mezőgazdasági területeket és a beépítésre szánt területeket.

A város körül létesülő erdőgyűrűn kívül még tájfasításként **fásított zöldsávok, fasorok telepítését** terveztük, a főbb kisvízfolyások és főbb külterületi úthálózat mellett. Ezen zöldsávok a természetvédelmi szempontból értékes élőhelyek bolygatása nélkül, a régészeti lelőhelyek, Kunhalmok érintetlenül hagyásával létesülnek. Az alföldi

pusztai tájkép karakterét szándékunk szerint a tájfasítás nem változtatja meg, csak kiemeli a főbb utak, kerékpárutak vonalát, egyben szolgálja a defláció elleni védelmet.

A környezetalakítási terv kialakítása során a Megyei Fejlesztési Tervben előirányzott, döntően a Tisza völgyét érintő jelentős erdőbővítést figyelembe vettük, az erdőterületeket 42,26%-kal növeltük. Így az erdősültség a korábbi 2,89%-ról 5,07%-ra nőtt.

3. Kerékpárút hálózat

Az új kerékpárút hálózat felfűzi és összeköti Szentes városi zónájával a külterületi lakott területeket és az idegenforgalmi-turisztikai szempontból érdekes táji elemeket. Összekapcsolja Szentest Lapistóval, a Termál-tóval, Magyartésszel, és Kajánújfaluval. Elvezet a Körös-zsiliphez is.

4. Üdülés, idegenforgalom

Termál tó

Szentes üdülés- idegenforgalmi fejlesztése jelentős részben a térség hévíz-kincsére alapozható. A mezőgazdasági célú vízhasználat mellékterméke a 2,5 km hosszú, 60 m széles, 140,7 ha-os Termál-tó, melyet javasolunk sport- üdülési- szabadidős célokra a mai használatnál sokkal intenzívebben hasznosítani. Ezért É-i partjain 54,2 ha-os üdülőházas üdülőterület létesítését javasoljuk, melyet a vízparttól átlag 40 m széles korlátlan közhasználatú, fásított zöldsáv kapcsol össze. A tó körül sétány, pihenőhelyek, stégek, a vízi sportolást szolgáló létesítmények (csónakház, tároló, stb.) elhelyezését is javasoljuk. A fejlesztés érinti a Natura 2000 élőhelyvédelmi zónát.

Tiszai strand

Szentes kedvező adottsága a várostól magas, biztonságos árvízvédelmi töltéssel leválasztott, festői Tisza-part. A hagyományos tiszai strandterület különleges területbe sorolással történő megőrzését javasoljuk. A szabályozás továbbtervezése során parkolóhelyeket, ideiglenes építmények, sétányok helyeit fogjuk kijelölni. Megjegyzendő, hogy intenzív beépítésű fejlesztésre a terület az évenként elöntés miatt nem alkalmas.

Tisza sziget

A szentesi Tisza-sziget ma döntően kiskertes, a partokon galéria-erdőkkel övezett térség (zárt-kert). Természetvédelmi és árvízvédelmi okokból fejlesztése nem javasolható, ezért távlatban is kertes mezőgazdasági területként történő besorolását tartjuk szükségesnek. A szabályozási terv készítése során érvényesíteni akarjuk az árvízvédelmi szempontokat a beépíthetőség korlátozásával.

5. Tanyafejlesztés

A Szentes környéki tanyák egy része már ma is üdülési célokat szolgál. A településszerkezeti terv számol ezen igények bővülésével, sőt a lovas turizmus terjedésével is. A sík terület földút hálózata alkalmas a térség lovas túraként történő bejárására. A lovak tartására a tanyák egy részének melléképület állománya alkalmas ma is, de a szabályozás tervezésénél az ilyen típusú igények támogatását tervezzük.

6. Zártkertek

Nagyhegyi zártkert

A döntően kertés, növénytermesztésre és állattenyésztésre használt, vegyes telekstruktúrájú területen a lakóházak megjelenése ellenére is meg kívánjuk tartani a kertés mezőgazdasági területi besorolást. Ezt indokolja az infrastruktúra hálózat kialakulatlansága is.

Bereki lapos – Mentett rét

A Nagyhegyi zártkerthez hasonlóan a településszerkezeti terv – azonos indokok alapján – kertés mezőgazdasági terület kategóriában kívánja tartani ezen zártkert területeket is.

7. Biológiai aktivitás érték számítás

Szentes településszerkezeti tervéhez

Területi kategória	Biológiai aktivitás érték	Meglévő terület ha	Tervezett terület ha	Meglévő biológiai akt.	Tervezett biológiai akt.
Nagyvárosias lakó	0,7	35	35	24,5	24,5
Kisvárosias lakó	1,5	143	150	214,5	225,0
Kertvárosi lakó	3	258	476	774,0	1428,0
Falusias lakó	2,5	248	128	620,0	320,0
Tanya	2,5	238	216	595	540,0
Településközponti vegyes	0,7	23	74	16,1	51,8
Központi vegyes	0,5	9	8	4,5	4,0
Kereskedelmi-szolgáltató	0,3	122	355	36,6	106,5
Iparterület	0,3	82	332	24,6	99,6
Üdülőházas	2,7	6,0	72,0	16,2	194,4
Hétvégiházas	4,2	0	38,0	0	159,6
Temető	3,5	54,0	54,0	189	189
Sportterület	3,5	24,0	24,0	84	84
Jelentős zöldfelületű intézmény	2,7	19,0	95,0	51,3	256,5
Major, kertészet	0,7	252,0	244,0	176,4	170,8
Állattartó telep	0,7	159,0	159,0	111,3	111,3
Kórház	3,5	9,0	9,0	31,5	31,5
Honvédség	2,7	201	201	542,2	542,2
Homokbánya	0,1	48	48	4,8	4,8
Üvegházias telep	0,7	122	122	85,4	85,4
Hulladékkezelő	0,1	6	16	0,6	1,6
Közműterület	0,7	25	25	17,5	17,5

Területi kategória	Biológiai aktivitás érték	Meglévő terület ha	Tervezett terület ha	Meglévő biológiai akt.	Tervezett biológiai akt.
Szántó, mezőgazdasági	3	22606,0	22185,9	67818,0	66557,7
Rét, legelő, gyep	6	5854,0	6315,8	35124,0	37894,8
Szőlő, gyümölcs	6	236,0	203,4	1416,0	1220,4
Vízgazdálkodási terület	6	533	558	3198,0	3366,0
Láp, mocsár, nád	7	88,5	88,5	619,5	619,5
Védelmi erdő	9	657,0	1609	5913,0	14481,0
Gazdasági erdő	6	375,0	375,0	2250,0	2250,0
Út	0,6	2025	2749	1215	1649,4
Vasút	1,8	65	78	117,0	135,0
Repülőtér	6	23	23	138,0	138,0
Zöldterület	6	55	160	330,0	960,0

Összesen:

121758,5 133860,3

Tehát a biológiai aktivitás értéke Szentes közigazgatási területén mintegy 9,93%-kal nő.

XVIII. KÖZLEKEDÉS

1. Országos közúthálózat

A Csongrád Megye Területrendezési Tervében szereplő közlekedésfejlesztési elemek képezik az alapját Szentes város fejlesztésének. Az ott szereplő fejlesztési elképzelések hálózati összefüggését és szerepét megtartva kerestük meg azok pontos helyét, nyomvonalát.

Új főúthálózati elem a 451 sz. főút kiépítése Szentes és Orosháza között. Ez a várost ugyan területileg nem érinti, de hálózati szerepe miatt mégis jelentős hatással lesz arra. A 4405 j. összekötőút nyomvonalán valósulna meg, Derekegyházat délről elkerülve. Ez része az ún. szögfelező útnak, mely az M5 és az M44 gyorsforgalmi utak által közrezárt területen vezet végig sugárirányban Kecskemét és Battonya - Arad között.

A 45 sz. II. rendű főútnak a várost keletről elkerülő nyomvonalát úgy jelöltük ki, hogy az iparterületet keletről lehatárolja. Északon a termál tó nyugati sarkánál csatlakozik az eredeti nyomvonalhoz. Délen az antenna miatt a csomópontot 300 m-rel áthelyeztük, ami a meglévő 451 sz. főút nyomvonalának módosításával is jár. A 45 sz. főútnak a 451 sz. főút és a 4405 j. összekötőút közötti szakaszán az út keresztmetszetét 2 x 2 forgalmi sávra szükséges bővíteni. A főút az orosházi vasútvonalat felüljáróval keresztezi.

Szentes két másodrendű főúttal kapcsolódik az országos főúthálózatához. Annak érdekében, hogy a belső úthálózatot ne terhelje átmenő forgalom, megépült a 451 sz. főútnak a várost nyugatról és délről elkerülő szakasza. Hasonlóan ki kell jelölni a 45 sz. főútnak a várost keletről elkerülő nyomvonalát. A két elkerülő út között a várostól északra meg kell teremteni a kapcsolatot legalább összekötőút szinten, hogy az iparterület nehéz gépjármű forgalma a Tisza híd felé minél rövidebb úton el tudjon jutni.

A 451 sz. főútról a város belső részeinek jobb megközelíthetősége és az utak forgalmának egyenletes terhelése érdekében több új csomópontot terveztünk. Ezek a jelenleg is üzemelő rossz állapotú, szűk keresztmetszetű mellékutak kiépítésével valósulhatnak meg. A tervezett csomópontok egymás közti távolsága 1000 – 1200 m.

Az északi elkerülő út, mely egyben a megyei tervben szereplő Csongrádi híd – Fábiansebestyén közötti út, a 451 sz. főút felől a jelenlegi honvédségi út nyomvonalán haladna a Kurca hídig, majd északra térve csatlakozik a Termáltótól északra az ún. Aradi út nyomvonalához, mely a 4445 j. országos közút.

Szentes külterületén vezet keresztül a Nagymágocs – Nagytőke – Csongrád közötti útvonal. Ennek része a 4402 j. jelenlegi összekötőút, majd nyugat felé a 451 sz. főút bokrosi csomópontjához csatlakozhat. Mind a Tiszán, mind a Körösön új hidat kell építeni. Az utóbbi a megszűnt bökényi komp átkelő helyén lenne, ezzel pótolva a korábbi összeköttetést.

Szentes délkeleti külterületén vezet keresztül a Derekegyház – Lapistó – Fábiansebestyén közötti út, mely a 4405 és a 4449 j. összekötőutak között létesít kapcsolatot.

2. Helyi közúthálózat

Ki kell jelölni a helyi fő- és gyűjtőutakat, melyek a környűri felől feltárják a várost, és levezetik annak forgalmát. Nemcsak a meglévő utak hierarchiáját kell megváltoztatni, hanem új nyomvonalon is kell utakat építeni, mely szükség esetén bontásokkal is jár.

Az elkerülő utak által bezárt területen lévő közutak önkormányzati kezelésbe kerülnek. Ez a kiváltott szakaszokon kívül érinti a 4516 (Rákóczi Ferenc utca – Apponyi tér – Attila út) és a 45321 (Baross utca) j. utakat is.

A közúthálózat fejlesztésének célja, hogy az országos közúthálózatról a város minden részét meg lehessen közelíteni, az egyes városrészek egymás közötti forgalmát egyenletesen szét lehessen osztani. Cél a belváros forgalmának csillapítása, az átmenő forgalom más útvonalra terhelése.

Javasoljuk minél több fő- és gyűjtőút által határolt területen a korlátozott sebességű övezetek kijelölését. Kisebb területi egységekre javasoljuk a lakó-pihenő övezet bevezetését.

Az övezeteken belüli kiszolgáló utak arculatát annak megfelelően kell kialakítani, mert nem elég a jelzőtábla, az út kiépítettségének is tükröznie kell annak forgalomcsillapított jellegét. (Különböző típusú burkolatok, zöldterületek, utcabútorok, stb.)

A város úthálózatában főútvonal szerepet az alábbi utak töltenek be:

- Rákóczi Ferenc utca – Mátyás király út – Temető utca - Béke utca
- Báthory utca – Teleki László utca
- Attila út
- Szarvasi út – Bajcsy-Zsilinszky utca – Arany János utca – Kurca híd - Hegedűs László utca
- Csongrádi út (Honvéd utca – Hegedűs László utca)
- Ipartelepi út – Szarvasi út
- Vásárhelyi út (Új utca - 451 sz. út)

Az alábbi útvonalak gyűjtőút szerepet töltenek be:

- Honvéd utca – Derzsi Kovács Jenő utca – Kiss Ernő utca
- Köztársaság út – Szalai utca – Nagyhegyen átvezető új út
- Batthány utca – Kiss Zsigmond utca – 451 sz. útig
- Váradi Lipót Árpád utca – Ilona parti út
- Nagyörvény utca – új út a 451 sz. útig
- Vecseri fok – Kurca part – Mentő utca
- Farkas Antal utca – Nyíri köz – Új utca
- Téglagyári út
- Mágocsi út
- Szegvári út
- Jókai utca – Kolozsvári utca – Baross utca
- Nagyhegyszéli út – Hajnal utca
- Az iparterületek új gyűjtőútjai

A várost keresztülszelő Kurcán kevés híd vezet át, azok sem mind felelnek meg keresztmetszetben és teherbírásban. Ezért nem csak új hidakat kell létesíteni, hanem néhány meglévőt is át kell építeni.

Új illetve átépítendő közúti hidak a Kurcán:

- Északi elkerülő út
- Honvéd utca - Derzsi Kovács Jenő utca
- Kiss Zsigmond utca
- Arany János utca – Hegedűs László utca
- Vecseri fok
- Kiskertek
- Teleki László utca

3. Forgalomtechnika, forgalomcsillapítás

A közlekedésfejlesztés célja, hogy a belvárosban a forgalmat csillapítsuk, az átmenő forgalmat a határoló utakra terheljük, és a területre irányuló célforgalom minél rövidebb útvonalat használjon. A forgalomcsillapításnak vannak területi és lokális eszközei. Az előbbibe tartozik a korlátozott sebességű, a lakó-pihenő, a gyalogos, a parkolási övezet valamint a súlykorlátozás. Az utóbbiba tartozik az egyirányúsítás, a zsákutca, a csomópontok forgalmi rendjének módosítása.

Ennek értelmében javasoljuk a Kossuth Lajos utcát és annak környékét a Széchenyi ligettől a Mátyás király útig forgalomcsillapított területté alakítani. Ezt északról az Arany János utca, délről az Új utca – Nyíri köz – Nagyörvény utca határolja. A Kossuth Lajos utca felé tartó forgalmat nagyrészt erre a két határoló útvonalra kell terhelni. Az említett területen javasoljuk a korlátozott sebességű övezet és a parkolási övezet kijelölését. Ez utóbbit a parkolási fejezetben ismertetjük. A forgalom csillapítása érdekében erre a területre a 3,5 t súlykorlátozás bevezetését is javasoljuk.

Annak érdekében, hogy a forgalom mértékét befolyásolni tudjuk, a rávezető utak csomópontjait át kell építeni. A csomópontok típusát részletes forgalmi vizsgálatokon alapuló tanulmányterv készítésével kell meghatározni.

A felülvizsgálandó csomópontok:

- Csongrádi út – Hegedűs László utca - Váradi Lipót Árpád utca
- Csongrádi út Kiss Zsigmond utca
- Vásárhelyi út – Új utca
- Vásárhelyi út – Báthory utca – Béke utca
- Kossuth Lajos utca – Mátyás király út
- Kossuth Lajos utca – Apponyi tér
- Rákóczi Ferenc utca – Arany János utca – Bajcsy-Zsilinszky utca
- Rákóczi Ferenc utca – Szalai utca

Az országos fő- és mellékutak csomópontjaiban körforgalmú csomópont kiépítését javasoljuk:

- 451 sz. út – Tesco
- 451 sz. út – Vásárhelyi út
- 451 sz. út – 45 sz. út
- Szarvasi út – 45 sz. út

A belváros forgalomcsillapított részén levő csomópontok kialakítását felül kell vizsgálni, hogy mely csomóponti típus felel meg leginkább e célnak.

A belvároson kívül több lakóterületi egységet ki lehet jelölni korlátozott sebességű övezetté. Ezeket mindig fő- és gyűjtő utak által határolt területre kell vonatkoztatni. A lakó-pihenő övezetek lehetnek önállóak, de lehet azt korlátozott sebességű övezeten belül is kialakítani.

A forgalomcsillapítás hatékony és költségkímélő módja az övezeten belüli csomópontokban az egyenrangúság, azaz a jobbkézsabály érvényesítése. A súlykorlátozást a város egészére vonatkoztatva gyűrűs övezetekre bontva javasoljuk kijelölni. A várost körülölelő országos közúti gyűrűn belülről a 12 t feletti járművek csak célforgalomban hajthatnak be. A lakóterületekre 7 t, a belvárosra 3,5 t korlátozás vonatkozhat.

4. Forgalmi előrebecslés

A rendelkezésünkre álló forgalmi adatok feldolgozásával előre becsültük 10 év távlatra, azaz a 2017. évben várható forgalom nagyságát. Ezeket a Műszaki Előírásoknak megfelelően számított értékeket terheltük a javasolt úthálózatra. Tekintettel voltunk a belváros forgalomcsillapítására. Itt a számított forgalom 40 %-át terheltük a belvárosra, a többit a határoló utak, és más kerülő útvonalakra osztottuk szét.

5. Parkolás

A városnak minél előbb meg kell alkotnia a helyi parkolási rendeletet. Ebben részletesen, területi egységekre bontva lehet az OTÉK által előírt normákat a helyi viszonyokra alkalmazni.

Parkolási övezetet a belvárosban javasolunk kijelölni a már említett forgalomcsillapított területen. Ennek szabályozása lehet időbeli, díjfizetéses, vagy mindkettő együttesen. Az övezeten belül minden egyes parkolóhelyet ki kell jelölni burkolati jellel.

Az időbeli szabályozás bevezetése nem igényel infrastrukturális fejlesztést, elegendő csupán egy óvodások által használt műanyag óralap, amelyet a szélvédő alá kell helyezni beállítva rajta a parkolás kezdetének időpontját. A parkolási övezet határán kihelyezett jelzőtáblákon fel kell tüntetni a parkolás megengedett időtartamát. (Javasolt az 1 – 1,5 – 2 óra)

Második ütemben javasoljuk a díjfizetés bevezetését, melyet jegykiadó automaták telepítésével célszerű megoldani.

Lokális parkolás szabályozást ott javasolunk, ahol egy szűk, jól lehatárolható területen van nagy parkolási igény, és fontos a járművek cserélődése. Ilyen hely a belvároson kívül a pályaudvar, a kórház, a piac környéke.

A különösen nagy és folyamatos parkolási igény kielégítésére parkolóházat vagy mélygarázst kell építeni. Különösen ott, ahol a felszínt nem parkolónak, hanem más funkcióra akarjuk felhasználni. (Kossuth tér, Erzsébet tér)

Az új beépítések, funkció váltások esetén az előírt parkolóhely mennyiséget az ingatlan területén kell biztosítani.

Felszíni parkolóhelyek kialakítása a nagyobb forgalmat vonzó létesítmények környezetében indokolt:

- vasútállomás
- autóbusz pályaudvar
- kórház
- temetők
- sport létesítmények
- strand
- áruházak
- Belváros (Klauzál ltp.)

6. Kerékpár közlekedés

A kerékpár közlekedés szempontjából fontos az országos hálózathoz való csatlakozás, és a kistérségi kapcsolatok kialakítása. Az előbbi a turizmust, az utóbbi a szomszéd településekkel való mindennapos kapcsolatot szolgálja.

A megyei tervben három térségi jelentőségű kerékpárút szerepel:

- Szentes – Nagymágocs – Orosháza
- Szentes – Hódmezővásárhely - Makó
- Szentes – Tiszasziget (a Tisza balparti árvízvédelmi töltésén)

A kistérségi kapcsolatokat szolgálják a Szegvár, Derekegyháza és Nagymágocs irányában tervezett kerékpárutak, melyek megépítése már a közel jövőben megvalósulhat. Külterületen minden fő- és összekötő út mellett kívánatos az önálló kerékpárút kiépítése.

Mivel a városban minden úton van kerékpárforgalom, ezért önálló kerékpárutat, vagy kerékpársávot csak a főútvonalak mentén javasolunk. A kerékpársávok kialakításánál célszerű azt burkolatváltással színében és anyagában is megkülönböztetni a forgalmi és a parkoló sávtól.

A javasolt lakott területen belüli hálózati jelentőségű kerékpárutak:

- Kossuth Lajos utca – Attila utca
- Vásárhelyi út – Szent Imre herceg utca – Csongrádi út
- Bajcsy-Zsilinszky utca – Arany János utca – Hegedűs László utca
- Rákóczi Ferenc utca
- Nagyhegyes utca
- Ipartelepi út

7. Tömegközlekedés

A meglévő járatok útvonalának módosításával, illetve új járatok indításával be kell kapcsolni az eddig ellátatlan városrészeket. Törekedni kell arra, hogy a város minél nagyobb területén 300 m-en belül elérhető legyen valamelyik autóbusz megállója. Elsősorban a jelenleg ellátatlan Kisér városrész tömegközlekedését kell megoldani.

Az új járatok indítását az új lakó- és iparterületek kialakulásával kell összhangban végezni. A különálló lakott területek ellátása a javasolt úthálózat fejlesztés figyelembe vételével történhet.

8. Vasúti közlekedés

A megyei terv besorolása szerint a Tiszatenyő – Kunszentmárton – Szentes – Hódmezővásárhely – Makó közötti vasúti pálya az országos fővonalhálózat része, a Kiskunfélegyháza – Szentes – Orosháza közötti pedig mellékvonal. Mindkét pálya esetében számolni kell a villamos vontatás bevezetésével.

A tervezett országos főutak a vasúti vágányokat külön szintben keresztezzék. Az összekötő- és bekötőutak a kisebb forgalmú vasúti pályát szintbeni közúti átjáróval is keresztezhetik.

A városi úthálózatra vonatkozóan új szintbeni közúti átjáró csak egy korábbi megszüntetésével létesíthető. Nagyhegy – Héked térségében a gyűjtőutak miatt kettő új közúti átjárót terveztünk, és helyette kettőt megszüntettünk, azaz gyalogos átjáróként tarjuk meg. A Bajcsy-Zsilinszky utcai meglévő gyalogos átjáró közútvá történő átépítésének terveit a MÁV elkészítette.

Az új iparterület kiszolgálására tervezett iparvágány a meglévő téglagyári iparvágányból ágazik ki, és keleten csatlakozik az orosházi vonalhoz. Ez utóbbi megvalósítása feltételezi a pálya átépítését a megfelelő teherbírásra, illetve a biztonságos üzemhez szükséges egyéb beavatkozást. (Biztosító berendezések, többlet vágány)

9. Vízi közlekedés

A Tisza országos jelentőségű vízi út. Személyszállítás csak turisztikai céllal valószínű, menetrend szerinti járatok indítása nem várható. Közforgalmú térségi jelentőségű kikötőt a megyei terv Csongrádban jelöl ki. Ha ennek helyét a közúti híd közelében jelölik ki, azt mindkét város egyaránt használhatná.

Személyszállítás vonatkozásában a korábbi kikötő megfelelő felújítás után helyi jelentőséggel bírhat, különösen turisztikai szempontból.

10. Légi közlekedés

A megyei terv a szentesi repülőtérrel nem számol. A meglévő repülőtéren a helikopter valamint a magán- és sportrepülőgépek fogadásának lehetőségét meg kell őrizni. A helikopter leszállóhely alkalmas arra, hogy az a légi mentés dél-alföldi központja legyen.

XIX. KÖZMŰELLÁTÁS

1. Bevezetés

Szentes város közművesítése az elmúlt időszakban jelentős fejlődésen ment keresztül, még akkor is ha városközpont közművei már a hatvanas évektől össz-közműves formában épült ki. Ez idő tájt egyedül a hírközlés rendszerei a kor megfelelő szintjén, elmaradott formában üzemeltek.

A jelentős fellendülés az 1990-es évektől számítható, amikor is megindult a hírközlés robbanásszerű fejlődése.

A vízi-közművek közül a vízellátás főhálózata és ellátórendszere lehet mondani a 90-es évek előtt befejeződött, míg a szennyvízcsatornázás 2003-tól pályázatok révén jelentős fejlesztésen esett át, és a vízellátás 96%-os ellátottsági szintjét közelítve napjainkban eléri azt, azaz záródik, az un. nyitott közműolló.

A szentesi vízi-közművek – vízellátás, szennyvízcsatornázás – üzemeltetője Szentes - Víz Kft.

A közüzemi vízellátás a városban szinte teljes körű **(2005-ben 96%-os volt)**, a belterület - lakó, gazdasági, ipari területei - jól ellátottak, míg a külterületen a tanyás beépítés mutatói sokkal rosszabbak, melynek fejlesztéséről az elkövetkezendő években gondoskodni kell. A városi vízmű-kutak minősége általában megfelel a jelenlegi előírásoknak. A **Szentes - Víz Kft.** történet egyeztetés alapján a szigorúbb EU követelmények, illetve a 201/2001 (X.25.) sz. Korm. Rendelet szerint a víz arzén, bór és ammónia tartalmára néhány éven belül szigorúbb előírások lépnek életbe. Az új határértékeket 2010-re kell teljesíteni. **Ezért szükséges a vízbázis rekonstrukciója. Számolni kell, a vízbázis integrálásával, amely két új vízmű-telepi kút fúrásával, és a városi kutak megszüntetésével járna.**

Szentes városában **elválasztott rendszerű csatornázás** épült ki.

A szennyvíz elvezetés a városban 1964-ben kezdődött a szennyvíztisztító-telep I. ütemének megvalósításával. A város szennyvízcsatorna ellátottsági mutatója 2002-ben 36 % volt. 2003-ban - mint azt már említettük - a Városközpont és Szentes-Kisér pályázaton támogatást nyert szennyvízcsatorna-hálózatának bővítésére. 2004-ben kezdődött a csatornaépítés kiviteli munkálatai az említett területeken, és most 2006. év végén került befejezésére. A 2006-ban befejeződő program eredményeként a **szennyvízcsatornázottsági mutatója 92,3 %-osra nőtt.**

A szennyvíztisztító telep jelenlegi kapacitása 10.000 m³/d. A szennyvíztisztító telep a hatvanas évek technológiájának megfelelően épült, mely napjainkra elavultá vált. A szennyvíztisztító telep rekonstrukciója elodázhatatlan.

A szennyvízcsatorna-hálózat gyűjtőrendszere gravitációs hálózat. Az egyes vízgyűjtőterületek gravitációs csatornái által összegyűjtött szennyvizek befogadói a vízgyűjtőterületek átemelői, melyek nyomóvezetéken továbbítják a szennyvizeket a központi átemelő felé, majd a központi átemelő 2x400 mm-es nyomóvezetéken a szennyvíztisztító-telepre. A szennyvíztisztító-telepi vég-átemelő tisztított szennyvizeket nyomóvezetéken a Tisza sodorvonalába nyomja.

A **csapadék-vízvezetésre** az önkormányzat, a vízgazdálkodási társulat igen nagy gondot fordít város terepadottságai és talajmechanikai adottságai miatt. A város egyes területrészei mélyfekvésűnek tekinthető, a fedőréteg kötött, magas a talajvízállás. A városban jelenleg szinte minden utcájában csapadékvízvezető csatorna üzemel. A városközpontban és a lakótelepeken zárt rendszerű gravitációs csatorna épült ki. A kertvárosi részeken burkolt illetve földmedrű árokhálózat található.

A nyílt árokhálózatoknál egyre több helyen kerül kialakításra felszínközeli csatorna a helykihasználás, parkoló kialakítása érdekében.

A város természetes mélyvonulata a **Kurca vízfolyás**, mely a csapadékvizek **települési fő befogadója.**

Árvízvédelmi szempontból Szentes város a Tisza és a Körös vízgyűjtőterületére esik, azok bal parti települése.

Szentes város közigazgatási határa az árvízvédelmi fővédvonalak közül az alábbiakat érinti:

Tisza bal part: 62+520 - 76-566 tkm szelvények között,

Tisza jobb part: 78+825 -79+190 tkm szelvények között

Hármas-Körös bal part: 0+000 - 6+350 tkm szelvények között

A várost érintő, Tisza bal parti töltésének megerősítése megtörtént. A város a Tisza és a Hármas-Körös mértékadó árvizei ellen bevédettnek tekinthető

Az árvízvédelem kérdésében tisztába kell lenni azzal, hogy egy esetleges Szentes közeli Tiszai gátszakadás kevésbé veszélyezteteti Szentest, mint Hódmezővásárhelyt. Szentesre igazán a Hármas-Körös védvonalának Szarvas, Békésszentandrás közötti gátszakadása lehetne veszélyes.

Energiaközművek terén a város igen jól ellátottnak tekinthető, mivel a villamosenergia-, és a gázenergia ellátó hálózatok mellett jelentős a geotermikus energia felhasználás is. Az első közcélú **geotermikus energiafelhasználás** 1963-ban pont Szentesen kezdődött meg.

A város gázellátása több ütemben fejlődött. A vezetékes földgázhálózat kiépítése 1969-ben kezdődött, majd a 80-as években egy nagyobb fejlesztésen esett át a város, de a növekvő gázenergiaigény miatt 1990-től kezdődően újabb fejlesztést hajtott végre az üzemeltető DÉGÁZ Rt. Ezzel a fejlesztéssel a város jelenlegi gázfogyasztása mellett a távlati beépítésfejlesztések gázigényét is biztonsággal ki tudja adni.

Szentes város teljes gázellátással rendelkezik.

A város villamosenergia-ellátása az egységes országos hálózati rendszerről kerül biztosításra. A 120 kV-os nagy-feszültségű országos hálózati rendszerről a Szarvasi úti 120/20 kV-os alállomásból 20 kV-os feszültség szinten történik. Az elektromos energiával való ellátottság Szentesen, a külterület kivételével teljesnek mondható.

A 2004-es Magyar Villamosenergia-rendszer Hálózatfejlesztési Terve alapján a DÉMÁSZ Rt. tíz éves előrettekintéssel készített hálózatfejlesztési tervet. Két terhelésnövekedési ütemre készítette el, a kisebbik 1,5%-os növekedési ütem a teljes terület átlagos növekedését veszi figyelembe, míg a második változat az utóbbi évek helyileg regisztrált tényleges fejlődési ütemét követi.

A hálózatfejlesztési tervben konkrétan szerepel Szentes, ugyanis az Rt. részletes vizsgálatot folytatott egy Csongrád-Szentes 120 kV-os vezeték létesítésére. A fejlesztési terv azonban jelenleg nem tartja aktuálisnak a megvalósítását, ugyanis azt a DÉMÁSZ Rt. halaszthatónak ítélte meg. A következő felülvizsgálatnál a fejlesztést újra fogják vizsgálni. A villamosenergia fejlesztést jelen tervben a jelentősnek tűnő lakó-, és gazdasági, ipari területek a becsült többlet energiaigénye alapján célszerű felülvizsgálni.

A **városi távhő-szolgáltató** rendszer alapvetően öt nagy egymásra épülő objektumból és azok szoros kapcsolatából áll, melyek közül a Kurca parti beépítés (teljesen földgáz üzemű), a Debreceni utcai, a Kossuth utcai és a Kertvárosi lakótelepek fűtőművei földgáz és termálvíz üzeműek. A távfűtéssel rendelkező lakások száma jelentős 6930, valamint további 94 közület rendelkezik távfűtéssel. Jelenleg az elhasznált hévizek elfolytatásos rendszerrel, környezetszennyező módon, felszíni befogadóba kerülnek, kivéve a Kertvárosban, ahol visszasajtolással kerül elhelyezésre. A város geotermikus energiafelhasználásának további lehetőségeivel célszerű számolni.

Szentes város hírközlés (rádió, televízió) terén az Antenna Hungária Rt. Országos Tarnzit-hálózatának egyik telephelye, míg a mikrohullámú hálózatok korlátozási sávval Szeged-Szentes-Kunszentmárton hálózatának része, valamint térségi szerepkörű TV és URH gerincadó található a településen.

A városban helyi televíziós műhely működik (Szentesi HMG és Stúdió), amely a szegvári közösségfejlesztők egyesülete által létrehozott Civil TV néven működő műsorszolgáltatás kistérségivé terjesztésének egyik állomása.

A vezetékes távközlés alapján hazánk 54 primer körzetre van osztva. Az előfizetők négy nagyobb tulajdonosi csoporthoz kapcsolódva érhetik el az úgynevezett koncesszió köteles vezetékes távbeszélő szolgáltatást, amely a kilencvenes években és még napjainkban is a távközlési piac meghatározó szegmense. Az említett primer körzetek közül Szentes a 16. számú, ahol a szolgáltató az Invitel Távközlési Szolgáltató Rt. Vezetékes telefon, internetes és üzleti kommunikációs (hang- és adatátviteli) szolgáltatást nyújtanak.

A vezetékes fővonalak száma 2001-ben csökkenésnek indult, ami alapvetően az egyéni fővonalas számok csökkenésére vezethető vissza. Az országos ellátottság jelenleg 37% (100 lakosra jutó vezetékes ellátottság) körül alakul. Csongrád megyében az országos átlag körüli ellátottság jellemző (35%), bár a fővonalak számának csökkenése itt már 2000-ben elkezdődött.

A vezeték nélküli – mobil – távközlési szolgáltatást nyújtó, jelenlegi három magyarországi társaság (T-Mobile, Pannon GSM, Vodafone) jelen van Szentesen.

A városban a kábeltelevíziós vezetékes műsorelosztó szolgáltatást a Szentesi Kábel Kft. (Kossuth utca 17.) látja el. A hálózatba a lakások közel 18 %-a (2233 db) volt bekapcsolva a cég 2002. első félévi beszámolója alapján.

A Kertvárosban kábeltelevíziós szolgáltatást nyújt a MÁV Lakásfenntartó Szövetkezet is. Kiépül a hálózat a Felsőpárt egészén (Frequency Kft.- TV Network), illetve az Arany János utcától északra eső területen (Szentesi Kábel Kft.). Ugyancsak a Szentesi Kábel Kft. tervezte a teljes hálózatkiépítést 2006-ban a Kisérben, illetve a Kossuth Lajos utcától délre eső belterületi részen, amely meg is valósult.

2006. évben épült ki az optikai kábelrendszer a kistérség egészében, Szentes központtal.

A beépítés-fejlesztések növekedésének igényét főleg az infrastruktúra - út és közmű - jelentős fejlődésével lehet többek között magyarázni.

A városban az üdülőterületen és külterületi beépítések kivételével most már valamennyi közmű - a vízellátás, a szenny-, és csapadékvíz-csatornázás, a gázellátás, a villamosenergia-ellátás és a hírközlés, továbbá a lakótelepen a távhő-ellátás - hálózata **szinte teljes mértékben** kiépült.

Fontosnak tartjuk megjegyezni, hogy a város infrastrukturális fejlesztéséhez a megfelelő tervek alapján a minőségi követelmények teljesítése került előtérben a 2001-től kezdődően.

A minőségi átállás főleg az út és csapadék-vízvezetés terén jelentkezik látványosan, főleg a városközpontban és a gazdasági kereskedelmi területeknél a kiemelt szegélyű útszelvény kialakítással és a nyílt árokhalozatot felváltó zárt csapadék-vízcsatornázással.

Ki szeretnénk emelni, hogy a közműveket lehetőleg közterületeken kell elhelyezni. A jelenleg magánterületen húzódó vezetékeket közterületre kell kiváltani, illetve a szolgalmi jogos átvezetéseket rendezni kell.

A tervezett új beépítésekhez a meglévő, illetve a tervezett hálózatokat a várható közműigények alapján kell továbbfejleszteni.

A város új tervezési területein a közművek kiépítését csak egységes rendszerben elő-közművesítéssel javasoljuk megvalósítani.

A beépítés-fejlesztéseket a szerkezeti terv városrendezési munkarésze részletesen ismerteti.

A jelentősebb beépítés-fejlesztések fogyasztói egységekkel a következőkben foglalhatók össze:

- Lakóterület

Hékéd északi terület:	10,4 ha; -	130 ingatlan; -	350 - 400 fő
Kertváros nyugati terület:	56,0 ha; -	700 ingatlan; -	1750 - 2100 fő
Szedertelep nyugati terület:	7,8 ha; -	100 ingatlan; -	250 - 300 fő
Nagyhegy városrész:	150,0 ha -	1000 ingatlan; -	3000 - 3500 fő
Déli kertvárosi városrész	45,0 ha -	560 ingatlan; -	1400 - 1650 fő
Üdülőterületek:	53,0 ha -	800 ingatlan; -	1600 - 2400 fő

- Ipari,- gazdasági, kereskedelmi, szolgáltatási területek:

Gazdasági, kereskedelmi, szolgáltatási területek:	~ 158,7 ha
Ipar és gazdasági terület:	~ 262,0 ha
Mezőgazdasági ipari terület:	~ 146,0 ha

A település közműveinek ismertetése és fejlesztése érdekében beépítettünk, felhasználtunk és átvettünk a következő tervekől, adatszolgáltatásokból:

- Szentes város Önkormányzatának adatszolgáltatásai
- Szentes város ÁRT 1997. III. VÁTI
- Contex Mérnöki Iroda Szentes város Településfejlesztési koncepciója
- SZENTES-VÍZ Kft - adatszolgáltatásai és egyeztetései
- SZEVIK-KÖR Kft Szentes város csapadékcsatornázása adatszolgáltatás
- DÉMÁSZ EDF Csoport - adatszolgáltatásait és egyeztetéseit
- DÉGÁZ-ÉGÁZ Rt. Szentesi Kirendeltségének - adatszolgáltatásait és egyeztetéseit
- Alsó-Tisza Vidéki Vízügyi igazgatóság - Kurca -völgyi vízi környezetének rehabilitációja
- Szentesi Családsegítő Központ: Szentes környéki tanyák felmérése
- Országos Területfejlesztési Hivatal Kiemelt Programok Főosztálya Geo-Termál Program
- OVIBER-VITUKI Konzorcium KÉ-14864/2005. sz. projekt
- CSONGRÁD MEGYE TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERVE

A következőkben közmű-szakáganként ismertetjük a vízellátás, szennyvíz-csatornázás, gázellátás, villamosenergia-ellátás, csapadék-vízvezetés, hírközlés főbb hálózatait /ez utóbbit főleg szöveges formában/, valamint a várható **becsült közműigényeket, mivel konkrét beépítésekről e tervfázisba nem beszélhetünk.**

2. Vízellátás

Szentes város **közüzemi vízellátás** a városban szinte teljes körű. A belterületen a vezetékes ivóvízhálózat körvezetékes formában épült ki. Az ingatlanok vízellátása közel 100 %-osnak tekinthető a közvetlen belterületen.

Szentes vízellátását a **Szentes - Víz Kft.** üzemelteti, mely Önkormányzati tulajdonban van. A KFT üzemelteti a város igazgatási területén a vízi közműveket, így az önálló vízművel rendelkező Lapistó, Kajánfalva és Magyartés települések vízellátó hálózatát is.

A város vízfelhasználása nagymértékben lakossági célú, de jelentősnek mondható a gazdasági, kereskedelmi szolgáltató, valamint az intézményi létesítmények vízfelhasználása is.

A nagyobb vízfelhasználású üzemek önálló vízmű-rendszerrel – kúttal és hálózattal - rendelkeznek.

A városi hálózat körvezetékes kialakítású. A főhálózat gerincvezetéke NÁ 300 mm-es, mely a vízbázist köti össze a tározókkal, és egyben szétosztja a körvezetékes elosztóhálózatán keresztül az ingatlanok vízellátását. A Berekháti vízműtől a Vásárhelyi úton a városközpontig /Kossuth utcáig/, valamint szintén a Berekháti vízműtől az Ipartelepi út Attila u, Deák u. nyomvonalán a város É-i részében a /Szálai u-ig/ NA 300 méretű acny vízvezeték építettek ki.

Ezen vezetékek végpontjai ugyan 4-5 km-re vannak a vízmű teleptől de a víztorony súlyponti elhelyezkedése, valamint a több ponton történő betáplálás miatt a városban a nyomásviszonyok jók.

A fővezetékre csatlakozó elosztóhálózat nagyobb vezetékai NÁ 200, NÁ150 mm-esek, míg a kertvárosi részek hálózatánál NÁ 100, és NÁ 80 mm-es vezetékek üzemelnek.

A vezetékek zöme az 50-es és a 70-es évek között épült, /előtte egy-egy kis vízhozamú kút, kis átmérőjű, nagyrészt acélvezetékekkel, kis körzetet látott el/ összes hossza a 132 km ennek nagy része azbesztcement cső, simplex kötéssel./

Az utóbbi 10 évben épült vezetékek viszont már KM- PVC csőből készültek.

Az 50-es és a 70-es évek között épült azbesztcement vezetékek **rekonstrukciója az 1990-es évek végén megkezdődött és jelenleg is folyamatban van.**

A városban **központi vízműnek** tekinthető a **Berekháti vízmű**, ahol 7 kútból álló kútcsoport létesült. A további 5 vízmű-kút város különböző részein kerültek megfúrásra. A vízbázis összes kapacitása ~13.000 m³/d, átlagos terhelése 6750 m³/d. A kutak lemélyítése fúrása az 1950-60-as években történt. Egy kútfejlesztés történt 1993-ban Berekháti vízműben.

A **Szentes - Víz Kft.** történt egyeztetés alapján a szigorúbb EU követelmények, illetve a 201/2001 (X.25.) sz. Korm. Rendelet szerint a víz arzén, bór és ammónia tartalmára néhány éven belül szigorúbb előírások lépnek életbe. Az új határértékeket 2010-re teljesíteni kell. Ezért szükséges a vízbázis rekonstrukciója. Számolni kell, a vízbázis integrálásával, amely két új vízmű-telepi kút fúrását vonná maga után, és a városi un. "hozzáférhetetlen" kutak megszüntetésével járna. A központi vízműnél a vízszennyező anyagok megszüntetésére, illetve csökkentésére, határérték alatt tartására víztisztító kell létesíteni.

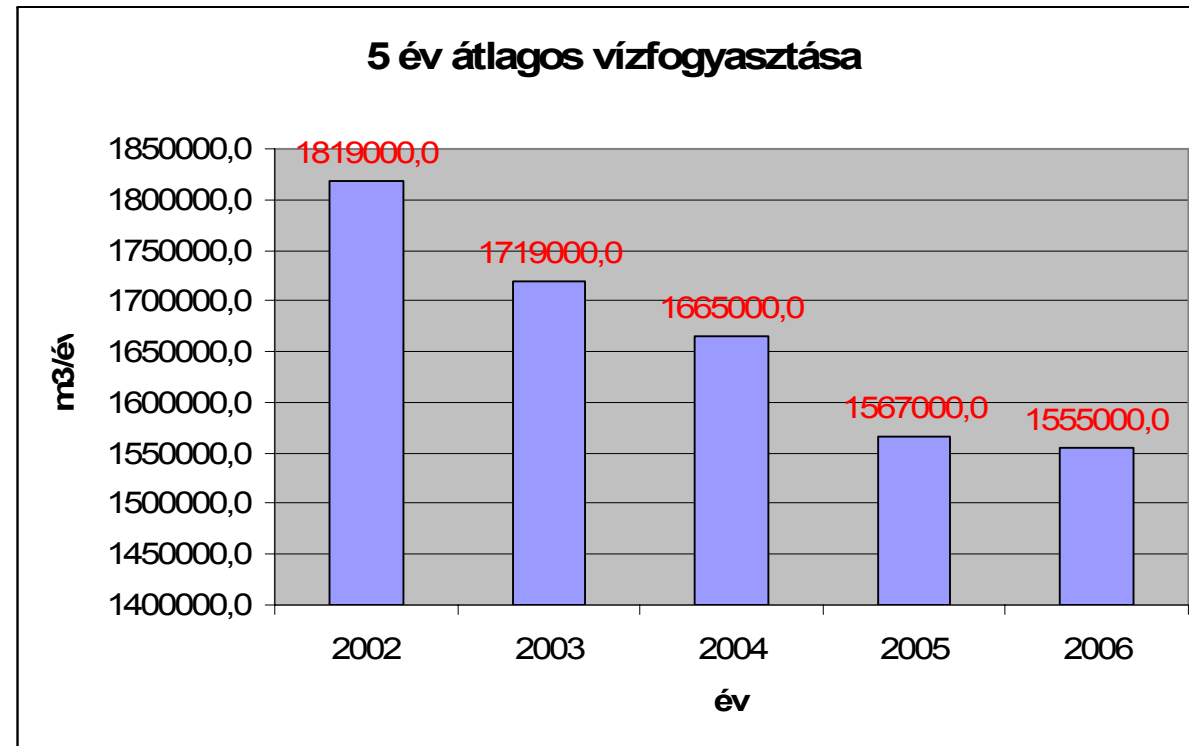
A város vízmű rendszerén a biztonságos vízellátás biztosítása érdekében több víztározó létesült.

A **Berekháti vízműben** 2x500 m³ térfogatú térszíni tároló, míg a Vásárhelyi út, József Attila utca sarkán **1500 m³-es víztorony** épült. Tekintve, hogy a város vízfogyasztása **max. 9800 m³/d /1995 csúcs/, és átlagban 5238 m³/d**, a beépített tározó térfogat a fogyasztás 25,5 illetve 47,7 %-a, amely jónak mondható.

A 2000-es években az átlagos vízfogyasztás csökkenő tendenciát mutat:

Elmúlt 5 év átlagos vízfogyasztása	m ³ /év	m ³ /d
2002	1819000,0	4983,0
2003	1719000,0	4709,0
2004	1665000,0	4561,0
2005	1567000,0	4293,0
2006	1555000,0	4260,0
Átlagosan	1665000,0	4561,2

A már említett SZENTES-VÍZ KFT még közigazgatásilag a városhoz csatolt 3 db településben üzemeltet vízellátó hálózatot, ezek főbb jellemzői a következők:

- Kajánújfalu

1 db. 600 l/p kapacitású 401 m talpmélységű felújított kút szolgáltatja az ivóvizet. A kútból a víz VLV tip. gáztalanítón történő átvezetést követően 25 m³-es tározóba kerül, innen hidrofór táplálja a hálózatot.

61-62 bekötés van az átlagos vízigény 20 a maximális 40 m³/d, a beépített vízműkapacitás: 440 m³/d

A távlatban számítani kell a betétszűrőzött régi kút helyett új kút fúrásával.

- Lapistó

1 db. 540 l/p kapacitású 361 m talpmélységű kútról üzemel, 2x20 m³ térfogatú térszíni tározóval és 2x5 m³/h teljesítményű hidrofór berendezéssel. A településen 60 bekötés van a vízigény átlagosan 20 m³/d maximálisan 40 m³/d, a beépített kapacitás: 360 m³/d. Vízkezelés nincs. A kút jelenleg homokol. A kút szűrőbetéttel történő felújításának terve folyamatban van.

- Magyartés

1 db. 300 l/p vízhozamú 277 m talpmélységű kútról üzemel 8 m³-es térszíni tározóval, VLV típusú gáztalanítóval és UV. csírátlanítóval. A hálózatot 5 m³/h teljesítményű hidrofór táplálja. A településen 100 m³-es hidroglobusz van üzemben kívül.

Az átlagos vízigény 30- a csúcs 50 m³/d, a beépített vízmű kapacitás 240 m³/d.

A településrészek biztonságos vízellátása Dél-Alföldi Ivóvíz-minőségjavító Program keretén belül távvezeték építésével oldható meg.

Szentes város várható többlet vízigényei a beépítés-fejlesztések alapján a következők:

Fajlagos vízigények:

Lakóterületek: 150 l/fő,d
Gazdasági, kereskedelmi terület: 1,0 – 2,0 m³/d,ha
Ipari, gazdasági terület: 2,0 – 3,0 m³/d,ha
Évszakos egyenlőtlenségi tényező: 1,5

Kommunális vízigények:

- Lakóterületek vízigényei:

Hékéd északi terület /350 - 400 fő /: 60,0 m³/d
Kertváros nyugati terület /1750 - 2100 fő/: 315,0 m³/d
Szedertelep nyugati terület /250 - 300 fő/: 45,0 m³/d
Nagyhegy városrész /3000 - 3500 fő/: 525,0 m³/d
Déli kertvárosi városrész /1400 -1650 fő/: 250,0 m³/d
Üdülőterületek /1600 - 2400 fő/: 300,0 m³/d

Átlagos vízigény összesen: 1495,0 m³/d, ~ 1500,0 m³/d

Napi csúcs vízigény: 2250,0 m³/d; 93,75 m³/h; 26,0 l/s

- Ipari,- gazdasági, kereskedelmi, szolgáltatási területek becsült vízigényei:

Gazdasági, kereskedelmi, szolgáltatási területek /~158,7 ha/: ~ 320,0 m³/d
Ipar és gazdasági terület /~260,0 ha/: ~ 780,0 m³/d
Mezőgazdasági ipari terület /~146,0 ha/: ~ 150,0 m³/d
Átlagos vízigény összesen: ~1250,0 m³/d

Napi csúcs vízigény: 1875,0 m³/d; 78,1 m³/h; 21,7 l/s

Kommunális távlati vízigények összefoglaló táblázata:

	Átlagos vízfogyasztás	Napi csúcsfogyasztás	Lakosság átlagos többlet vízigénye	Gazdasági területek átl. vízigénye
Jelenlegi m ³ /d	4560	6850	4560	950
Tervezett m ³ /d	2750	4000	1500	1250
Összes m ³ /d	7310	10.850	6060	2200

Tűzvízigények:

Lakóterületek: 600 - 900 l/min, 10 -15 l/s
Ipari, gazdasági, kereskedelmi, szolgáltató területek **javasolt** tűzi-vízigenyei:
külső tűzi-vízigeny: 2400 l/min 40 l/s
belső tűzi-vízigeny: 900 l/min 15 l/s

Javasolt tűzi-vízigenyek táblázata:

	Ipari, gazdasági terület		
	Lakóterület	Belső	Külső
Tűzvízigény l/min	600-900	900	2400
Tűzvízigény l/s	10 -15	15	40

A város meglévő vízellátó főhálózata megfelelő a beépítés-fejlesztések megvalósításához.

A település új beépítéseinek, a kertvárosi lakóterületeknél NÁ 100 mm-es körvezetékes, míg a gazdasági, kereskedelmi, és az ipari területeknél NÁ 150 mm-es körvezetékes hálózat kiépítése látszik szükségesnek a már jelzett kommunális és tűzi-vízigenyek biztosítására. Külön kiemelni kell azon hálózatfejlesztéseket, mely a biztonságos vízellátás megoldását célozza. Ilyen hálózatfejlesztés lehet többek között az NÁ 300 mm-es fővezetékek átkötővezetékek kialakítása, továbbá a Nagyhegy városrész kétoldali betáplálásához a Szarvasi úton véget érő NÁ 300 mm-es vezeték tovább kell építeni NÁ 150 mm-es átmérővel a Nagyhegyszéli út NÁ 100 mm-es vezetékéig. Az Alsóréti Gazdasági terület biztonságos vízellátására a Kertvárosba menő NÁ 300 mm-es vezeték NÁ 200 mm-es vezetékkel kell továbbépíteni.

Itt hívjuk fel a figyelmet, hogy az új hálózaton 100 m-enként tűzcsapokat kell létesíteni.

A javasoltnál nagyobb tűz-szakaszú beépítés esetén a többlet oltó-víz mennyiséget külön tűzi-víz tározókkal ingatlanon belül javasoljuk megvalósítani.

Az előzőek alapján a vízellátás fejlesztései a következőkben foglalható össze:

- A többlet vízigények biztosítására a **hálózati főrendszer megfelelő kapacitású**, így csak az új beépítési területeken **elosztó-hálózati fejlesztés** szükséges.
- A **tározókapacitás** szintén megfelelő a többlet vízigények biztosítására.
- A **vízbázis** fejlesztésére már utaltunk a bevezetésben, amikor is vízminőségi fejlesztések miatt központosítani és fejleszteni kell a víztisztító rendszert, és a városi kutak helyett minimum **két új vízmű-kút** lemélyítése szükséges **Berekháti vízmű területén**.
- Folytatni szükséges a már megkezdett régi vezeték rekonstrukcióját.

Szentes város meglévő és **javasolt vízellátó hálózatának elvi kialakítását** a 06006-A-I-19-1-0 számú rajzon adtuk meg.

3. Szennyvízcsatornázás

Szentes városában **elválasztott rendszerű csatornázás** épült ki.

A **szennyvíz elvezetés** a városban 1964-ben kezdődött a szennyvíztisztító-telep I. ütemének megvalósításával. A város szennyvízcsatorna ellátottsági mutatója 2002-ben 36 % volt. 2003-ban - mint azt már említettük - a Városmegye és Szentes-Kisér pályázaton támogatást nyert szennyvízcsatorna-hálózatának bővítésére. 2004-ben kezdődött a csatornaépítés kiviteli munkálatai az említett területeken, és most 2006. év végén került befejezésre.

2006-ban befejeződő program eredményeként a **szennyvízcsatornázottsági mutatója 92,3 %-osra nőtt.**

A szennyvíztisztító telep jelenlegi kapacitása 10.000 m³/d. A szennyvíztisztító telep a hatvanas évek technológiájának megfelelően épült, mely napjainkra elavultá vált. A szennyvíztisztító telep rekonstrukciója elodázhatatlan.

A szennyvízcsatorna-hálózat gyűjtőrendszere gravitációs hálózat. Az egyes vízgyűjtőterületek gravitációs csatornái által összegyűjtött szennyvizek befogadói a vízgyűjtőterületek átemelői, melyek nyomóvezetékén továbbítják a szennyvizet a központi átemelő felé, majd a központi átemelő 2x400 mm-es nyomóvezetékén a szennyvíztisztító-telepre. A szennyvíztisztító-telepi vég-átemelő tisztított szennyvizet nyomóvezetékén a Tisza sodorvonalába nyomja.

A szennyvíztelep bővítésével párhuzamosan a városi szennyvízcsatorna-hálózat is folyamatosan bővült, viszonylag öltészerűen, mivel a városra az egész rendszerbe foglaló, tanulmány, vagy rendezési terv nem készült. A pillanatnyi érdekeknek megfelelően történt az egyes lakóterületek és ipari üzemek szennyvízelvezetésbe történő bekapcsolása, így a városba sok átemelő került megépítésre. /15 db./

Az elmúlt két év szennyvízelvezetés fejlesztése további közbenső átemelők építését tette szükségessé. Ez szinte természetes az ismert terep-, és talaj-mechanikai adottságok miatt.

A városban jelenleg a kiépült gravitációs szennyvízcsatornák /bekötésekkel együtt/ hossza eléri a 70 km. A gravitációs szennyvízcsatornák mellett több mint 30 km nyomócső üzemel.

A gravitációs csatornák 80 %-a a KG-PVC, 12 %-a beton, 8%-a pedig acny csőből épült.

A szennyvíznyomócsövek 60 %-a acny, 40 %-a KM-PVC csőből épült.

A gravitációs csatornák NA 200, 300 méretűek míg a nyomócsövek NA 100, NA 400 méret között változnak. A csatornahálózatra kapcsolt lakások száma 4300-ról eléri a 9000-et, amely ez a belterületi lakosság 92,6 %-a.

A végátemelők által a szennyvíztelepre bocsátott napi átlag szennyvízmennyiség 4550 m³/d.

A napi csúcsmennyiség figyelembevételével napi 7000 m³/d, a szennyvíztisztító leterheltsége 70 %-os. A lakossági és az ipari szennyvízkibocsátás 44-56 %-ban oszlik meg. A nagyobb ipari, közületi kibocsátók

- a HUNGERIT - GOLD M. KFT
- a Kórház
- a Szentesi Műszaki Ezred.

A fent említett nagyobb ipari és intézményi fogyasztók szennyvízmennyisége eléri termelétől függően a 3000,0 m³/d szennyvízmennyiséget.

A végátemelők össz kapacitása 14.000 m³/d az átlagos szabad kapacitás 67 %.

A csatornahálózat tározókapacitása 2500 m³, amely 5 óra alatt lefolyó szennyvíz tárolására képes. Elmondható, hogy a város szennyvízelvezető rendszere alulterhelt a fejlesztés lehetőségei adottak. Csapadékos időjárás esetén ez a mennyiség elérheti a 10.000 m³/d értéket is, a szabálytalan csapadékvizek rákötése miatt.

A beépítés-fejlesztések várható becsült többlet szennyvízmennyiségei - a vízigények annak 85 %-a alapján - a következők:

- Lakóterületek szennyvízmennyiségei:

Hékéd északi terület /350 - 400 fő /:	50,0 m ³ /d
Kertváros nyugati terület /1750 - 2100 fő/:	270,0 m ³ /d
Szedertelep nyugati terület /250 - 300 fő/:	35,0 m ³ /d
Nagyhegy városrész /3000 - 3500 fő/:	450,0 m ³ /d
Déli kertvárosi városrész /1400 - 1650 fő/:	215,0 m ³ /d
Üdülőterületek /1600 - 2400 fő/:	255,0 m ³ /d

Szennyvízmennyiség összesen: 1275,0 m³/d, ~ 1300,0 m³/d

A szennyvízóra-csúcs 10 órás lefolyási idő figyelembevételével a következő: 130,0 m³/h; 36,1 l/s

- Ipari,- gazdasági, kereskedelmi, szolgáltatási területek becsült vízigényei:

Gazdasági, kereskedelmi, szolgáltatási területek /~158,7 ha/: ~ 270,0 m³/d

Ipar és gazdasági terület /~260,0 ha/: ~ 660,0 m³/d

Mezőgazdasági ipari terület /~146,0 ha/: ~ 130,0 m³/d

Szennyvízmennyiség összesen: 1060,0 m³/d; **1100,0 m³/d**

A szennyvízóra-csúcs 10 órás lefolyási idő figyelembevételével a következő: 110,0 m³/h; 30,5 l/s

Itt megjegyezni kívánjuk, hogy a szennyvízmennyiségek a várható becsült vízfogyasztások alapján készült. A szabálytalan csapadék-vízbeakötést és az infiltrációt nem vettük figyelembe, azzal hogy a csapadék-vízvezetés és a csatornák vízzárósága megoldást nyer.

Az új beépítési területeken zárt gravitációs D 200 mm-es KG-PVC szennyvíz-csatornahálózatot javasolunk kialakítani a tervezett úthálózatok mellett.

Az új szennyvíz-csatornahálózatok befogadója a már ismertetett, megépült gravitációs közcatornák.

Az egyes fejlesztési területeken gravitációs csatornákkal összegyűjtött szennyvizet vagy közvetlenül vagy átemelővel és nyomóvezetékekkel lehet a meglévő rendszerbe juttatni.

Az új beépítési területek szennyvízcsatornázását a város szennyvíz-csatornázásához hasonlóan egységes rendszerben kell megoldani, ilyen területek az üdülőterületek is.

A város szennyvíztisztító-telep fejlesztési kérdései meghaladja a településtervezési terv szennyvíztisztításra vonatkozó alátámasztó feleletét. A szennyvíztisztítás, szennyvíz-technológia meghatározása speciális szakági

tervezést igényel. Egyeztetéseink során nem kaptunk információt, hogy milyen stádiumban van szennyvíztisztítás szakági tervezése.

A közigazgatásilag Szentes városhoz tartozó Kajánújfalu, Lapistó és Magyartés településrészek szennyvízelhelyezés és kezelése az elsődlegesen megoldandó feladatok közé tartozik. Itt a természetközeli szennyvíztisztítás és kezelése alkalmazását megfelelő megoldásnak tartjuk.

A beépítés-fejlesztések megvalósítása **csak** szennyvízelvezetéssel engedélyezhető. A város meglévő szennyvízcsatorna-hálózatát és a **fejlesztések elvi kialakítását** a 06006-A-I-19-2-0 számú rajzon adtuk meg.

4. Csapadékvízvezetés

A városban a csapadék-vízvezetés - mint azt már a bevezetőnkben is jeleztük terepadottságai és talajmechanikai adottságai miatt mindig fontos feladat volt. A terep 80,5 - 85,0 mBf. szintek között váltakozik. A terepadottságokból adódóan a terület több vízgyűjtőre tagolódik. Az összegyülekező csapadékvizek a település területén közvetlenül, vagy a meglévő csapadékvíz csatornahálózatán, illetve árokhalozaton keresztül jutnak a befogadó vízfolyásokba.

A városnak két nagy befogadója van, a nagyrészt É-D-i irányban húzódó Kurca és a Nagy-völgy csatorna. Zárt csapadékcsatornák a belvárosban és a lakótelepeken kerül kiépítésre, illetve bevásárlóközpontok, ipar-, és gazdasági területeknél.

A két nagy befogadó vízfolyás a Bánomháti temetőnél egyesül, ahol a Nagy-völgy csatorna vizeit 990 l/sec kapacitású csapadékvíz átemelő juttat a Kurcába. A csatornák állapota jónak mondható, a zártszelvényűeket a téli sózás veszélyezteti, évente átlagban a 80 % kerül mosatásra, a burkolt nyíltszelvényű árkok karbantartása is viszonylag egyszerűbb, a burkolatlan árkok és a mirhók fenntartása jelent problémákat, /**növénybenövés, szemét betöltés** stb./

Új telekosztásnál ügyelni kell arra, hogy maradjon közterület a vízvezetés céljára, lehetőség szerint a természetes terepesés irányában.

Fontosnak tekinthető a közműépítések fokozott ellenőrzése, mert az építés során nem kerül betartásra a szabvány által előírt közműsávok sorrendje, valamint a vízszintes és magassági védőtávolságok, és ezzel nehéz helyzetbe kerül az utoljára maradó csapadékvíz elvezetés kialakíthatósága.

Szintén fontos a magántelkek előtti kapubehajtók építésének ellenőrzése, mert a magántulajdonosok sokszor engedély nélkül, **legkülönbözőbb anyagokból építenek kis átfolyási keresztmetszetű, felszínközeli átereszeket, gyakran egész hosszú szakaszon bebetonozva.** Ezek a legritkább esetben felelnek meg a mértékadó vízhozam elszállítására, és nem illeszkednek a kiépítésre kerülő fenékvonalba. Kiemelten fontos az elkészült árkok, csatornák rendszeres karbantartási munkája. Hiába a jó kiépített a vízvezető rendszer, ha feliszapolódás vagy bedobált szemét, építési törmelék akadályozza a rendszer működését. Különösen érzékenyek a műtárgyak, mert nem megfelelő fenntartási munka nélkül könnyen, részben vagy egészben eltömődhetnek.

Amennyiben bármelyik utcában útépités kezdődik, abban az utcában egyidejűleg engedélyezett tervek alapján meg kell építeni a csapadékvíz elvezetést, illeszkedve a terület vízelvezető rendszerébe.

Az utak leburkolását csak vízelvezetéssel együtt szabad engedélyezni.

Az új beépítéseknél az ingatlanokon épült házak tetőfelületén összegyülekező csapadékvizeket csapadék-víztározókban javasoljuk felfogni, és annak vizét locsolásra felhasználni.

A településközpontban és a kereskedelmi, szolgáltató, gazdasági, intézményterületeken a zárt csapadékcsatornázás az indokolt, de itt is célszerű alkalmazni a csapadékvíztározást, és annak újra-felhasználását.

A városközpontban és a városközpont közelében beépítések - kertvárosi területeknél is - a csapadékvíz-elvezetését zárt csapadékcsatornákkal, illetve felszínközeli csatornákkal javasoljuk elvezetni.

A magas talajvízszint miatt a szivárogtató árkok csak kevés helyen alkalmazhatók.

A nagyobb parkoló felületek csapadékvizét olaj és hordalékfogón keresztül lehet a befogadóba bevezetni.

A burkolt úthálózat építése csak vízelvezetéssel együtt engedélyezhető, illetve építhető.

A város meglévő és tervezett zárt csapadékcsatorna rendszerének nagyobb gyűjtő-csatornáit és az új beépítések javasolt csapadékvíz-elvezetésének elvi kialakításait a 06006-A-I-19-3-0. számú rajzon adtuk meg.

5. Árvízvédelem

Árvízvédelmi szempontból Szentes város a Tisza és a Körös vízgyűjtőterületére esik, azok bal parti települése.

Szentes város közigazgatási határa az árvízvédelmi fővédvonalak közül az alábbiakat érinti:

Tisza bal part: 62+520 - 76-566 tkm szelvények között,

Tisza jobb part: 78+825 -79+190 tkm szelvények között

Hármas-Körös bal part: 0+000 - 6+350 tkm szelvények között

Tisza bal parti védtöltés

A töltés a Mindszenti vízmérce szerinti MASZ értéke 1003 cm, (1970) LNV értéke 982 cm /0 pont Mindszentnél 75, 49 mAf/

A védelmi fokozatok az alábbi vízszintek esetén kerülhetnek elrendelésre (mindszenti vízmérce szerint)

I fok. 650 cm

II fok. 750 cm

III. fok. 850 cm

Az egész töltésszakaszon, valószínűleg töltésepítési hibák miatt, már kisebb árvizeknél is jelentkezik szivárgás, fakadóvíz, több szakaszon nincs meg a töltés állékonyságára előírt 1,5 mértékű biztonsági tényező. Különösen rossz az állékonyság a holt illetve az ősmeder keresztezéseknél.

A fentiek miatt az ATIVIZIG rövidtávú terveiben a töltésmagasítás, a középtávú tervekben pedig a töltésmegerősítés és a védett oldali paplanozás szerepel. A Tisza jobb

parti töltésének paplanozása szükséges mivel a beépített töltés anyaga vízáteresztő, amely az árvíz esetén a töltéslábnál fakadó vizek megjelenését okozhatja. A töltésszakaszon előírt magassági biztonság (MASZ+1,0 m) kb. 50 m hosszon nincs meg, 30 cm-es a magassági hiány.

LNV értéke: 1040 cm (85,22 mBf)

MÁSZ értéke pedig: 1090 cm (85/72 mBf)

Hármas-Körös bal parti védtöltés jellemző vízszint és szerkezeti magasságai: (Szarvasi vízmérceire vonatkoztatva O pont 77,34 mBf)

LNV 954 cm

MÁSZ 910 cm

Védelmi fokozatok:

I. fok. 600 cm

II. fok. 750 cm

III. fok. 850 cm

A várost érintő, Tisza bal parti töltésének megerősítése megtörtént, nem magasságilag hanem állékonysági szempontból. A mentett oldalon a töltéslábtól 10 m széles sávban illetve a rézsú 1:8, 1:10 rátöltéssel megerősítésre került /paplanozás/, ez így már megfelelő védelmet ad a fakadóvizek ellen. A töltés védelmi biztonsága jónak tekinthető.

A védvonalon mintegy 2,0 tkm-es szakaszán 0,2-0,4 m-es magassági hiány megszüntetésre került és a mentett oldali paplanozást is végrehajtotta az ATIVIZIG.

A Hármas-Körös balparti töltése, védelmi biztonság szempontjából a Tisza töltéssel közel azonos, csak a számos holtág keresztezésénél lehetnek kisebb altalajra visszavezethető állékonysági problémák. De ezek lokális jellegű kis jelentőségű hiányosságok az egész védvonal állapotát jelentősen nem rontják, a védelmi biztonság itt is megfelelő.

A töltés a Mindszenti vízmérce szerinti MASZ értéke 1003 cm, (1970) LNV értéke 982 cm / 0 pont Mindszentnél 75,49 mAf/

Az árvízvédelem kérdésében tisztába kell lenni azzal, hogy egy esetleges Szentes közeli Tiszai gátszakadás kevésbé veszélyezteteti Szentest, mint Hódmezővásárhelyt. Szentesre igazán a Hármas-Körös védvonalának Szarvas, Békésszentandrás közötti gátszakadása lehetne veszélyes.

6. Belvízvédelem

Szentes város a Tisza bal partján a Körös toroktól D-re a Kurca főcsatorna mentén fekszik.

Közigazgatási területe 353,2 km² ezen húzódik keresztül a Kurca, Veker-ér, Mágocs-ér, Kórógy-ér, Ludas-ér, Terehalom-Mucsihádi, Terehalom-Mucsihádi ök., Veker-Ecser-Kórógy ök., Veker-Kórógy ök., Patéi, és Patéi II. mellék, Szegvár-Mindszenti határctornák

A vízrendszer területe sík átlagos magassága 80-85 mBf., enyhén lejt a Tisza felé. A közigazgatási terület teljes egészében a mélyártérhez tartozik:

A külterületet a belvízcsatornák jól hálózák be, az üzemi csatornák kiépültsége is megfelelő, a keletkező belvizeket fogadni tudják.

A város belterületén a Kurca bír legnagyobb jelentőséggel, mivel az öntözésnek és. A belvízelvezetésnek is alapeleme.

A Kurca egy Tisza-holtág, amely megfelelő vízkormányzással és szabályozással belvízvédelmi és öntözési feladatra használható.

A Kurca a Köröstorok felett /800 m-el/ ágazik ki a Tiszából ahol árvédelmi zsilip /+275 cm vízállás felett zár/ és szivattyútelep van, /beépített szivattyúkapacitás /9 m³/s + 2,6 m³/s/ majd 40 km hossz után /ebből 11 km városi/ Mindszent felett tér oda vissza.

A vízfolyás bögéssel több szakaszra van osztva, melyekben különböző öntözési vízszintek vannak "tartva".

A kurcai belvízvédelmi körzet közel 1200 km² területű, amely 4 db. Kurcából kiinduló főcsatornából áll, ezek szintén kettős hasznosításúak. Ezek:

- A Veker főcsatorna amely 48 km hosszú, vízszállítása 7-8 m³/s.
- A Kórógy főcsatorna, amely "52 km hosszú, Szegvár-Derekegyház irányába húzódik öntözőterülete 10.00 ha.
- Ludas ér, amely tározójával 1200 km² terület belvíz és öntözőcsatornája.
- A Mágocs éri főcsatorna, a Kórógy főcsatornából ágazik ki /Lapistónál/ és 43 km a hossza.

A belvízrendszer része még a Veker parti tározó, amely 140 Ha vízfelületű (23 Ha a hűtőtó, 100 Ha pedig a tározó). Ennek szintén kettős hasznosítása van, egyrészt fogadja az Árpád TSZ. termálvizeit öntözési idényben, valamint 6000 m³ belvíz tarozására is képes, tehermentesítve a Veker-éri csatornát.

Maximális tározó térfogata: 2.810.000 m³.

Minimális vízszint: 80,33 mBf

Maximális vízszint: 81,83 mBf

Az Árpád tsz-ből érkező termálvíz hőfoka és sótartalma a hűtőtóban csökken /Sótartalma 2000-3000 mg/lit-ről 1000-1500 mg/lit-re/, amely öntözővízzel hígítva felhasználható, vagy öntözési szünetekben a Tiszába vezethető.

7. Gázellátás

A város gázellátása több ütemben fejlődött és jelen kiépítettsége a meglévő gázfogyasztás mellett a távlati igények kiadására is alkalmas.

Szentes város a gázt DK-i és Ny-i irányból kapja két gázátadón az Algyő-Városföld távvezetéről, egyrészt 46 baros NÁ 100 mm-es acélvezetéken keresztül, illetve a Szentes 1 gázátadótól 8,0 baros nagy-középnomású vezetéken.

A Szentes 2 **gázátadó állomás** a Téglás u. mellett került kialakításra az előírt védőtávolságok betartásával, A gázátadó a Mol Rt. kezelésében áll. A DÉGÁZ RT. részére a gáz átadása 6 bar nyomáson történik.

A fogadóállomás mellé telepítették a KÖGÁZ 3000 tip. 6/3 baros nyomásszabályozót. A nyomásszabályozóból kiinduló NÁ 200-as vezeték a város gázellátásának egyik gerince-vezetéke. Itt megjegyezzük, hogy a nyomásszabályozótól indul ki az a nagy-középnomású vezeték, mely Mindszent és Szegvár gázellátását biztosítja. A másik gerincevezeték a Nagyhegyi városrész felé északi területek biztonságos ellátására épült ki. Erről a 6 bar-os gerincevezetéről került megtáplálásra a meglévő 3 bar-os hálózat a Koszta J.u-nál, valamint a Dr. Berényi u. és a Dósai, Molnár u keresztezésében, a Wesselényi u.-i 6/3 bar nyomású szabályozón keresztül.

A város új beépítéseinek többlet becsült gázigénye a következő:

- Lakóterületek gázigényei:

Hékéd északi terület /130 ingatlan /:	130,0 gnm ³ /h
Kertváros nyugati terület /700 ingatlan /:	700,0 gnm ³ /h
Szedertelep nyugati terület /100 ingatlan/:	100,0 gnm ³ /h
Nagyhegy városrész /1000 ingatlan/:	1000,0 gnm ³ /h
Déli kertvárosi városrész /560 ingatlan/:	560,0 gnm ³ /h
Üdülőterületek /800 ingatlan/:	400,0 gnm ³ /h
Gázigény összesen:	2890,0 gnm ³ /h

- Ipari,- gazdasági, kereskedelmi, szolgáltatási területek becsült gázigényei:

Gazdasági, kereskedelmi, szolgáltatási területek /~158,7 ha/:

~ 1500,0 gnm³/h

Ipar és gazdasági terület /~260,0 ha/:

~ 2600,0 gnm³/h

Mezőgazdasági ipari terület /~146,0 ha/:

~ 1300,0 gnm³/h

Gázigény összesen:

~5400,0 gnm³/h

A lakóterületi beépítések gázellátásánál a meglévő hálózat továbbfejlesztését javasoljuk NÁ 63 mm KPE vezetékekkel.

Az ipari, gazdasági területek, illetve gazdasági, kereskedelmi, szolgáltatási területek gázigénye szintén a meglévő nagyközép, vagy középnomású hálózatokról megoldhatók új elosztó vezetékek építésével.

Szentes város gázellátásának rendszere, betáplálásai, gázfogadók Szentes 1, Szentes 2 – a külterületet érintő nagynyomású gázvezetékek **a megyei tervvel összhangban** kerültek bemutatásra.

Szentes meglévő gázhálózatát és a fejlesztési területek javasolt gázhálózatának elvi kialakítását a 06006-A-I-19-4-0. számú rajzon adtuk meg.

8. Villamosenergia

A város villamosenergia-ellátása az egységes országos hálózati rendszerről kerül biztosításra. A 120 kV-os nagy-feszültségű országos hálózati rendszerről a Szarvasi úti 120/20 kV-os alállomásból 20 kV-os feszültség szinten történik.

Az elektromos energiával való ellátottság Szentesen, a külterület kivételével teljesnek mondható.

A 2004-es Magyar Villamosenergia-rendszer Hálózatfejlesztési Terve alapján a DÉMÁSZ Rt. tíz éves előretekintéssel készített hálózatfejlesztési tervet. Két terhelésnövekedési ütemre készítette el, a kisebbik 1,5%-os növekedési ütem a teljes terület átlagos növekedését veszi figyelembe, míg a második változat az utóbbi évek helyileg regisztrált tényleges fejlődési ütemét követi.

A hálózatfejlesztési tervben konkrétan szerepel Szentes, ugyanis az Rt. részletes vizsgálatot folytatott egy Csongrád-Szentes 120 kV-os vezeték létesítésére. A fejlesztési terv azonban jelenleg nem tartja aktuálisnak a megvalósítását, ugyanis azt a DÉMÁSZ Rt. halaszthatónak ítélte meg. A következő felülvizsgálatnál a fejlesztést újra fogják vizsgálni.

A villamos-energia fejlesztést jelen tervben a jelentősnek tűnő lakó-, és gazdasági, ipari területek a becsült többlet energiaigénye alapján célszerű felülvizsgálni.

A várost ellátó hálózati rendszer megfelelően megépült, de a továbbiakban is szükséges a légvezetékes rendszerről fokozatosan a földkábeles rendszerre való áttérés, melynek megvalósítása a városközpontban megkezdődött. További feladat a belső városrészek, út rekonstrukciónál és a fejlesztési területeken a földkábeles hálózatok kialakítása.

A beépítés-fejlesztések várható távlati becsült, többlet egyidejű villamosenergia-igényei - 3,3 kW/lakás lakóterületi, és 25 - 50 kW/ha gazdasági területi fajlagos energiaigényeket figyelembe véve - a következők:

- Lakóterületek villamosenergia-igényei:

Hékéd északi terület /130 ingatlan /:	400,0 kW
Kertváros nyugati terület /700 ingatlan /:	2300,0 kW
Szedertelep nyugati terület /100 ingatlan/:	330,0 kW
Nagyhegy városrész /1000 ingatlan/:	3300,0 kW
Déli kertvárosi városrész /560 ingatlan/:	1800,0 kW
Üdülőterületek /800 ingatlan/:	2500,0 kW

Lakóterületi villamosenergia-igények összesen: 10.630,0 kW

- Ipari,- gazdasági, kereskedelmi, szolgáltatási területek becsült gázigényei:

Gazd-i, keresk-i, szolg-i területek /~158,7 ha/:	~ 4000,0 kW
Ipar és gazdasági terület /~260,0 ha/:	~ 13.000,0 kW
Mezőgazdasági ipari terület /~146,0 ha/:	~ 3650,0 kW
Gazdasági területek villamosenergia-igények összesen:	~ 20.650,0 kW

A számításokból látható, hogy a többlet villamosenergia-igény jelentős.

Ennek megfelelően az új beépítési területeken a villamosenergia-ellátás biztosítására számítani kell a villamosenergia-hálózat közepfeszültségű **háttérfejlesztésére**, továbbá a közép-feszültségű hálózatok kiépítésére, melyet az **üzemeltető** az DÉMÁSZ Rt határoz meg a konkrét energiaigények alapján.

Az új beépítési területek úthálózata mentén ki kell építeni a kisfeszültségű hálózatokat, valamint a közvilágítás rendszerét is.

A beépítésfejlesztések jelentős energiaigénye még jobban alátámaszja Csográd Szentes alállomások főelosztó-hálózati összekötését, mely megegyezik a megyei terv fejlesztésével.

Szentes meglévő közepfeszültségű rendszerét a transzformátorokkal - DÉMÁSZ Rt adatszolgáltatása alapján dolgoztuk fel, valamint a villamosenergia-igények szerint javasoltuk a közepfeszültségű rendszer elvi fejlesztését a 06006-A-I-19-5-0. számú rajzon adtuk meg.

9. Táv-hőellátás

Szentes város távhőszolgáltató hálózatát, rendszerét a Szentes Városi Szolgáltató Kft üzemelteti.

A városi távhő-szolgáltató rendszer alapvetően öt nagy egymásra épülő objektumból és azok szoros kapcsolatából áll, melyek közül a Kurca parti beépítés (teljesen földgáz üzemű), a Debreceni utcai, a Kossuth utcai és a Kertvárosi lakótelepek fűtőművei földgáz és termálvíz üzeműek. A távfűtéssel rendelkező lakások száma jelentős 1306 db, valamint további 94 közület rendelkezik távfűtéssel. Melegvíz-ellátásban is részesülő lakások száma 1303 db.

A távfűtéssel ellátott területeket a helyszínrajzon bejelöltük, a távhőrendszerek együttes csúcs hőigénye 15,4 MW, az igénybe vehető tényleges földgázüzemű kapacitás 22,0 MW, a geotermikus energia hordozóból hasznosítható hőteljesítmény 2,5 MW.

A földgáz energiahordozó részaránya a távfűtésben 12 %.

A hálózat nagy részben vasbeton csőcsatornában vezetett négycsöves rendszer /fűtési előre és visszatérő, használati meleg víz és cirkuláció.

A fűtőközeg meleg-víz 90/70 °C fok hőlépcsővel.

Az összes távfűtött légtérfogat 351,795 Im^3 , ebből közületi 151.899 Im^3 .

Jelenleg az elhasznált hévizek elfolytatásos rendszerrel, környezetszennyező módon, felszíni befogadóba kerülnek, kivéve a Kertvárosban, ahol visszasajtolással kerül elhelyezésre. A város geotermikus energiafelhasználásának további lehetőségeivel célszerű számolni.

Szentes város távhőszolgáltató hálózatát Szentes Városi Szolgáltató Kft adatszolgáltatása alapján dolgoztuk fel és adtuk meg 06006-A-I-19-5-0. számú rajzon.

10. Hírközlés

Szentes város távközlési- telefon - hálózatának üzemtetője a INVITEL Távközlési Szolgáltató Rt. A település távközlési hálózata megépült, a település utcáiban légvezetékes, illetve földkábeles megoldással épült meg a hálózat. Az ellátottság közelít a 100 %-hoz).

A kommunikációs infrastruktúra (rádió, televízió) terén az Antenna Hungária Rt. Országos Tarnzit-hálózatának egyik telephelye, míg a mikrohullámú hálózatok korlátozási sávval Szeged-Szentes-Kunszentmárton hálózatának része, valamint térségi szerepkörű TV és URH gerincadó található a településen.

A városban helyi televíziós műhely működik (Szentesi HMG és Stúdió), amely a szegvári közösségfejlesztők egyesülete által létrehozott Civil TV néven működő műsorszolgáltatás kistérségivé terjesztésének egyik állomása.

A vezetékes távközlés alapján hazánk 54 primer körzetre van osztva. Az előfizetők négy nagyobb tulajdonosi csoporthoz kapcsolódva érhetik el az úgynevezett koncesszió köteles vezetékes távbeszélő szolgáltatást, amely a kilencvenes években és még napjainkban is a távközlési piac meghatározó szegmense. Az említett primer körzetek közül Szentes a 16. számú, ahol a szolgáltató az Invitel Távközlési Szolgáltató Rt. Vezetékes telefon, internetes és üzleti kommunikációs (hang- és adatátviteli) szolgáltatást nyújtanak.

A vezetékes fővonalak száma 2001-ben csökkenésnek indult, ami alapvetően az egyéni fővonalszámok csökkenésére vezethető vissza. Az országos ellátottság jelenleg 37% (100 lakosra jutó vezetékes ellátottság) körül alakul. Csongrád megyében az országos átlag körüli ellátottság jellemző (35%), bár a fővonalak számának csökkenése itt már 2000-ben elkezdődött.

A vezeték nélküli – mobil - távközlési szolgáltatást nyújtó, jelenlegi három magyarországi társaság (T-Mobile, Pannon GSM, Vodafone) jelen van Szentesen.

A városban a kábeltelevíziós vezetékes műsorelosztó szolgáltatást a Szentesi Kábel Kft. (Kossuth utca 17.) látja el. A hálózatba a lakások közel 18 %-a (2233 db) volt bekapcsolva a cég 2002. első félévi beszámolója alapján.

A Kertvárosban kábeltelevíziós szolgáltatást nyújt a MÁV Lakásfenntartó Szövetkezet is. Kiépül a hálózat a Felsőpárt egészén (Frequency Kft.- TV Network), illetve az Arany János utcától északra eső területen (Szentesi Kábel Kft.). Ugyancsak a Szentesi Kábel Kft. tervezte a teljes hálózatkiépítést 2006-ban a Kisérben, illetve a Kossuth Lajos utcától délre eső belterületi részen, amely meg is valósult.

2006. évben épült ki az optikai kábelrendszer a kistérség egészében, Szentes központtal.

A beépítés-fejlesztések várható többlet becsült fővonaligénye a következő: -

Lakóterületek:

Hékéd északi terület /130 ingatlan /:	150,0 vonal
Kertváros nyugati terület /700 ingatlan /:	700,0 vonal
Szedertelep nyugati terület /100 ingatlan/:	100,0 vonal
Nagyhegy városrész /1000 ingatlan/:	1000,0 vonal
Déli kertvárosi városrész /560 ingatlan/:	560,0 vonal
Üdülőterületek /800 ingatlan/:	400,0 vonal
Lakóterületi villamosenergia-igények összesen:	2910,0 vonal

Ipari,- gazdasági, kereskedelmi, szolgáltatási területek becsült fővonaligénye:

Gazd-i, keresk-i, szolg-i területek /~158,7 ha/:	~ 500,0 vonal
Ipar és gazdasági terület /~260,0 ha/:	~ 300,0 vonal
Mezőgazdasági ipari terület /~146,0 ha/:	~ 50,0 vonal
Gazdasági területek fővonal-igénye összesen:	~ 850,0 vonal

A vezetékes és vezeték nélküli hírközlési létesítmények és hálózatok elhelyezési lehetőségét illetően rögzítendő:

- Vezetékes hírközlési létesítmények elhelyezhetőségére vonatkozóan:

- A lakóterületeken kialakuló utcákban mindkét oldalon a járda területe biztosított a hírközlési alépítmény elhelyezésére.

A vezetékes hálózat elhelyezése a szabályozási előírásokban rögzítetten történhet, amely előírja, hogy tervezett új távközlési hálózatot a tervezési területen belül földkábelbe javasolt kivitelezni.

A tervezési terület látványjavítása érdekében a telkenként elhelyezendő egyéni antennák helyett a műsorvételt kedvezőbben lehet vételezni kábelhálózat segítségével.

Szentes város közműigényeinek összefoglaló táblázata

	Átlagos vízigény m ³ /d	Szennyvíz mennyiség m ³ /d	Gázigény gnm ³ /h	Villamosenergia kW	Hírközlés vonaligény
Hékéd északi terület	60,0	50,0	130,0	400,0	150,0
Kertváros nyugati terület	315,0	270,0	700,0	2300,0	700,0
Szedertelep nyugati terület	45,0	35,0	100,0	330,0	100,0
Nagyhegy vársorész	525,0	450,0	1000,0	3300,0	1000,0
Déli kertvárosi városrész	250,0	215,0	560,0	1800,0	560,0
Üdülőterületek	300,0	255,0	400,0	2500,0	400,0
Összesen	1495,0	1275,0	2890,0	10630,0	2910,0
Napi csúcs	2250,0	130,0 m ³ /h	-	-	-

Gazd-i, keresk-i, szolg-i területek	320,0	270,0	1500,0	4000,0	500,0
Ipari- és gazd-i terület	780,0	660,0	2600,0	13000,0	300,0
Mezőgazdasági ipari terület	150,0	130,0	1300,0	3650,0	50,0
Összesen	1250,0	1060,0	5400,0	20650,0	850,0
Napi csúcs	1875,0	110,0 m ³ /h	-	-	-

XX. KÖRNYEZETI ÉRTÉKELÉS

1. A környezeti értékelés kidolgozási folyamatának bemutatása

1. Bevezetés

Jelen munka feladata Szentes Településszerkezeti Tervéhez (TszT) környezeti értékelés, más néven Stratégiai Környezeti Vizsgálat (SKV¹) **elvégzése.** A beruházási, tevékenységi hatásvizsgálatokat megelőző környezeti vizsgálati kötelezettséget, és annak tartalmát **az egyes tervek, illetve programok környezeti vizsgálatáról szóló 2/2005. (I. 11.) Kormányrendelet szabályozza.** A rendelet tartalma és így az SKV maga is elsősorban fejlesztési programokra vonatkozik, így az előírásokat, a módszereket adaptálni kellett a Településszerkezeti Terv (TszT) által lefedett terv típusra.

Rövid áttekintés Szentes városról:

Település-szerkezet- közigazgatási rendszer:

Csongrád megye tiszántúli területének legnagyobb lélekszámú városa, a nyolc települést magába foglaló Szentesi statisztikai kistérség központja. Területe 34.855 ha 2660 m², ebből 1683 ha 767 m² belterület és 33.172 ha 1893 m² külterület.

E-D-i irányban a 45 számú főútvonal érinti a várost-, míg a nemzetközi úthálózathoz a 451-es harmadrendű út teremti meg a kapcsolatot. Szentesen találkoznak a Budapest-Szolnok- Hódmezővásárhely -Makó a Kiskunfélegyháza- Csongrád és a Fábiansebestyén- Nagy-szénás-Orosháza vasútvonalak. A Tiszán való átkelést közúti illetve vasúti híd biztosítja.

A vidék és a város területe is ősidők óta lakott. Az időszakos elnéptelenedések után ismét benépesült a terület. Jellemzőek a beékelődött - mára már többé - kevésbé rendezett -bokorszerű lakott részek, mint például Zalota, Magyartés, Belső Ecsér, Veresegyház, Lapistó. A térség hagyományosan „tanyás” térség, így Szentes is. A tanya típusa a Tiszántúli tanyatípusba tartozik. Fekete-földi tanyának is nevezik, ahol a szántóföldi növénytermesztés és az állattenyésztés egymást kiegészítve biztosította a megélhetést. A XX. század második felében jelentek meg a mezőgazdasági üzemi lakótelepek, zártkerti területek. külterületi lakott hely elnevezések, ami azt jelentette, hogy ott jelentős számban élnek emberek.

¹ Az Európai Unió 2001-től nemcsak tevékenységekre vonatkozó hatásvizsgálatokat írja elő, hanem „Bizonyos tervek és programok környezeti hatásainak vizsgálat”-át is. Lásd Directive 2001/42/EC of the European Parliament and of the Council on the assessment of the effects of certain plans and programmes on the environment (27. June 2001.). A magyar szaknyelv ezt a vizsgálatot stratégiai környezeti vizsgálatként vette át. A magyar jogszabály címében az EU-s szóhasználattal azonos, azaz a környezeti vizsgálatot említi. A jogszabályon belül azonban magát az elemzést már, mint környezeti értékelést említi, hogy a tevékenységekre vonatkozó környezeti hatásvizsgálatok szóhasználatától eltérjen, és nehogy keveredésre adjon okot. (Munkánkban mi az SKV rövidítést az egyszerűség kedvéért többször alkalmazzuk, ezen a jogszabály szerinti környezeti értékelést értjük.)

Demográfiai adatok:

A város népességére a kismértékű de folyamatos csökkenés jellemző. 1990-ben, 32891 fő volt és a 2002 év végén 31547 fő. Az elmúlt 12 év alatt tehát 1344 fővel csökkent a város lakossága. Az éves csökkenés a 0,3- 0,4 % kötött mozgott viszonylag egyenletesen. A tendencia azonban biztos negatív irányt jelzi.

Városi infrastruktúra rövid jellemzése:

A 157,7 km hosszú önkormányzati úthálózat szilárd burkolattal ellátott. A vezetékes ivóvíz vezeték 214,1 km, a szennyvíz-csatorna 78,3 km, a gázvezeték 172,6 km, elektromos légkábél 20 KV-os, 91,8 km 0,4 KV-os 203/1 km, elektromos földkábél 20. KV-os 11,2 km , 0.4 KV-os 53,5 km hosszúságban épültek ki.

Egészségügyi ellátás:

A járóbeteg ellátást 13 háziorvosi és 9 gyermekorvosi rendelő valamint a megyei működtetésű rendelőintézet biztosítja. A fekvőbeteg ellátás az ugyancsak megyei működtetésű - speciális ellátási - traumatológia osztály, sürgősségi diagnosztikai központ - is nyújtó kórház szolgálja,. A gyógyulást szolgálja továbbá a kórházzal együttműködve Szentesi gyógyfürdő.

Gazdaságföldrajzi helyzet:

A gazdasági helyzet abból a szempontból kerül bemutatásra, mint a környezet elsődleges befolyásoló tényezője.

A legkorábbi gazdasági tevékenység a mezőgazdaság és az ahhoz kapcsolódó feldolgozás.

Ennek megfelelően az első ipari létesítmények is a mezőgazdasági termékek feldolgozásához kapcsolódtak és kapcsolódnak ma is.

A kereskedelem és a szolgáltató szektor döntően helyi igényeket elégít ki. A vállalkozások méretét tekintve a kisvállalkozások száma dominál.

300 fő felett foglalkoztat a Hungerit Rt, Kontavill Rt, Pankota RT, Árpád Agrár RT.

A mezőgazdasági vállalkozások aránya a következő:

- társas vállalkozás száma: 91
- egyéni vállalkozások száma: 132
- őstermelők: 4339

A város természeti erőforrásának a termőföld tekinthető.

A mezőgazdaság meghatározó szerepét az is bizonyítja, hogy a földterület 85 %-án folyik mezőgazdasági művelés.

A művelési ágak megoszlása a következő:

- szántó: 21 973 ha
- gyepek: 6841 ha
- erdő: 917 ha
- nádas: 181 ha
- halastó: 146 ha
- gyümölcsös: 189ha
- kert: 90 ha

A birtokszerkezetet tekintve mindig voltak nagybirtokok, közepes és kisbirtokok. A volt termelőszövetkezetek mára társas-vállalkozássá alakultak vagy tönkre mentek. A

kárpótlással a földterületek tulajdonviszonya is gyökeresen megváltozott. A magántulajdonba került területeket vagy a tulajdonosaik művelik vagy bérbe adjak. A mai birtokszerkezet a következő képet mutatja:

- Óstermelők átlagos parcellamérete: 2,46 [ha],
- összes mezőgazdasági-i vállalkozás terület nagysága: 6,37 [ha/vállalkozás],
- Érdemes megemlíteni az alacsony erdősültség mértékét, ami mindössze 2,2 %, szemben az országos: 18 %-kal.

Fontos része a mezőgazdaságnak az állattenyésztés, ami jól kiegészíti a szántóföldi növénytermesztést. A fő állattenyésztés a szarvasmarha, a sertés és a baromfinevelés. Ebből rögtön adódik hogy a legnagyobb-problémát a nagymennyiségben keletkezett trágya kezelése jelenti. A tőkeszegénység miatt a korszerű technológiák bevezetésére csak kevés vállalkozásnak van lehetősége. Ugyanakkor az egyre szigorodó környezetvédelmi elvárások teljesítése mindenkire egyaránt vonatkozik. Azt is tudni kell azonban, hogy a környezeti elemekre a nem megfelelő mezőgazdasági gyakorlat komoly veszélyt jelent. Ezért igen fontos a talaj, a felszíni és felszín alatti vizek és a levegő védelme.

A fenntarthatóság és a városfejlesztés kapcsolata:

A fenntarthatóság életünk egyik alapvető problémájává vált; a személyes életünk – egészségünk fenntartása, a munkahelyünk fenntartása, a jólétünk fenntartása, a családjunk fenntartása, a gyerekeink életlehetőségeinek, egészségének, tanulási lehetőségeinek fenntartása, a velünk azonos célokért dolgozó baráti-, vállalkozáson-, munkahelyen belüli közösség fenntartása, és sorolhatnánk tovább a városrészünk, a városunkat, a környéket egészen a globális kérdésekig. Természetesen alapvető emberi törekvésünk, hogy ne csak egy elért szintet tartsunk meg, hanem növeljük is jólétünket, a minőséget az előbbi vonatkoztatási rendszerek lehetőleg mindegyikében.

A városfejlesztési koncepció feladata olyan döntések meghozatala, melyek végrehajtása a város, mint vonatkoztatási rendszer fenntarthatóságát, lakói jólétének növelését segíti. Az önkormányzat is megtapasztalta a források szűkösségét, az érdekek, problémák sokféleségét. A fenntarthatóság nem elvi kérdés; napi probléma az iskolák működtetése, a tömegközlekedés működtetése, az utak javítása, a város takarítása, a lakosság művelése, szórakoztatása, egészségének biztosítása. Ma a társadalmi béke fenntartása mindennapos biztonságunk alapja; az energiatakarékosság nem környezetvédők hobbija, hanem a megfizethetőség hosszútávon egyetlen lehetősége; a tömegközlekedés és az egyéni közlekedés optimális arányának megtalálása nem elvont tudományos kérdés, hanem a városon belüli mobilitás fenntartásának kulcsa.

Mindezek azt indokolják, hogy a fenntarthatóság a városfejlesztési döntések meghozatalakor a legalapvetőbb kritérium legyen.

Nem nélkülözhető a döntések, döntési alternatívák mérlegelésénél a város közösségét összetartó szolidaritás, a változások terheinek és előnyeinek egyenlő, vagy legalább igazságos elosztása, legyen szó akár szomszédos telkekről, tömbökről, városrészekről, vagy településekről.

A fenntartható városfejlődés mindent átfogó tervezési megközelítést igényel. A kulcs a fenntartható fejlődés három pillére – a környezeti-, társadalmi-kulturális- és gazdasági fejlődés – kiegyensúlyozott figyelembe vétele. Alapvető fontosságú az is, hogy a fenntartható fejlődés tényezőit ne egymástól függetlenül, hanem hálózatként használjuk, hiszen a társadalom, a történelmileg kialakult termelési módok és a

természet erős kölcsönhatása miatt a három pillér nem is kezelhető egymástól függetlenül.

Az urbanisztika, a településtervezés törekvéseinek központjában a fenntarthatóság biztosítása áll. A fenntartható településfejlődés három pillérének a következő bekezdésekben való rövid meghatározása abban segíthet, hogy terveink „fenntarthatóságát” lemérjük, megítéljük.

A fenntartható városfejlődés ökológiai síkon elsősorban a hosszú távú; generációkon átívelő gondolkodás alapján álló döntéseket jelent; a fogyasztás olyan szintjét, mely hosszú távon is biztosítható; a kibocsátásaink, az elhasznált forrásoknak (pl.: üzemanyag, építőanyagok, építésre szánt területek, stb.) a természet és ember által meghatározott rendszer körforgásaiba való biztonságos visszavezetését. Ezeknek a céloknak való megfelelés érdekében fenntartható szintre kell csökkenteni az elsődleges források elhasználását; a termőföldek beépítését, a nyersanyagok fogyasztását; csökkenteni kell az emberi eredetű, üvegház hatást okozó gázok és a hulladék kibocsátását, és védeni kell az emberi egészséget – például a zajtól, a balesetektől.

A fenntartható fejlődés a társadalmi-kulturális síkon az emberek alapvető igényeinek a kielégítését, a rászoruló emberek segítségét, a mentális jólétet, a közösségi értékek megőrzését, a jó kormányzást (demokratikus döntéshozatalt, a döntés előkészítésben való közösségi részvételt, a konszenzusra való törekvést) és a közönség fenntartható fejlődés melletti elkötelezettségét jelenti.

A gazdasági síkon a fenntartható fejlődés olyan diverzifikált, a válságoknak ellenálló helyi gazdaságot jelent, melynek magas a termelékenysége és az innovációs szintje. Az innováció előfeltétele a minőségi oktatás, a kutatás és fejlesztés és az erős kis- és középvállalkozások, valamint a fenntartható fejlődés melletti elkötelezettség.

2. A stratégiai környezeti vizsgálat fogalma és célja

Az Európai Unió a fejlesztéseket megelőző környezeti hatásvizsgálatok gyakorlatát kiterjesztette a beruházásnál korábbi fázisok, pl. ágazatpolitikák, tervek és programok szintjére, hogy a tervezés minél korábbi időszakában segítse a környezeti szempontok érvényesülését. Ezt a Tanács „Bizonyos tervek és programok környezeti hatásainak vizsgálatáról” szóló 2001/42. sz. Irányelve (hazai szóhasználattal a stratégiai környezeti vizsgálatokról szóló irányelve) szabályozza. Lásd Directive 2001/42/EC of the European Parliament and of the Council on the assessment of the effects of certain plans and programmes on the environment (27. June 2001.). **A direktíva hazai bevezetését szolgálta a fent hivatkozott Kormány Rendelet. Az SKV egyik fő „erénye”, hogy együtt készül a tervvel, így a környezeti szempontok figyelembe vételének erősítésére, a különböző érdekviszonyok közötti kompromisszum megtalálására különösen alkalmas.**

A **stratégiai környezeti vizsgálat** (SKV) olyan eszköz, amely eredetét tekintve a **környezeti hatásvizsgálatokból** (KHV) nőtt ki és önállósult. A környezeti hatásvizsgálat általánosságban egy olyan eljárás, amely valamilyen tervezett emberi tevékenység következtében várható lényeges környezeti állapotváltozások becslésére és értékelésére szolgál, és ezen keresztül befolyásolja a tevékenységre vonatkozó döntést. (A KHV típusú szabályozás jelenleg a beruházás formájában megjelenő tevékenységekre vonatkozik.) A beruházások környezeti hatásvizsgálata során a legfontosabb eldöntendő kérdés az, hogy adott emberi tevékenység gyakorlása miatt kialakuló új környezetállapot elfogadható-e vagy sem számunkra. Más a helyzet, ha feljebb lépünk a

tervezési hierarchia szintjén a stratégiai környezeti vizsgálat irányába, ugyanis ez utóbbi nem egy-egy konkrét beruházásra vonatkozik, ahol a tevékenység elfogadása, vagy el nem fogadása a tét. A stratégiai hatásvizsgálatok alapját adó ágazati fejlesztési koncepcióknál, programoknál, területi terveknel, és más, a beruházási szint felett elhelyezkedő terveknel a tervek készítésének, megvalósítási módjának („hogyanjának”) befolyásolása a cél.

A stratégiák szintjén, a környezetvédelem általában nemcsak feltételrendszert, de célokat is jelent, így itt a hatásvizsgálat feladata kiegészül a környezetvédelmi célok megfelelőségének, illetve a nem környezetvédelmi célok környezeti célokkal való összhangjának vizsgálatával.

Ezért mindenek előtt érdemes egy pillanatra elgondolkozni a környezetvédelmi és más szakpolitikai fejlesztés értékrendi különbségén. A környezetvédelem - mint emberi törekvés és mint tevékenység - fő célja a környezetben meglévő természeti és mesterséges értékek védelme. Ez egyrészt jelenti a jelen időpillanatban ténylegesen létező és értékesnek tekintett környezeti állapot fenntartását, másrészt a jelen időpillanatra már károsított, vagy tönkretett értékek helyreállítását (egy lehetséges szintig). **A természeti környezet nem fejleszthető**, így az értékvédelmen és helyreállításon túlmutató, fejlesztések már nem tartoznak a környezetvédelem feladatai közé, hanem a területfejlesztés stb. kérdéskörébe tartoznak. A két tevékenység az eltérő értékválasztások miatt főleg akkor kerül konfliktusba, amikor a fejlesztések az új értékek létrehozásakor a régieket megszüntetik, vagy károsítják.

Minden fejlesztési típusú tervnek, intézkedésnek alapcélja ma már a jobb életminőség, és a térségi szinten értelmezhető fenntartható gazdasági fejlődés biztosítása kell, hogy legyen, a környezeti értékek megtartása, és szükség esetén helyreállítása mellett. A legfontosabb cél - amit minden tervnek meg kellene fogalmazni - annak elérése, hogy jobb legyen a térségben élni a tervek megvalósulása után. E mellett az is fontos cél lenne, hogy a térségben a természetes élőhelyeket ne akadályozzák, hanem kiváló adottságnak tekintsék, és ez a használatokban, a szabályozásban is megjelenjen.

A fenti szempontok szerint kulsckérdés annak meghatározása, hogy mit tekintünk jó életminőségnek. Ezt általában infrastrukturális és gazdasági mutatókban mérik, amelyek alapján egyáltalán nem biztos, hogy megfelelő eredményeket kapunk. Az életminőségnek a személyes biztonság igénye éppúgy része, mint a közösségi lét lehetőségének megmaradása. **Végeredményben a lakosság elégedettsége lehet az egyik alapvető fenntarthatósági indikátor, még akkor is, ha tudjuk hogy a lakossági értékválasztások gyakran hibásak².**

A TszT környezeti vizsgálata a tevékenységekre, beruházásokra vonatkozó környezeti hatásvizsgálatai gyakorlattól szükségszerűen eltér a következő okok miatt:

(a) Míg a KHV alkalmas eszköz beruházások, konkrét, meghatározott létesítmények (projektek) hatásainak elemzésére, szükség volt egy olyan eljárás kifejlesztésére is, amely már korábbi fázisban, **szakpolitikák, tervek és programok (policies, plans and programs)** kialakításának időszakában előtérbe hozza a környezeti szempontokat. Ez a prevenció irányába megtett lépés tekinthető a stratégiák környezeti vizsgálata (angolul *Strategic Environmental Assessment, SEA*) létrehozójának. 1987-től először Hollandia, majd a kilencvenes évek kezdetén Új Zéland, Kanada, Nagy-Britannia és az Európai Bizottság is irányelveket alkotott a

stratégiák környezeti értékelésére³. Használat közben derült ki, hogy a SKV éppen nagyfokú döntéshozatalba integráltsága révén nem csupán, mint hatásvizsgálati eszköz jelentős, de igen szorosan kapcsolódik a fenntarthatóság eszméjéhez, s mint ilyen, a legközvetlenebb eljárás ahhoz, hogy általa a fenntarthatóság irányába való elmozdulás összehasonlítható módon értékelhető legyen.

- (b)** A fenti megközelítésből adódóan az **SKV egyik fő jellegzetessége, hogy nem konfrontál, hanem együtt készül a tervvel, és így menet közben juttatja érvényre a környezeti érveket.** A vizsgálatnak minden esetben környezetvédelmi szempontból is elfogadható kompromisszumokat tartalmazó programot kell eredményeznie. Esetünkben nincs mód nemet mondani, mint a beruházásoknál. Így a munka fő célja a lehetséges környezeti konfliktusok létének és mértékének azonosítása és ezeknek - amennyire lehetséges - feloldása. Ez azt is jelenti, hogy az SKV sokkal jobban igényli a társadalmi és gazdasági szempontok együttes figyelembe vételét, mint a KHV.
- (c)** A munka célja szemben a KHV-vel nem a változások mértékének egy-egy helyre, vagy hatásviselőre vonatkozó becslése, hanem sokkal inkább a változások irányának egy-egy térségre való kivetítése és elemzése. Tehát itt nem az a kérdés, hogy egy-egy ponton milyen mértékben (hány százalékkal) emelkedik vagy csökken, mondjuk a kén-dioxid kibocsátás, hanem az, hogy a területen eltűrhető-e vagy sem valamilyen terhelésnövekedés, és ha eltűrhető, a változás becsült nagyságrendje milyen következményekkel járhat.
- (d)** Ennek a legfontosabb következménye, hogy a tervnek nem valamilyen határértékrendszernek kell elsősorban megfelelnie, hanem meghatározott elveknek, prioritásoknak, céloknak. Ezeket összefogó értékrend hiányában nem lehetne a változásokat minősíteni, mert hiányozna ehhez a viszonyítási alap. Az értékrendet a hatások értékelése előtt konkrétan le kell fektetni. A jónak és a rossznak a megkülönböztetéséhez segítséget nyújthatnak a már meglévő stratégia szintű programok, koncepciók, a fenntartható fejlődéssel kapcsolatos elfogadott iránymutatások.
- (e)** A kialakítandó új stratégiai hatásvizsgálati módszertan alaplogikája, fogalomhasználata hasonló lehet a beruházásoknál alkalmazott rendszerhez. Alapvető különbség viszont az, hogy itt konkrét hatótényezők⁴ kevésbé azonosíthatók, csak ezek feltételezett típusai, irányai adhatók meg. Ennek következtében az állapotváltozások előrejelzése természetesen bizonytalanabb a beruházások hatásvizsgálatához képest. Érzékelhető, hogy itt sokkal inkább a "mit ne" és a "mit hogy", illetve a „merre és merre ne” típusú kérdések merülnek fel, a beruházási hatásvizsgálatai rendszer "egy adottat hogyan" típusú kérdésével szemben.

³ A környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. Törvény 43.§-a tartalmaz egy SKV-hez hasonló előírást, az úgynevezett „vizsgálati elemzést”, mely előírását az SKV céljaihoz hasonló elképzelések vezették. A vizsgálati elemzést eddig (az előírásokkal ellentétben) jórészt csak a környezetvédelmi célú jogszabályok előkészítéskor használták. Ennek egyik oka az volt, hogy az elemzésre vonatkozó, és a 44 §-ban található tartalmi követelményeknek valóban csak akkor van értelme, ha ezeket a környezetvédelmi célú jogszabályokra használjuk őket.

⁴ A hatótényező a tervezett tevékenység olyan önálló része, amely a környezeti elemek vagy rendszerek állapotváltozásának, azaz a hatásoknak az okaként tekinthető. **A hatótényező a változások kiváltó oka.**

² A többség akarata gyakran csak akkor lehet iránymutató, ha ennek tagjai egy olyan szabályrendszert betartanak, amelyek nem képezhetik vita tárgyát, akkor sem, ha ezek betartása az egyén, vagy a közösség érdekével pillanatnyilag ellentétben van. Az ilyen „10 parancsolat” jellegű törvények betartása nélkül minden érték relatívvá válik.

3. Jelen környezeti értékelés módszere, tematikája

Az TszT mint speciális tervfajta önmagában is igényli a környezeti értékelés elvégzését. Természetesen ezt csak egy hasonlóan speciális, a TszT-re adaptált SKV módszertan tudja megfelelőképpen kezelni. Erre vonatkozó módszertani útmutatók tudomásunk szerint még nem alakultak ki, így ezt nekünk kellett elvégezni. Jelen esetben az adaptálás nehézségét még fokozta, hogy a szükségeshez, a jellemző helyzethez képest sokkal rövidebb idő állt rendelkezésünkre és, hogy a tervezési folyamatnak csak a legvégén kapcsolódtunk a munkába. Ugyanakkor a tervhez kapcsolódó, részben környezetvédelmi indíttatású alapozó vizsgálatok gyakran a KHV-hez szükséges mélységű információkat nyújtanak.

Az alkalmazott módszertan legfontosabb sajátossága, hogy az SKV gyakorlatban eddig is alkalmazott, és az összehasonlítás alapját jelentő fenntarthatósági elveket, nem csak a célok értékelésére használjuk, hanem összekötjük az SKV szempontjából fontos hatásfolyamatokkal. A terv értékelését a fenntartható fejlődés szempontjából így, jórészt a konkrét várható hatásokra építve végezzük el.

4. Fenntarthatósági alapelvek

A fenntartható fejlődés elve az elemzésünk egyik kiindulási pontja. Fontos, hogy ezzel kapcsolatban néhány alapvető félreértést tisztázzunk:

- A fenntartható fejlődés **lényegesen tágabb vonatkozású fogalom, mint a környezetvédelem**. A környezetvédelem a fejlődés következtében létrejött környezeti károk megelőzésére, felszámolására kialakított rendszer, míg a fenntartható fejlődés az összes emberi tevékenységet igyekszik tervezni oly módon, hogy azok ne okozzanak társadalmi és környezeti problémákat.
- **A fenntartható fejlődés elképzelése két, a piac által nem kellően érzékelt etikai szempontot kíván érvényesíteni: a környezeti és társadalmi értékek megtartását és a jövő generációkért való felelősség elvét.**
- A piaczgazdaság lételemé a fogyasztás növekedésére épülő gazdasági növekedés, e nélkül nem képes működni. Ez azt jelenti, hogy maga a piaczgazdaság növeli minden határon túl az emberi igényeket saját fennmaradása érdekében. A két rendszer tehát koncepcionális szinten ellentétes egymással. Ennek az a következménye, hogy **minél jobban közelítünk a világgazdaság szintjétől a helyi szint felé, a fenntartható fejlődés fogalma annál inkább válik kezelhetővé, annál inkább lesz reális tartalma.**
- A nem anyagi értékeknek az anyagiakkal egyenrangú helye van a fenntartható fejlődésre törekvő fejlesztésben. A nem anyagi javak megléte előfeltétele az egyének és társadalom anyagi gazdagságának.

A fenntartható fejlődés fogalma az emberi élet színvonalának, olyan belső értékeket is figyelembe vevő emelését jelenti, amely harmóniában van a környezeti és természeti folyamatokkal és megőrzi az ember által létrehozott értékeket is. Ez tekinthető a társadalom céljának, és ehhez a gazdaság eszközt, a természeti környezet feltételt, keretet és társat jelent.

Az alábbiakban, az **1. sz. táblázatban** megkísérlünk egy olyan általános kritériumrendszert megadni, amely az értékelések során egyfajta általános tervezési követelményként alkalmazható. Az általános környezetvédelmi prioritások, fenntarthatósági kritériumok sokkal inkább egy szemléletmódot, megközelítési módot, ellenőrzési kritériumokat, viszonyítási alapot kívánnak rögzíteni, semmint mérhető és számonkérhető feltételeket.

1. táblázat: **Fenntarthatósági értékrend**

<p><i>A gazdaság és környezet harmóniájának biztosítása</i></p> <p>I. A szükségletek kielégítése és a természeti/környezeti értékek megőrzése között hosszú távú egyensúlyt kell elérni.</p> <p>(a) a környezet igénybevétele ne haladja meg a források keletkezésének a mértékét, illetve</p> <p>(b) a környezet terhelése ne haladja meg a környezet asszimilációs kapacitását.</p>	<p>1. A lételemnek tekintett, feltételeken megújuló környezeti elemek (levegő, víz, föld, élővilág) készleteit és állapotát és az általuk alkotott környezeti rendszer potenciálját, önszabályozó képességét, a rendszer terhelhetőségének határán belül fenn kell tartani, illetve ahol ez szükséges és lehetséges, állapotukat javítani kell.</p> <p>Lételemnek azokat a környezeti elemeket tartjuk, melyeknek állapota az emberi élet szempontjából meghatározó, ilyen például a levegő, vagy a víz. Ezek az elemek bizonyos körülmények között képesek állapotukat megfelelő szinten tartani, készleteiket megújítani. Azok az emberi használatok, amelyek akár a készletek mennyiségét veszik túlzottan igénybe, akár az elem minőségét rontják például az öntisztuló képesség alá, veszélyeztetik a lételem életfenntartó funkcióit.</p> <p>Az állapotjavítás szükségessége a környezeti elemek és rendszerek állapotának eleve problémás voltára utal egy adott területen, a javítás lehetőségessége pedig arra utal, hogy ez nem mindig megvalósítható, illetve számonkérhető.</p> <p>2. A természeti erőforrásokkal való gazdálkodásban általánosan a feláldozott és a létrehozott értékek pozitív egyenlege kell, hogy érvényesüljön, miközben a meg nem újuló erőforrások igénybevétele nem haladhatja meg azt az ütemet, amennyivel azok megújuló erőforrásokkal való helyettesíthetősége megoldható.</p> <p>A meg nem újuló természeti erőforrások közé elsősorban az ásványkincseket lehet sorolni, míg az ennél tágabb kimeríthető kategóriába az erdőt. Ezeknél, miután készletük korlátos takarékos, okszerű gazdálkodásra van szükség. A meg nem újuló erőforrások igénybevétele tekintetében célként van kitűzni, hogy az igénybevétel ne haladhatja meg azt az ütemet, amennyivel azok megújuló erőforrásokkal való helyettesíthetősége megoldható.</p> <p>3. A természetbe hulladékként visszakerülő anyagok mennyiségének és veszélyességének csökkentenie kell.</p> <p>Átfogó fenntarthatóság alapú hulladékgazdálkodási cél egyrészt a hulladék keletkezés csökkentése, másrészt az a törekvés, hogy a természetbe minél kevesebb, minél kisebb térfogatú és minél veszélytelenebb hulladék kerüljön visszavezetésre, miközben más típusú kibocsátások sem növekednek (például égetés okozta levegőszennyezés).</p> <p>4. A rendelkezésre álló terület felhasználásánál az igénybe vehető területek nagyságát kemény felső korlátnak kell tekinteni, így a fejlesztéseknél a területkímélő megoldásokat kell előnyben részesíteni.</p> <p>A biológiailag aktív és a beépített területek aránya (elsősorban a nagyobb városi agglomerációkban, és különösen a főváros esetében) már jelenleg is olyan kedvezőtlenül alakul, hogy az veszélyezteti a hosszú távú fenntartható fejlődés biztosíthatóságát, ezzel rontja a harmonikus területfejlesztés esélyét. A beépítések növekedése, sok esetben a települések összenövésével mind nagyobb területet érintő terhelési és helyi életminőségi problémák kialakulásával jár.</p>
---	---

<p><i>A meglévő értékek védelme és megőrzése</i></p> <p>II. A kardinális értékek elvesztésével járó folyamatok nem tűrhetők el.</p> <p><i>Minden kipusztított faj belőlünk vesz el valamit.</i></p>	<p>5. A biológiai sokféleség megőrzésének feltételeit, így a természetesen előforduló fajok, és tenyésztett vagy természetett hagyományos fajták megőrzését és védelmét, a természetes és természetszerű élőhelyek sokszínűségét, és térbeli koherenciáját biztosítani kell.</p> <p>Ebbe a körbe értendő a természeti folyamatokban rejlő információk megőrzésének fontossága is, ugyanakkor itt is érvényesülnie kell a reánk bízott világot való felelősségnek is. Az élővilág jelképezi számunkra a pénzzel újra elő nem állítható kardinális értékek fogalmát. Egy tönkre tett ökoszisztéma, egy kipusztított faj megfelelő erőforrások rendelkezésre állása esetén sem állítható elő újra.</p> <p>6. Az építészeti, táji és kulturális értékek fennmaradását biztosítani kell.</p> <p>Ebbe körbe tartozik az örökségvédelem. A védelem nem csak azt jelenti, hogy a meglévő értékek tekintett művi elemek megfelelő állapotban maradjanak fenn, hanem azt is, hogy a fejlesztéseket olyan színvonalon végezzük, hogy ne kelljen szégyenkezni a következő generáció előtt.</p>
<p><i>A társadalom és környezet harmóniájának megteremtése</i></p> <p>III. Meg kell adni mindenkinek a lakóhelyén az emberhez méltó élet lehetőségét mind a jelenben, mind a jövőben.</p> <p><i>Egy fejlesztésnek akkor van értelme, ha jobb lesz tőle ott élni.</i></p>	<p>7. A fejlesztésnek meg kell őriznie a helyi kultúrát, azokat a termelői és fogyasztói mintázatokat, amelyek a környezethez való alkalmazkodás során alakultak ki, s hosszú távon biztosították a helyi közösség és környezet harmóniáját. Amennyiben ez már nem lehetséges a fejlesztéseknek a fenntartható termelői és fogyasztói mintázatok kialakítását kell támogatni. A termelői és fogyasztói mintázatok átalakításának iránya az anyag és energia intenzív termékek és szolgáltatások körétől, az anyag és energia szegény inkább tudás és kultúra alapú termelés, és fogyasztás irányába kell, hogy mutasson.</p> <p>Építeni kell a lakosság helyi kötődésére, öntudatára. Érték a jelenleg még (főként vidéken) meglévő közösségi tudat, összetartás megléte.</p> <p>8. A helyi közösségeknek ne szűküljenek a lehetőségei az igényelt és választható életmódok tekintetében, amennyiben ezek nem zárják ki egymást, és megfelelnek mind a fenntarthatóság, mind a fejlődés kritériumainak.</p> <p>9. Minden a környezetgazdálkodással összefüggő tevékenységet azon a szinten kell megvalósítani, ahol a probléma kezelése a legnagyobb környezeti és egyéb haszonnal, és a legkisebb környezeti kockázattal ill. kárral jár.</p> <p>10. A helyi szinten kezelhető erőforrások használata elsősorban a helyi közösség hasznát szolgálja.</p> <p>A fenntarthatóság egyik eleme a társadalmi igazságosság, ez azt is jelenti, hogy a helyi és tágabb közösségi érdekek kiegyensúlyozottsága alapfeltétele a fejlesztéseknek. A helyi tőke, a helyi piac, a helyi kereskedelem, a helyi erőforrások fenntartható használata, a helyi kultúra megőrzése, a helyi közösség fejlesztése és önmeghatározó képessége nem lehet kiszolgáltatottja a külső érdekeknek.</p>
<p><i>Az ember és ember harmóniájának</i></p>	<p>11. A régió, nem veszélyeztetési - sem közvetlen, sem közvetett formában - más régiókban ugyanezeknek a követelményeknek az érvényesülését.</p>

<p><i>megteremtése</i></p> <p>IV. A fenntartható fejlődést csak felelősségteljes ember érheti el.</p> <p><i>Az egyén életminőségének javulása sem a saját, sem a mások által preferált környezeti javak sérelmére nem történhet.</i></p>	<p>12. Meg vannak az eszközök ahhoz, hogy a fenntarthatóság elvei tudatosuljanak, és erkölcsi normává váljanak a társadalom tagjaiban, és ezzel párhuzamosan az érintetteknek a döntésekben való részvétele biztosítva legyen.</p> <p>A környezettudatos életmód elterjedése, normává válása nélkül a fenntarthatósági lépések nem lesznek hatékonyak, továbbra is fennmarad az elv kívülről való érvényesítésének gyakorlata. Az embereket jelenleg érő médiahatások a fenntarthatósággal teljes mértékben ellentétesek (Sajnos a fejlődéssel is.) Az az életmód, viselkedési normarendszer, amelyet trendiként főleg az elektromos média sugall teljesen ellentétes a fenntarthatósággal, de gyakran az egyetemes emberi értékekkel is.</p>
---	--

A hatások értékelését tartalmazó 4. fejezetben a fenti értékrendet konkretizáljuk a vizsgálat tárgyának megfelelően, és kapcsoljuk össze a számunkra lényeges hatásokkal.

További sajátosságok

A vizsgálat további speciális jellemzői a következők:

- Speciális az SKV abból a szempontból is, hogy ugyan a szabályozási terv a vizsgálat tárgya a hatásokat már a területre vonatkozó konkrét fejlesztési elképzelések ismeretében lehet becsülni, és pontosan ezek az ismeretek azok, amelyek a hatások csökkentésére tett módosítási javaslatunk alapját képezhetik a TszT-re nézve is.
- A jelen állapotot leíró részeket egy önálló fejezetbe foglaljuk össze, amit az is indokol, hogy a települési környezet szintjén komplex hatásokkal kell számolnunk.
- Miután a vizsgálat a tervezési folyamat végén történt, és rendelkezésre álló idő egy hónap volt, jórészt az eddig elkészült anyagokra tudunk támaszkodni, és egyeztetési folyamatokról, a terv készítésére való hatásokról sem beszélhetünk. A keretek részletesebb felmérések, vizsgálatok elvégzésére nem voltak elegendők. Ugyanakkor a háttéranyagok viszonylag bőségesen rendelkezésre állnak, és téma nyilvánosság előtt zajló vitái információkat adnak a terv megítéléséről. Ennek megfelelően vizsgálatok gyakran a meglévő anyagok kontroljára épülnek.
- A vizsgálat tárgya a szabályozási terv, de a javaslatunk egy jó része a fejlesztési elképzelés további tervezését, engedélyezését érinti. Lesznek javaslatunk a beruházási KHV tartalmát és feladatait illetően, de lesznek a tervezett létesítmény képi megjelenését illetően is.
- Az értékelés és javaslatok kialakítása során abból indulunk ki, hogy a szabályokat a felek betartják, annak ellenére, hogy a terület értékesítésénél az állam nem tartotta be a saját szabályait. Ha a szabályok be nem tartásából indulnánk ki nem lenne értelme magának az SKV-nak sem, el sem lett volna értelme vállalni a munkát.

2. A szerkezeti terv értékelése

1. Levegőminőség-védelem

Szentes város levegő tisztaságának illetve szennyezettségének minősítésére viszonylag kevés mért adat áll rendelkezésre. Az ÁNTSZ végzett immisziós méréseket az ülepedő porra vonatkozóan. Ennek alapján a város levegője az ülepedő por tekintetében megfelelő minősítést kapott.

A levegő minőségét befolyásoló tényezők a mezőgazdasági eredetű porszennyezés a szolgáltatók és élelmiszer feldolgozók által kibocsátott anyagok továbbá a közlekedésből származó valamint a lakossági fűtési eredetű szennyezők. A légszennyező anyagot kibocsátó 70 db telep önbevallás alapján szolgáltatók adatokat az általa kibocsátott SO₂, CO, NO_x, szilárd, korom és egyéb anyagokról. A környezetvédelmi felügyelőséghez beérkezett alapadatok alapján elmondható, hogy az ipari tevékenység jelentős hányadának környezetterhelése a megengedett határérték alatt marad. A telephelyeken a fűtés által okozott légszennyezés egyre kisebb mértékű, a földgáz tüzelésű energiatermelés bevezetésével valamint a fűtésrekonstrukciók során a jobb hatásfokú, gazdaságosabb és magasabb igényeknek megfelelő berendezések telepítéséből adódik.

A levegőtisztaság-védelem problémakörének nem lehet figyelmen kívül hagyni a „bűz” okozta környezetterhelést, amely elsősorban az állattartó és feldolgozó telepek környezetében jelentkezik. A szaghatások általában sajátos esetekben és adott légmozgás esetén észlelhetők, ezért többségükben nehezen orvosolhatók. A lakossági panaszok nagy része a lakóterületeken lévő termelő üzemekkel kapcsolatos. Számos telephely úgynevezett „puffer” zóna nélkül a lakóövezetekbe települt vagy körbeépült. Nem kizárható, hogy egy termelő egység a kibocsátási határértéket betartja, ugyanakkor a környezetében lakók számára mégis zavaró. Szentes város levegő tisztaságának illetve szennyezettségének minősítésére viszonylag kevés mért adat áll rendelkezésre. Az ÁNTSZ végzett immisziós méréseket az ülepedő porra vonatkozóan. Ennek alapján a város levegője az ülepedő por tekintetében megfelelőnek minősítést kapott. Az önbevallásokat nem követte mérési ellenőrzés, így azok valóságtartalmát ellenőrizni nem lehetett.

Ki kell alakítani az önkormányzat és környezetvédelmi felügyelőség közötti

adatáramlást. A légszennyezettségi viszonyok folyamatos értékelése alapján lehet dönteni a szükséges intézkedésekről.

A 4/2002. (X. 7.) KvVM rendelet „A légszennyezettségi agglomerációk és zónák kijelöléséről” 1. számú melléklete, az ország területének légszennyezettségi agglomerációba és zónákba sorolását adja meg, a zónacsoportok megjelölésével az egyes kiemelt jelentőségű légszennyező anyagok szerint (kéndioxid, szénmonoxid, nitrogéndioxid, benzol, szilárd /PM10/). A KvVM rendelet alapján megállapítható, hogy Szentes város a 10. Az ország többi területe, vagyis a legkevésbé szennyezett kategóriába esik.

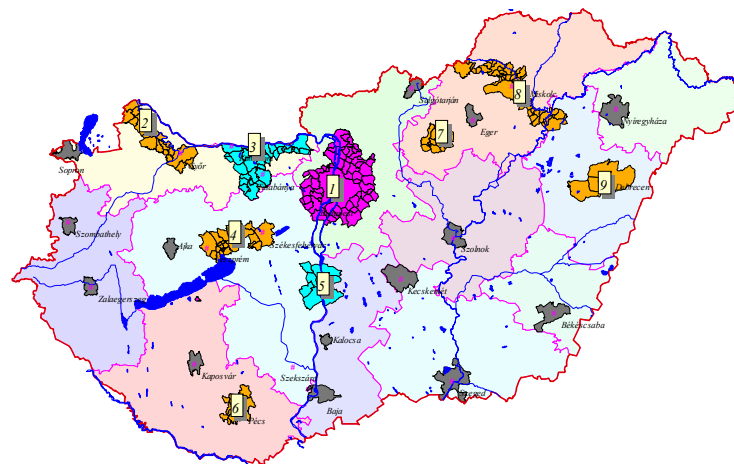
A KvVM rendelet 3. §-a, a légszennyezettségi agglomeráción és a zónákon belül a határértéket meghaladó légszennyezettségű helyek határait a területileg illetékes környezetvédelmi hatóság (Alsó-Tiszavidéki Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség) határozza meg, és teszi közzé a levegő védelmével kapcsolatos egyes szabályokról szóló 21/2001. (II. 14.) Korm. rendelet 3. számú melléklete szerint.

Az Országos Immisszió-mérő Hálózat mérései alapján Szentes, a mérsékelten szennyezett levegőjű települések közé tartozik.

Korábbi anyagokból kitűnik, hogy Szentes területén lévő üzemi telephelyek a határérték feletti légszennyezés kibocsátásúak voltak:

- Kontravill Zrt. (Szentes, Ipartelepi út), (tetraklór-etilén),
- Megyei Önkormányzat Területi Kórház (Szentes, Sima F. u. 44-58.), (NO_x)
- Hmv helyi útépítő Kft., C-25 keverőtelep (Szentes, Berekhát 13.), (szilárd, nem toxikus por)
- Szegedi fonalfeldolgozó vállalat (Szentes, Szarvasi út 4.), (SO₂, NO_x)
- Pankotai ÁG Bugyi tanya (Szentes, Vekerhát 17.), (NO_x)
- Szentes-Makó Téglagyártó Kft. (Szentes, Téglagyári út), (NO_x)

Szentes Magyarország mérsékelten szennyezett levegőjű települései közé tartozik, a Településszerkezeti Terv fejlesztéseinek megvalósulása során, ennek fenntartásáról helyi szabályozási eszközökkel szükséges gondoskodni.

2. Víztisztaságvédelem

Felszíni vizek védelme

A Tisza folyó vízminőségét a mindszei vízminőségi törzshálózati mintavételi hely adatai reprezentálják.

A szabvány szerinti vizsgálatokat 5 csoportba és minden csoportot 5 minőségi kategóriába lehet sorolni az eredmények függvényében. Az öt vizsgálati csoport a következő oxigénháztartás, tápanyagháztartás, bakteriológia, szerves és szervesetlen mikro-szennyezők és egyébek.

A minősítés kategóriái:

- I. kifogástalan
- II. jó
- III. tűrhető
- IV. szennyezett
- V. erősen szennyezett

A vizeket így a különböző csoportoknak megfelelően lehet minősíteni.

A Tisza vízminőségét (vízminőségi törzshálózati hely: Tiszaug 10FF14) a Szentesről származó szennyezések jelentősen nem befolyásolják.

Ennél sokkal rosszabb a helyzet a Kurca főcsatornát (vízminőségi törzshálózati hely: 11FF29) illetően, aminek minősítése a IV. illetve az V. osztály, ami a szennyezett illetve az erősen szennyezett kategóriának felel meg. A kettős funkciójú csatornában megjelenő belvizek minőségét jelenleg nem vizsgálják. A felszín alatti vizek közül legveszélyeztetettebbek a talajvizek, különösen a csatornázatlan területeken, ahol a kommunális szennyvizek elszikkasztásra kerültek, illetve kerülnek. További veszélyt jelentenek a belvizes időszakok amikor a föld felszínén található valamennyi szennyezőanyag a vízzel érintkezve a talajvízbe szivárog, és ezzel nemcsak a vizeket de a talajt is elszennyezve.

A legnagyobb vízszennyezők az állattartó telepek, ezen belül is a sertéstelepek. Több helyen a hígtrágyát földmedrű medencében tárolják a termőföldre való kijuttatásig. Ez a technológia már a mélyebben fekvő rétegvizeket is veszélyeztetheti. Figyelő kutakkal ellenőrzött szennyező források:

- Szentes -Cserebökény:
  - zsíros hulladék komposztáló,
  - állati hulladéklerakó telep,
  - **fúrásiszap-tároló (amelynek területét javasoljuk természeti területté nyilvánítani, amelyet a szakhatósági egyeztetéseken megtárgyalunk).**
- Szentes:
  - A volt szippantott szennyvíz leürítő telepen működő olajos hulladékkezelő telep.
- Pankota PIG Kft. sertéstelepei főzővíz elhelyező telepe.
- Pankota PIG Kft. szennyvíz elhelyező telepe.

A 2000. december 22-én hatályba lépett EU Víz Keretirányelv (VKI), (60/2000/EK), amely a Duna-medence felszíni vizeinek jó ökológiai és vízminőségi állapotba helyezését tűzte ki célul, a vízgyűjtőkerületen osztozó országok felszíni- és felszín alatti vizeinek jó minőségi és mennyiségi állapotba helyezésén keresztül.

Magyarország 2004. júniusában (a VKI 3. cikkelyének megfelelően) nyújtotta be az Európai Bizottság számára az 1. Nemzeti Jelentést, majd (a VKI 5. cikkelye szerint) 2005. március 22-re a 2. Nemzeti Jelentést.

A Kurca-főcsatorna a fent hivatkozott Nemzeti Jelentésekben, az alábbi jellemzőkkel lett megadva:

- a Kurca, mint EU víztest egyedi szintű EU kódja: HU_RW_AAB386_0000_0039_M,
- a víztest hossza: 38,87 km,
- valószínűleg erősen módosított a víztest, természetes víztest,
- síkvidéki, meszes,
- veszélyes anyag szerinti kockázatosság oka: diffúz, területi szennyezések,
- tápanyag (N, P) szerinti kockázatosság oka: elsősorban pontszerű szennyezések,
- szervesanyag-terhelés (C) szerinti kockázatosság oka: elsősorban pontszerű szennyezések,

A Kurca-főcsatorna eredetileg a Körös folyó élő szakasza volt, amely a Tiszába torkollott, amely a Tisza szabályozását követően –emberi beavatkozás nélkül– új betorkollást tört magának, így a Kurca-főcsatorna alapvetően egy lefűződött holtág volt. A kezdő és végszelvényeiben, a Hármaskörös és a Tisza folyóval összeköttetés biztosító szivattyútelepek megépülése után, ma is a térség belvízelvezető főcsatornája szerepet tölt be.

A Kurca-főcsatorna vízminőségi állapota az alábbiak, mindenkor függvénye:

- A Hármaskörös folyóból érkező öntözővíz (Tiszai visszaduzzasztás esetén, döntően Tisza-víz),
- A vízgyűjtő-területen összegyülekező belvizek (ammónium és nitrát bemosódás),
- A vizsgált települések területeiről származó használt vizek (pontszerű és diffúz):
  - tározott termál csurgalékvizek időszakos bevezetése (relatív nagy sótartalom, nagy PH, nagy nátriumion tartalom, ammónium, fenol)
  - ipari eredetű szennyvizek (elsősorban élelmiszeripar: húsfeldolgozás, gabonaipar, stb.)
  - kommunális eredetű szennyvízterhelések (elsősorban a lakossági bekötések aránya növelendő)

A Kurca-főcsatorna vízminőségének javítására, a Szentes és Környéke Vízgazdálkodási Társulat, a Felső-kurcai, alapvetően öntözési célú, 4,8 m³/s kapacitású vízkivételt, mint potenciális vízpótlási lehetőséget javasolta.

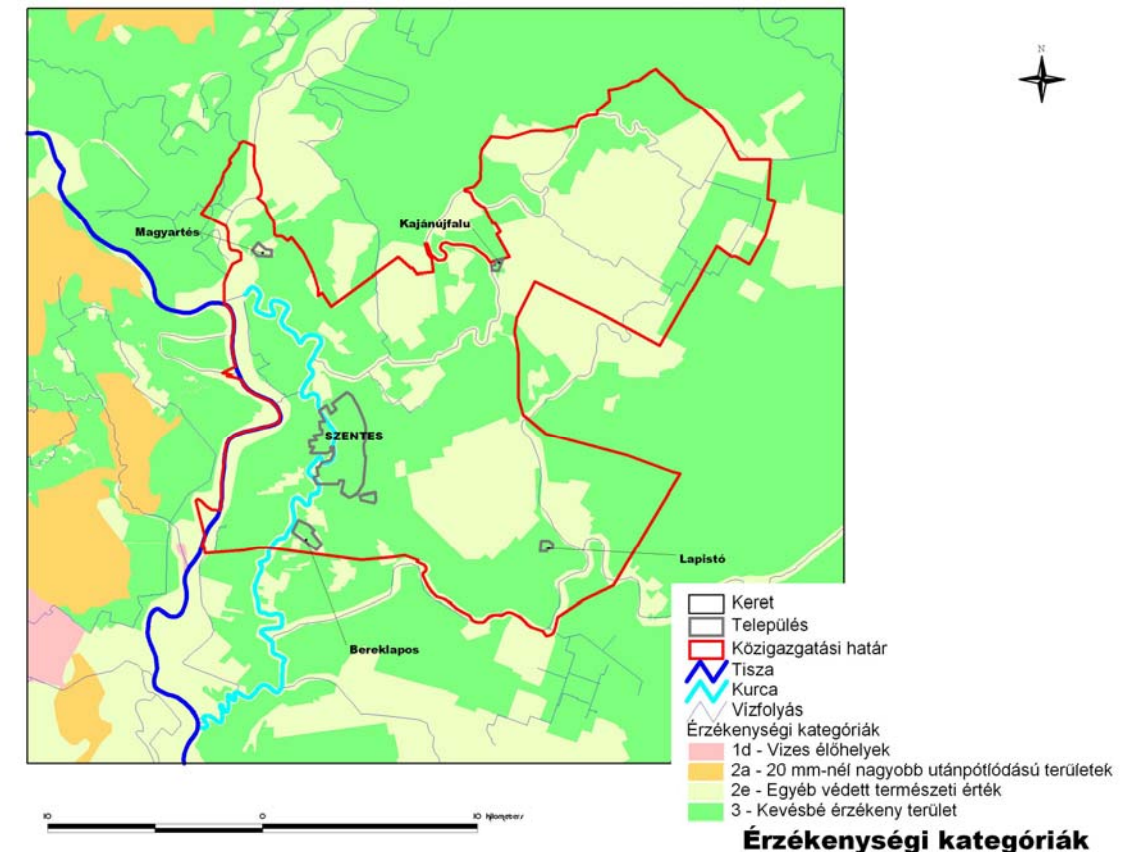
A felszíni vizek minősége tekintetében, a Kurca-főcsatorna vízminőségének romlását meg kell állítani, a vízminőség javításának lehetőségeit, a terhelések csökkentésével, operatív üzemeltetési stratégiával javítani lehet.

Felszín alatti vizek védelme

A vízvédelem kritikus pontja a termákvíz hasznosítása. A termál kutak csurgalékvizeinek sótartalma, fenol, ammónium és egyéb szennyezőanyag tartalma miatt potenciális veszélyt jelentenek a vízi környezetre. A vizek elhelyezése gazdaságosan és ugyanakkor biztonságosan jelenleg nem megoldott. Komoly konfliktusforrás ez a hasznosítók és a hatóság között, aminek feloldására egyelőre nem látszik lehetőség.

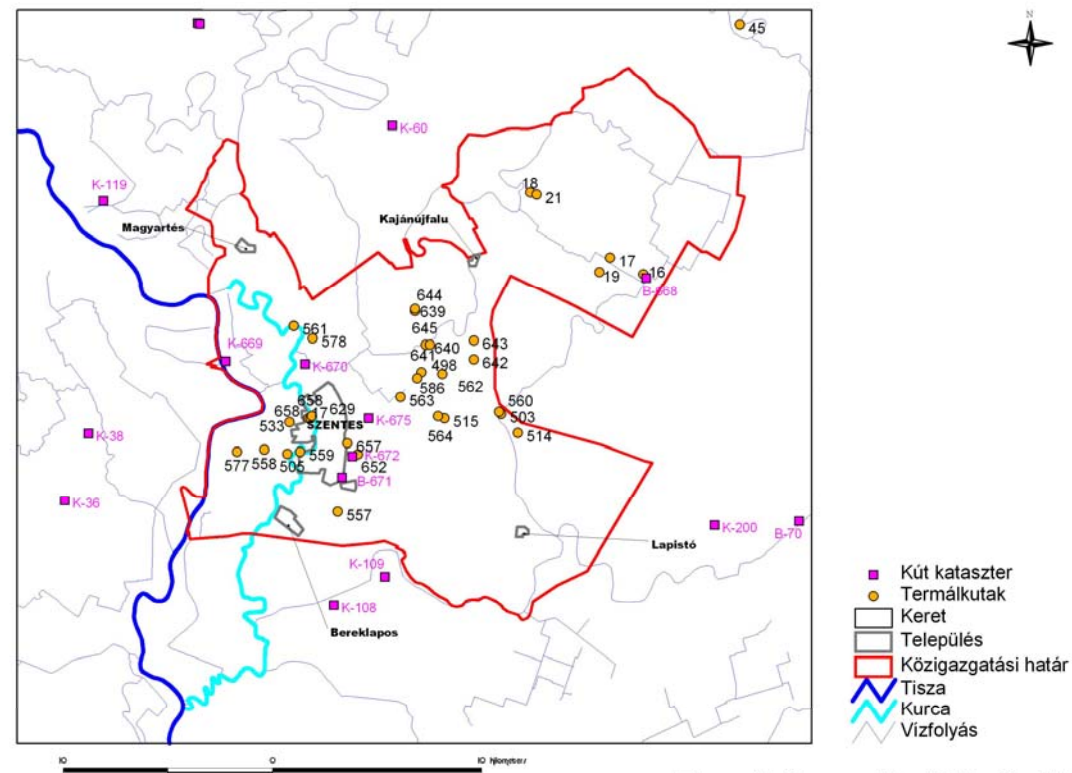
A **27/2006. (II. 7.) Korm. rendelet „A vizek mezőgazdasági eredetű nitrátszennyezéssel szembeni védelméről”** Szentest nem sorolja be egyik nitrátszenyvesztő területek csoportba sem. Szentest üzemelő és távlati ivóvízbázisai, ásvány- és gyógyvízhasznosítást szolgáló vízkivételei védendőek. A védőterületek a **123/1997. (VII. 18.) Korm. rendelet „A vízbázisok, a távlati vízbázisok, valamint az ivóvízellátást szolgáló vízi létesítmények védelméről”** alapján határozandók meg. Ha a hidrogeológiai modellezéssel igazolható, hogy a felszín alatti vízkivétel 50 éves elérési idejű hidrogeológiai védőidomának nincs felszíni metszete, akkor csak a belső védőterületet kell a térszínen kijelölni, amely a kúttól minden irányban legalább 10 [m] távolságban van (pld. 10 [m] sugarú kör). A belső védőterületet szükséges bekeríteni a hivatkozott jogszabályban meghatározott területhasználatokra vonatkozó korlátozó intézkedések meghozatalával és betartásával.

A térség felszín alatti vizeinek érzékenységét, az alábbi térkép szemlélteti (forrás: VITUKI Kht.).

A **27/2006. (II. 7.) Korm. rendelet 8. § „A vizek nitrátszennyezéssel szembeni védelmét szolgáló általános szabályok”** szerint:

- (1) Tilos hígtrágya, trágyalé, továbbá a trágyatárolók csurgalékvizeinek bevezetése a vizekbe.
- (2) Állattartó telep nem létesíthető, meglévő nem bővíthető:
  - a) külön jogszabály szerint hullámtéren, illetve a fakadó vizes területen,
  - b) vízbázisok védőterületén külön jogszabályban rögzítettek szerint,
  - c) külön jogszabály szerint árvízi tározó területén, illetve külön jogszabály szerinti parti és védősáv területen.
- (3) Állattartó telephez trágyatároló nem létesíthető:
  - a) külön jogszabály szerinti vízjárta területeken,
  - b) felszíni víztől, valamint jogszabály által nem szabályozott, ivóvízkivételt szolgáló felszín alatti vízkivételtől számított 100 méteren belül,
  - c) bányatavak 300 méteres parti sávjában.
- (4) A környezetvédelmi, természetvédelmi és vízügyi felügyelőség (a továbbiakban: felügyelőség) a (3) bekezdés b) pontja szerinti esetben a helyi adottságok alapján kisebb védőtávolságot is megállapíthat.
- (5) Állattartó telep és annak szervezetrágya tárolója e rendelet és a külön jogszabály előírásainak figyelembevételével létesíthető és üzemeltethető.

Termál és egyéb vízkivételi kutak

Az Országos Területfejlesztési Hivatal (Kiemelt Programok Főosztálya) készítette el „**A GEO-Termál Program és Hatásvizsgálat Kidolgozása**” (2006. március 9-én készült) című Zárójelentést. **A Geo-Termál Program fő részei:**

1. **Földhő Alprogram** a geotermia megújuló energiakénti hasznosítására.
2. **Termál egészségturizmus Alprogram** a felszín alatti gyógy- és termálvizek egészségügyi célú hasznosítására.
3. **Geo.Termál Program feltételrendszerének kialakítása Alprogram**, a megfelelő K+F tevékenység, az oktatás, képzés, szemléletformálás biztosításával, a háttérpár megerősödésének ösztönzésével, az informatikai fejlesztések (e-geotermál) biztosításával.

Nagyteljesítményű geotermia hasznosítás Magyarországon szinte kizárólag vízkinyeréssel valósult meg. A közvetlen termálvíz hasznosítás hazánkban 1957-58-ban, a szegedi TSZ-ek és a szentesi kórház részére létesített termálkutak létesítésével kezdődött, intenzív fejlődése pedig 1963-ban, az akkori OMFV kezdeményezésére indult meg és a 80-as évek közepéig (a termálkút-fúrások állami támogatásának megszűnéséig) tartott. A máig létesített 326 mezőgazdasági hasznosítású termálkútból 254 db 1961-1985 között mélyült.

Az energetikai hasznosítás túlnyomó részét a mélyebb homok-homokkő rétegeire szűrőzött 171 db mezőgazdasági, ipari és többcélú kútra alapozták, amelyeknek többsége a Dél-Alföldön, Csongrád megyében és környékén létesült.

A felszín alatti vizek minősége és mennyisége védelme tekintetében, Szentes bel- és külterülete, a felszín alatti vizek szennyezéssel szembeni védelme tekintetében, döntően a kevésbé érzékeny kategóriába esik, továbbá nem nitrátérzékeny terület.

A talajvizek kedvező szintjeinek alakulása és a felszín alatti vizek relatív kis mértékű érzékenysége megfontolás tárgyává teszik, a külterületen keletkező kommunális szennyvizek természetközeli (csatornázott, de nem a távoli szennyvíztisztító telepre szállítandó, hanem előkezelést követően kijelölt területre való kihelyezéssel, pl. nyárfás, gyökérszénázás, energetikai célú növénytakarmálás) és/vagy egyedi elhelyezésének lehetőségvizsgálatát. Az alternatív szennyvíztisztítás alkalmazásával, a szennyvíztisztítás beruházási és üzemelési költségei lényegesen csökkenthető, továbbá a belterületen keletkező szennyvizek tisztításának üzemeltetési nehézségeit csökkenti. A külterületről érkező szennyvizeket nem kell a költséges nyomóvezeték-kiépítéssel nagy távolságra szállítani, elkerülhetők a szállítás közben végbemenő, a tisztítást kedvezőtlenül befolyásoló reakciókinetikai folyamatok és az ebből származó berothadási és szagproblémák.

Állattartó telep és annak szervezetrágya tárolója, a 27/2006. (II. 7.) Korm. rendelet 8. § „A vizek nitrátszennyezéssel szembeni védelmét szolgáló általános szabályok” rendelet és külön jogszabály előírásainak figyelembevételével létesíthető és üzemeltethető.

3. Közműellátás (ivóvízellátás, szennyvíz- és csapadékvíz elvezetés, szennyvíztisztítás)

Jelen alfejezetben a közműellátásra vonatkozóan csak néhány gondolatot említünk meg, amelyet részletesebben a közműellátásról szóló fejezetben találhatnak meg.

Ivóvízellátás:

Szentes és környékének vízellátását, valamint a város szennyvízelvezetését és -tisztítását a Szentes Víz- és Csatornamű Kft. végzi. A szolgáltató önkormányzati tulajdonban van.

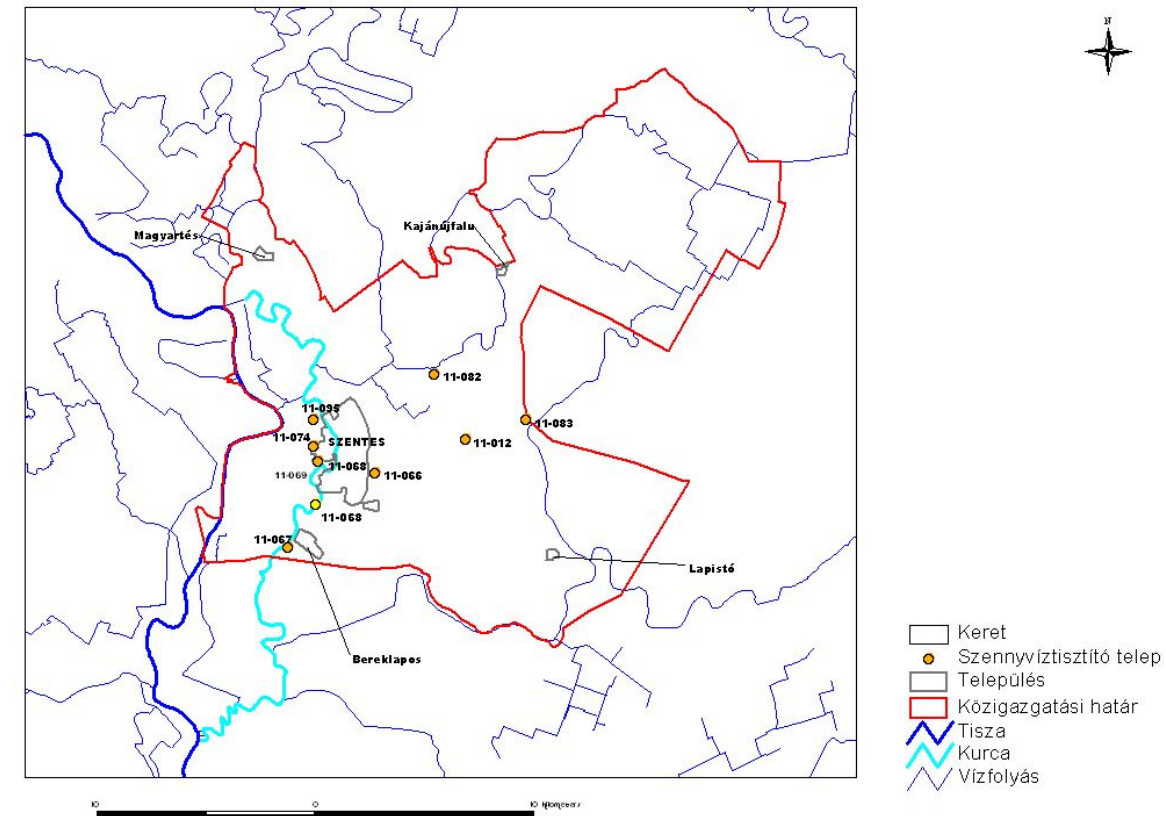
A közüzemi vízellátást a rétegvizek biztosítják. A vezetékes ivóvízellátás szinte teljes körű (2002-ben 96%-os volt), a belterület jól ellátott, míg a tanyás térségeiben a mutatók rosszabbak. A szolgáltatott ivóvíz minősége általában megfelel a jelenlegi előírásoknak, bár a bórtartalom tekintetében a problémás vízművek közé tartozik a Szentes-Kajáni. A szigorú EU követelmények, illetve a 201/2001 (X.25.) sz. Korm. Rendelet szerint a víz arzén, bór és ammónia tartalmára néhány éven belül szigorúbb előírások lépnek életbe. **Az új határértékeket 2009. december 15-ig kell teljesíteni, amelyet a Dél-Alföldi EU Statisztikai Tervezési Régió Ivóvízminőségjavító Programja fog megvalósítani.**

Szennyvíz- és csapadékvíz elvezetés, szennyvíztisztítás:

A település csatorna ellátottsági mutatója 2002-ben 36 % volt. Szentes keletkező szennyvízének tehát legnagyobb része házi közműpótló műtárgyakban, szikkasztó-emésztő aknáknak kerül elhelyezésre. 2003-ban azonban pályázaton Szentes Városházaközpont és Szentes-Kisér is támogatást nyert szennyvízcsatorna-hálózatának bővítésére. 2004-ben kezdődtek el a csatornaépítési kiviteli munkálatok az említett területeken, melyek jelenleg is folynak, a befejezésére várhatóan 2005. végén kerül sor. A 2006-ban befejeződő program eredményeként várhatóan a mutató már 92,3 %-os lesz. A szennyvíz elvezetés a városban 1964-ben kezdődött a szennyvíztisztító I. ütemének megvalósításával. A szennyvíztisztító telep jelenlegi kapacitása 10 000 m³/nap. 2004-ben két öblözet szennyvízgyűjtő rendszer kivitelezése történt meg. A szennyvíztisztító telep a hatvanas évek technológiájának megfelelően épült, mely napjainkra elavulttá vált, a magas terhelés miatt vízterhelési adót is fizetnie kell a városnak. A szennyvíztisztító telep rekonstrukciója elodázhatatlan.

A város területén a Berekháti vízműben van egy 14 kútból álló kútcsoport, ezen felül a város különböző részein 5 vízkivételi hely található. A meglévő kutak összes kapacitása 13164 m³/nap, átlagos terhelésük 6748 m³/nap. Fúrásuk az 1950-60-as években történt, kivéve a Berekháti vízműben lévő egyet, amely 1993-ban.

A város szinte minden utcájában van csapadék-, belvíz elvezető árok, csatorna, azonban nagyobb esőzések idején kapacitásuk nem megfelelő. Ezek teljes hossza 161 km. A Kurca főcsatorna jelenti Szentes egyik vízgyűjtőjét (a város nyugati részén), míg a másikat a Nagyvölgy csatorna (keleti és déli részén). A két vízgyűjtő a Bánomháti temetőnél egyesül, ahol az utóbbi vizét csapadékvíz átemelő segítségével juttatják a Kurcába.

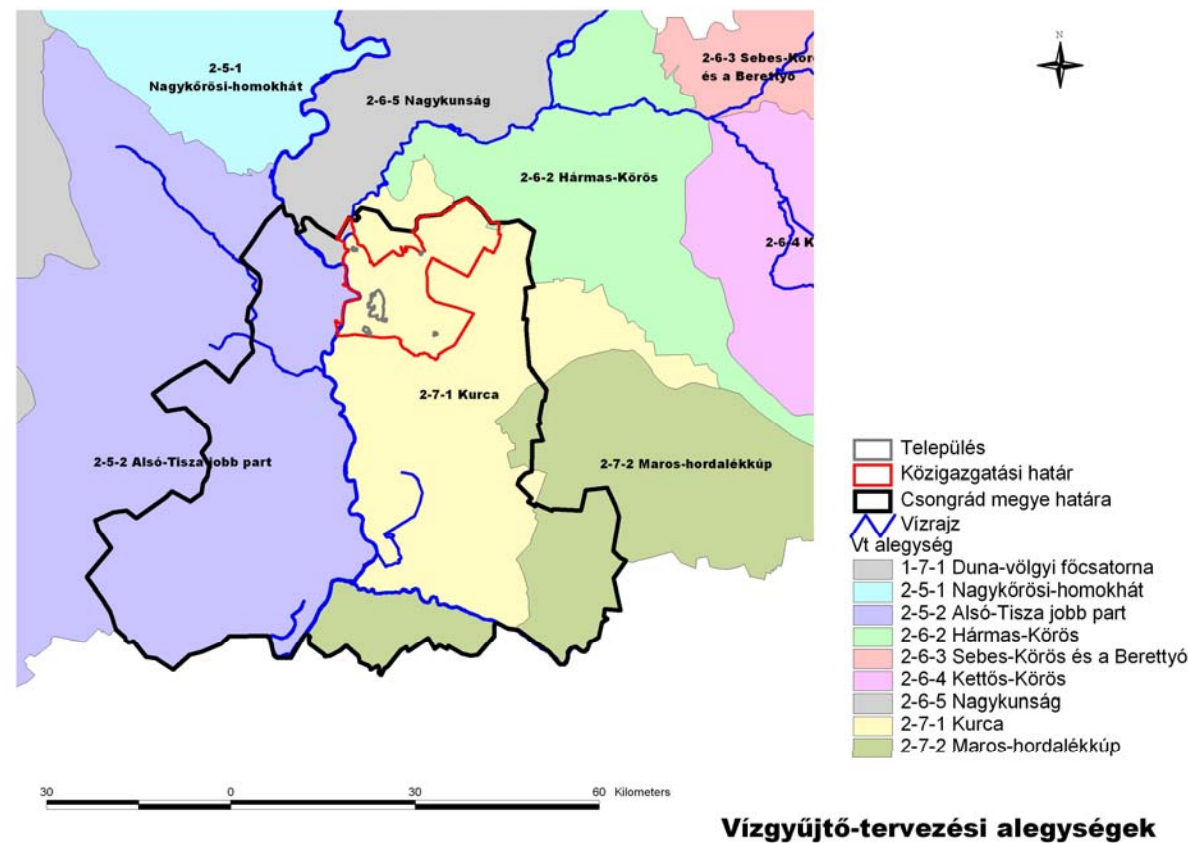
Szennyvíztisztító telepek

Szentes (15 000 LE feletti szennyvíz agglomeráció) jelenleg üzemelő kommunális szennyvíztisztító telepe már nem fejleszhető tovább (csepegtetőtestes biológiai tisztítás), új telep építésére van szükség. Az új telep tervei elkészültek, amely szerint a tisztított szennyvizet a Tiszába juttatják. Az új telep elhelyezkedése nem igényel védőterület kijelölést, mert az, a tervezett helyen (a régi közelében) kialakítva természetes módon rendelkezésre áll.

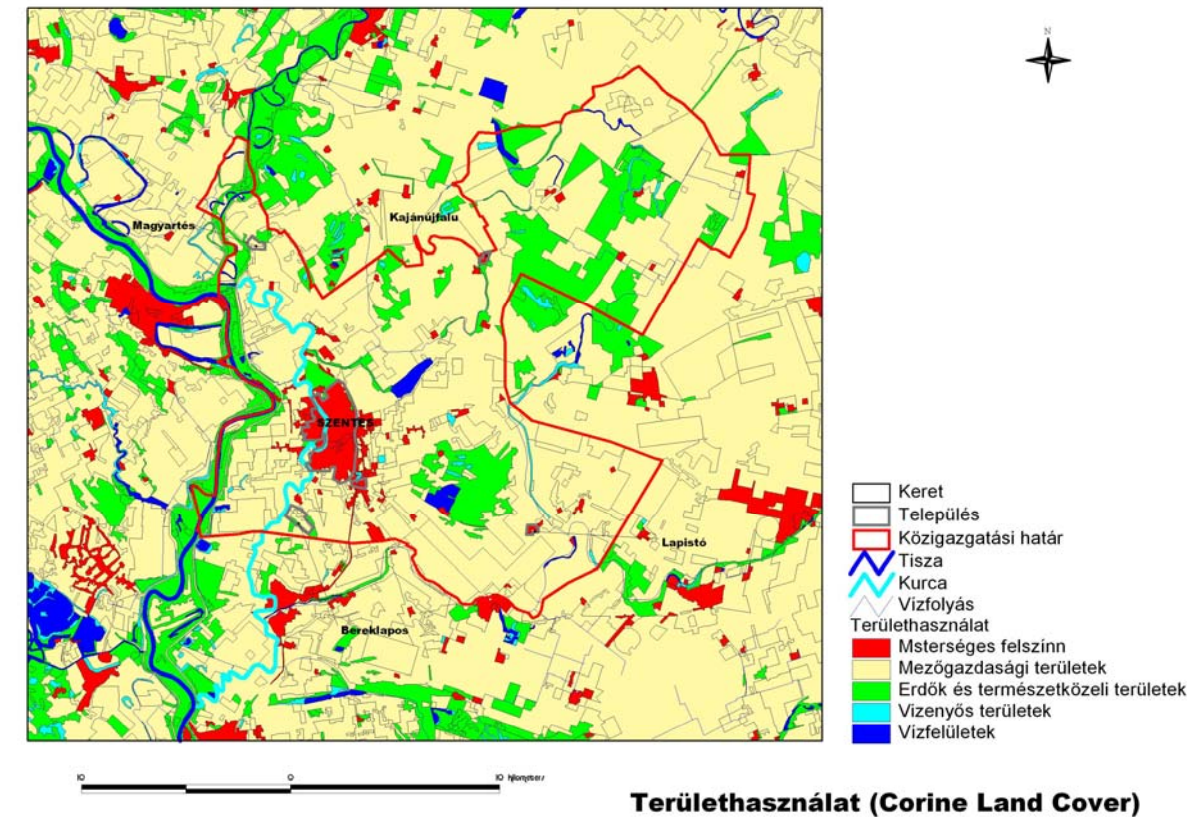
4. Vízgazdálkodás, vízgyűjtő-gazdálkodás, árvízvédelem, belvízvédelem

Vízgyűjtő-gazdálkodás

A 2000. december 22-én hatályba lépett EU Víz Keretirányelv (VKI), (60/2000/EK) bevezetésének egyik alapküldetése, „**A vízgyűjtő-gazdálkodási tervezés ütemterve és munkaprogramja, 2006-2009**”, tartalmazza Magyarország (a Duna vízgyűjtőkerület részeként) vízgyűjtő-gazdálkodási tervezési egységeire való felbontását. A dokumentum szerint Szentes város teljes külterületével, gyakorlatilag a **2-7-1 Kurca vízgyűjtő-gazdálkodási tervezési egység** területére esik, a Kurca vízgyűjtőterület-egység nagy része Csongrád megye közigazgatási területére esik.

5. Talajfelépítés, geológia és hidrogeológia

Magyarország 2004. júniusában (a VKI 3. cikkelyének megfelelően) nyújtotta be az Európai Bizottság számára az 1. Nemzeti Jelentést, majd (a VKI 5. cikkelye szerint) 2005. március 22-re a 2. Nemzeti Jelentést. A hazai vízgyűjtő-gazdálkodási terv az ország egész területére, ezen belül a Duna-közvetlen, Dráva, Tisza és Balaton részvízgyűjtőin tizenhét (17) vízgyűjtő-gazdálkodási tervezési részegységre készült. „A vízgyűjtő-gazdálkodási tervezés ütemterve és munkaprogramja, 2006-2009” című dokumentum, a tervezési részegységeket gyakorlati okokból, továbbá a társadalom hatékonyabb bevonása érdekében, a környezetvédelmi és vízügyi igazgatóságok javaslata alapján 41 tervezési alegységre osztotta.

2-7: Tisza bal part a Hármaskörös torkolata és az országhatár közt

- **2-7-1: Kurca**
- 2-7-2: Maros-hordalékkúp

A vízgyűjtő-gazdálkodási tervezést 2006. december 22-től, 2009. december 22-ig be kell fejezni és le kell adni az Európai Bizottságnak, a hivatkozott dokumentumban megadott ütemezés szerint.

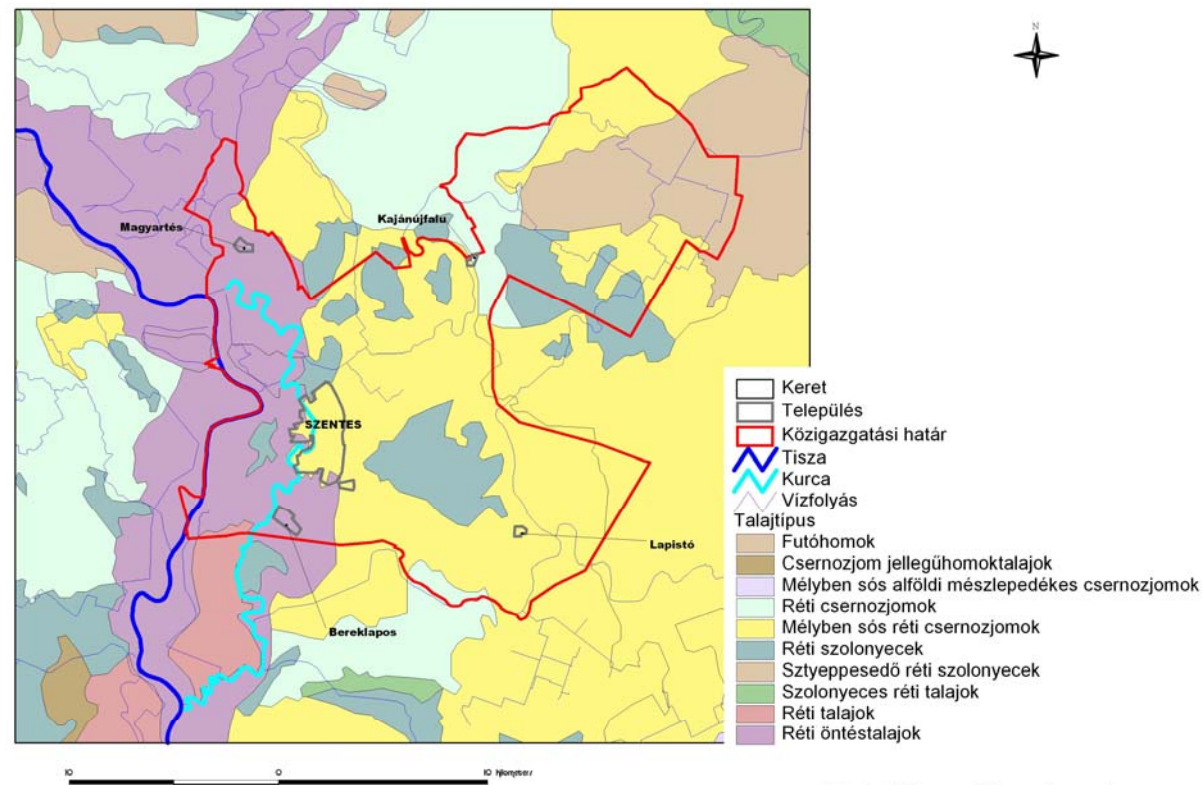
Árvízvédelem, belvízvédelem

Szentes bel- és külterületét érintő árvízvédelemmel és belvízvédelemmel a **21. fejezet** foglalkozik.

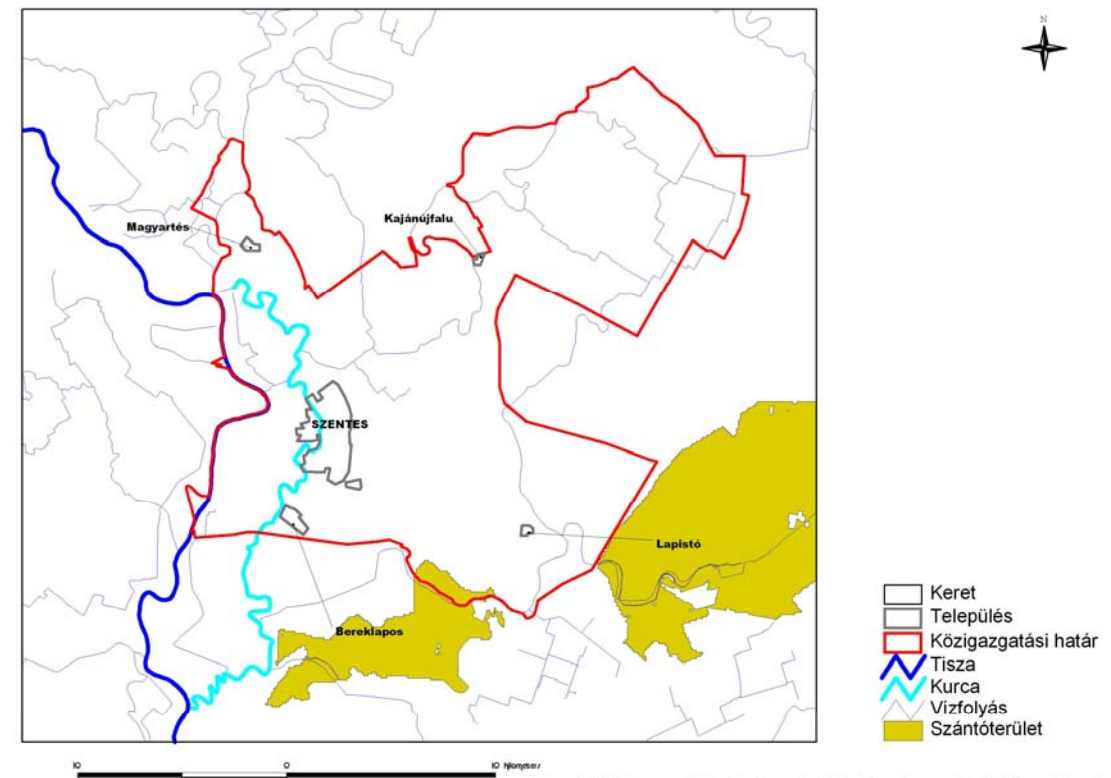
A város területe a Körös-Maros köze középtájban, az Alföld egyik legmélyebb medencerésében fekszik. Tengerszint feletti magassága 78,5 és 85 m között változik. Földtani felépítésére a nagyvastagságú tengeri és édesvízi üledék a jellemző. A tengeri üledék harmadkori, vastagsága 3000-4000 m. Porozitása a felsőpannoni rétegben elérheti a 30 %-ot ezért jelentős a vízkészlete. A feltárható vizek hőmérséklete 60 °C foknál magasabb. A magyartési terület iszapos agyagos üledékét infúziós lösz fedti. A domborzati viszonyokat tekintve a síkvidék a Tisza völgy felé lejt.

Vízrendszerét tekintve legfontosabb vízfolyása a Tisza folyó, majd azt követően a Kurca főcsatorna, ami átszeli a város belterületét. Jellemző a belvízzel való veszélyeztetés. ennek területe 32.600 ha. A védművek kiépítése megfelelő, csak mára műszaki állapotuk oly mértékben leromlott, hogy jó karba helyezésük a sürgős feladatok közé tartozik.

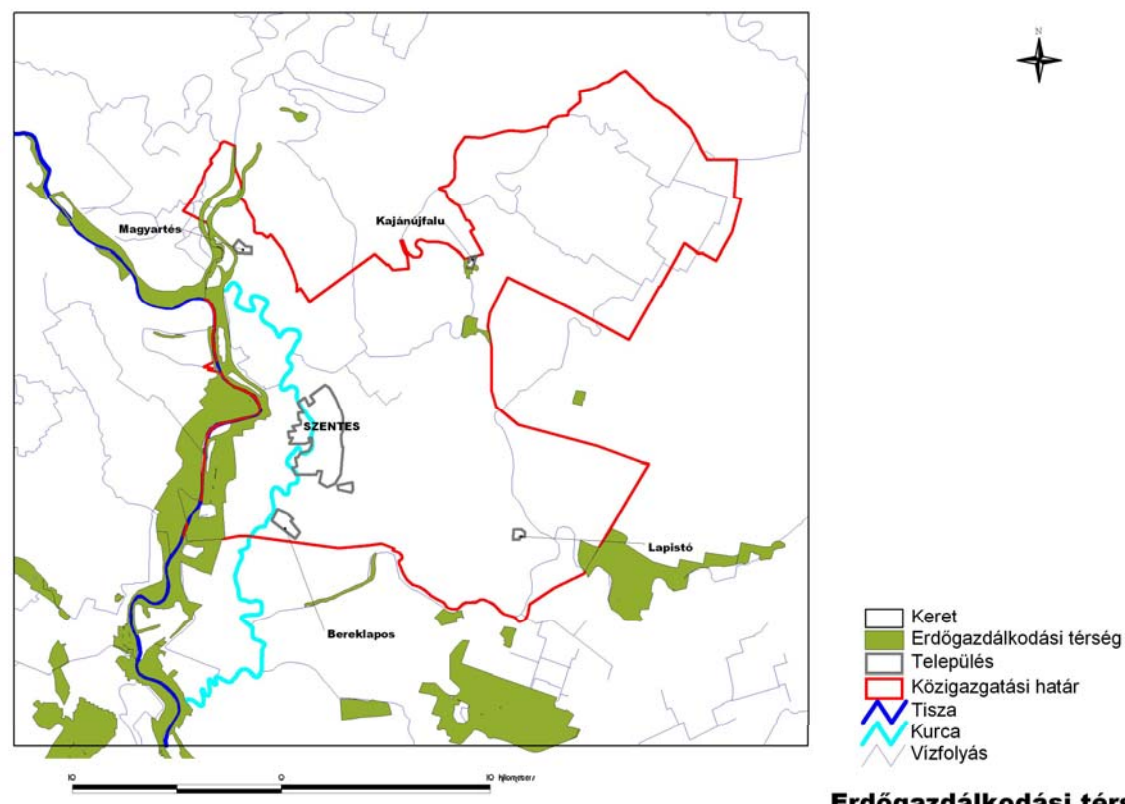
Uralkodó talajok a karbonátos és szolonycses réti csernozjom talajok különböző típusai, humuszos réti öntéstalajok. Az átlagos aranykorona érték 23,79 AK (Arany Korona). Ezért is igen fontos termőképesség megőrzése.

Talajtípus (Agrotopo)

Kiváló termőhelyi adottságú szántóterület övezet

Erdőgazdálkodási térség

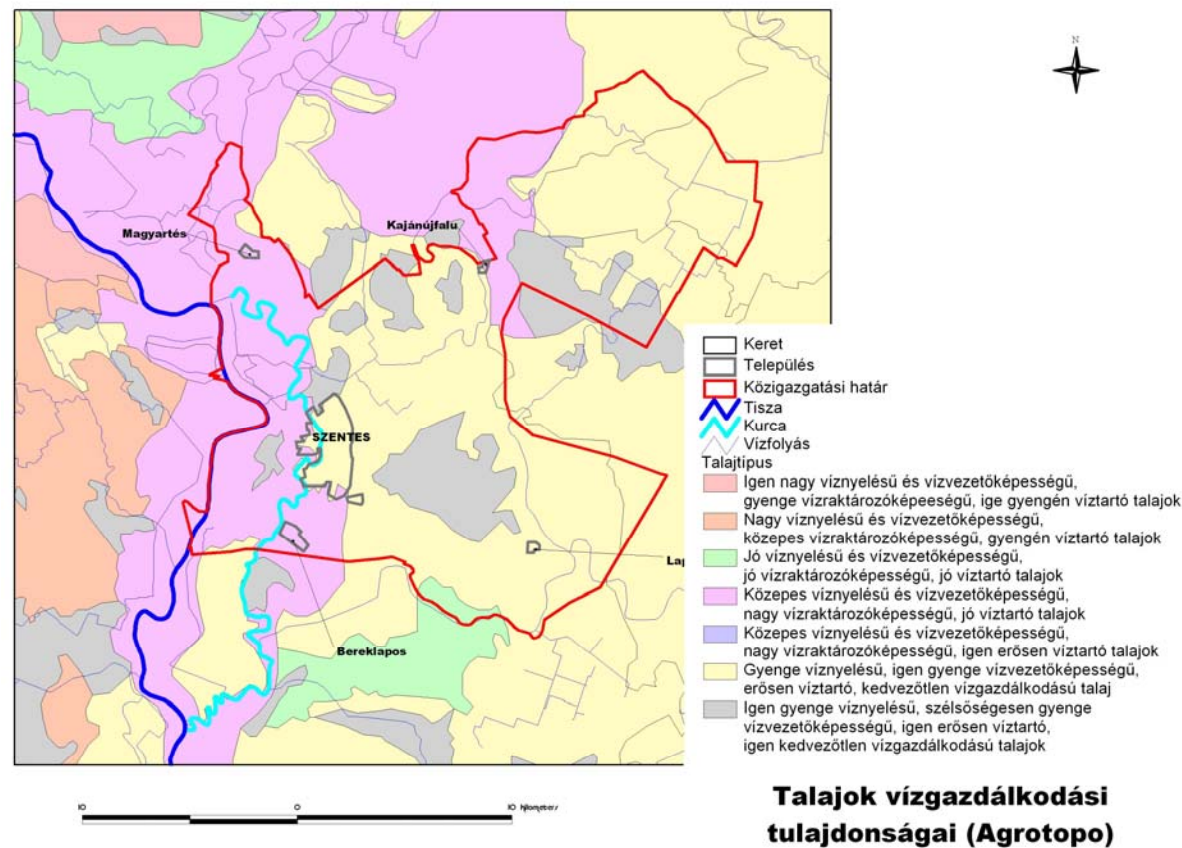
A termőterületek 60 %-a jó termőképességű talaj, megfelelő mezőgazdasági technika alkalmazásával minden gazdasági növény termesztésére alkalmas. A területen az öntözési lehetőség adott. Mára a magas üzemi költségek miatt jelentősen csökkent az öntözött területek nagysága. A talajok többsége jó fizikai állapotú, morzsás, illetve szemcsésen morzsás szerkezetű, gyengén lúgos kémhatásúak, jó humusztartalommal vastag termőréteggel.

A város termőterületének átlagos aranykorona értéke 23,79 AK. Természetesen vannak alacsonyabb termőértékű területek amelyek ugyanakkor fontos értéket jelentenek a növényvilág gazdagságának megőrzésében. Ezen területek a tájgazdálkodás keretében hasznosíthatók.

A talajokra különösen a belvizek és az árvizek okozta elöntések jelentenek veszélyt. A nem megfelelő agrotechnika a szikesedést és a szélrózsió által okozott termőképesség csökkenést eredményezhet

A helyes mezőgazdasági gyakorlat elterjedésével a talajok termőképessége hosszútávon megőrizhető.

A Nemzeti Agrár - Környezetvédelmi Program legfontosabb céljai közé sorolta a természeti adottságok környezetbarát technológiával való hasznosítását.

6. Zaj- és rezgésvédelem

A zaj- és rezgésvédelmi hatáskörök három tárca, a környezetvédelmi és vízügyi, a népjóléti, közlekedési és az önkormányzatok között kerültek megosztásra. A felügyelőségek hatáskörébe –a 12/1984. (VI. 12.) MT rendelet alapján- kizárólag a helyhez kötött ipari üzemek, valamint a vonalas létesítmények (pl.: utak vasutak) és polgári repülőterek zaj- és rezgéskeltő tevékenységek felügyelete tartozik. A szolgáltató és szórakoztató létesítmények zajkibocsátásának felügyelete az önkormányzatok feladata.

Üzemi zaj- és rezgés:

A zaj- és rezgésvédelem területén, a területileg illetékes környezetvédelmi, természetvédelmi és vízügyi felügyelőség az üzemek számára zajkibocsátási határértéket állapít meg, amelynek betartását helyszíni mérésekkel ellenőrzi. Határértéket meghaladó zajkibocsátás esetén az üzemet műszaki intézkedések megtételére kötelezi, annak nem teljesítése esetén bírság kiszabására kerül sor. Korábbi vizsgálatok szerint a Baromfifeldolgozó üzem (Hungerit, illetve GOLD M Kft.) telephelye közelében 62 dB zajszennyezést mértek, amely azonban csak néhány ház esetén okozott gondot.

Közlekedési zaj- és rezgés:

Korábbi vizsgálatokból kitűnik, hogy a Kossuth u. mentén a közlekedési zaj nappal és éjjel is meghaladta az előírt határértékeket.

A zajszennyezés csökkentése érdekében a Kossuth és Csongrádi utcák átmenő forgalmának csökkentése szükséges.

Közlekedési infrastruktúra:

A város közlekedési hálózatát a közúti, a vasúti, a vízi és a kerékpáros közlekedés elemei alkotják.

A közúthálózati elemeket tekintve a települést nem érintik gyorsforgalmi utak (a megyei területrendezési terv alapján a közeljövőben sem terveznek ide). A főutak közül a városon halad át az országos főútvonalakhoz tartozó 45.sz. főút, 44.sz. főút, Kunszentmárton-Szentes-47.sz. főút, Hódmezővásárhely; illetve a 451.sz. főút: M5 Kicsunfélegyháza-Csongrád-45.sz. főút Szentes. A megyei területrendezési terv új főúti kapcsolatként nevezi meg a Szentes-Orosháza közötti kapcsolat megteremtését, amely Szentes térségében a 45.sz. főútból ágazik ki és a 4405.j.ök. út nyomvonalának települések belterületén kívüli szakaszait felhasználva halad Orosháza felé. Szentes közigazgatási területén lévő állami utak hossza 99,099 km, melyből a belterületi út hossza 7,878 km.

Szentes város úthálózatának hossza 218,285 km, melyből 99,099 km a Csongrád Megyei Állami Közútkezelő Kht. kezelésében van. A megyei utak burkolatának állapota jellemzően nem megfelelő illetve rossz osztályzatú. Több milliárd forintot kellene fordítani a megyei szakaszok korszerűsítésére, melyre azonban nincs fedezet. Legutoljára a 451-es főút Csongrád és Szentes közötti szakaszán, összesen 2,2 km-es szakaszon végeztek útfelújítást.

A városi, azaz önkormányzati kezelésben lévő utak-járdák-hidak fenntartása és üzemeltetése a Városellátó Intézmény feladatkörébe tartozik, amely összességében 104 km portalánított utat és 132 km járdahálózatot jelent.

Szentesen az Országos Vasúti Szabályzat szerinti vonalkategóriák közül nemzetközi törzshálózati vasúti fővonal (A1) és hazai törzshálózati fővonal (A2) nem halad keresztül. A település a 130. Tiszatenyő-Hódmezővásárhely-Makó, a 147. Kicsunfélegyháza-Szentes-Orosháza és a 146. számú mellékvonalalal kapcsolódik a belföldi vasúthálózathoz, melyek a magyar vasúthálózat egyéb fővonalai (B1) közé tartoznak. Az említett vonalak egyben a Szentesi Regionális Vasút hálózatát alkotják, amely egyike az 1995-96-ban megalakított 20 regionális vasútnak. Teljes hossza 233,3 kilométer, 15 település vasúti kapcsolatát biztosítja Törökszentmiklós-Martfű-Tiszatenyő-Kunszentmárton-Szentes-Mindszent-Hódmezővásárhely-Makó, Kecskemét-Kunszentmárton-Szentes, Kicsunfélegyháza-Csongrád-Szentes (39 km) - Fábiansebestyén-Gádos-Orosháza (40km).

A vasúti forgalom az utóbbi időben, hasonlóan az országos tendenciához jelentősen visszaesett. A 147. sz. vonal Szentes-Orosháza közötti szakasz első nagyobb korszerűsítése 1959-ben volt (épült 1905-ben). Legutóbbi felújítása 1997-1999 között történt, melynek során 3,88 km szakaszon síncsere, 3,42 km ágyazatcsere, talpfa csere történt, valamint Gyopárosfürdőn magasított peron épült.

A Szentes és Orosháza között közlekedő vonatokat évente kb. 150 ezer utas veszi igénybe. Az utaslétszám lassan, de biztosan növekszik. Nagyon erős a teherforgalom az alacsony tengelyterhelés (12 t) ellenére is. Évente 30-40 ezer tonna gördül végig a közel százéves síneken.

A kerékpárút teljes hossza a városban 6,8 km. Ez 2005. szeptemberében a vásárhelyi úton felfestéssel kialakított kerékpársávval tovább bővült. Folyamatban van (várhatóan 2006-ban készül el) továbbá egy 7 km hosszú kerékpárút kialakítása a Tisza jobboldali védőtöltésén, Csongrád és Szentes között (csongrádi fahídtól a közúti Tisza-hídig), mellyel a város kapcsolódik a nemzetközi Euro Velo útvonalhoz.

A vízi közlekedést illetően a Tisza, mint országos jelentőségű vízi út van jelen. A folyami hajózás azonban a Tisza teljes magyarországi szakszán drasztikusan leszakadt az európai fejlődési trendtől. A Tisza 160-254 fkm közötti, 94 km hosszú vízi út szakaszának egy részét érinti a település, amely IV. osztályú. Szentes helyi jelentőségű, elsősorban személyforgalmat és turisztikai célokat szolgáló kikötőként szerepel a megyei területrendezési tervben.

A Szentesi repülőtér a várostól délre a 45. sz. főút mellett helyezkedik el, jelenleg csak sport és mezőgazdasági repülést bonyolít le. A repülőtér nem nyilvános kategóriába tartozik.

Az üzemi zaj- és rezgésvédelem területén, a területileg illetékes környezetvédelmi, természetvédelmi és vízügyi felügyelőség az üzemek számára zajkibocsátási határértéket állapít meg, amelynek betartását helyszíni mérésekkel ellenőrzi. Határértéket meghaladó zajkibocsátás esetén az üzemet műszaki intézkedések megtételére kötelezi, annak nem teljesítése esetén bírság kiszabására kerül sor.

A közlekedési zaj csökkentése érdekében, -jelen- Szentes Településszerkezeti terve, a cél- és átmenőforgalom megosztására tesz javaslatot, a tervezett K-i elkerülő úttal. Forgalomszám-mérésekkel, továbbá távlati (10 éves) bejövő forgalom-nagyság becsléssel (várhatóan kb. 35%-kal nő, a jelenlegihez képest) alátámasztva a javaslatot. A Szentes város belterületén átmenő tehergépjármű forgalom csökkentésére súlykorlátozást javasol, csak a célforgalmú tehergépjármű forgalmat megengedve. Fenti fejlesztés és intézkedések megvalósításával a belterületet terhelő zaj-, rezgés-, továbbá levegőszennyezés-növekedés jelentősen csökkenthető.

7. Hulladékgazdálkodás, potenciális szennyezőforrások számbavétele

A jelenleg hatályos magyar jogszabályok (pl.: [2000. évi XLIII. törvény](#) a hulladékgazdálkodásról) veszélyes, települési és inert hulladékot⁵ különböztetnek meg. Szentesen a települési szilárd hulladék begyűjtését, szállítását és kezelését az önkormányzat Városellátó Intézménye végzi. Az előzőeken túl a szolgáltató feladatkörébe tartozik a Szentes-Berki Regionális Hulladéklerakó Telep üzemeltetése is. A város új, környezetvédelmi előírásoknak megfelelő kommunális hulladéklerakójának üzembe helyezése 1998-ban történt meg, amely 270 000 köbméter települési hulladék befogadására alkalmas és a későbbiekben még négy hasonló nagyságú medencével bővíthető. A telep kihasználtsága jelenleg körülbelül 50-55%-os. Szentes két korábbi, ma már felhagyott szemételepei rekultiválásra szorulnak.

⁵ Veszélyes hulladék: a rá vonatkozó általános szabályokat a veszélyes hulladékkal kapcsolatos tevékenységek végzésének feltételeiről szóló [98/2001. \(VI. 15.\) Korm.rendelet](#) tartalmazza

Ezen kívül a veszélyes hulladékok egyes csoportjairól külön jogszabályok szólnak, így pl. az akkumulátorokról, olajhulladékokról vagy a PCB-tartalmú hulladékokról.

Települési hulladékok: szilárd, folyékony, háztartási, közterületi, háztartási hulladékhoz hasonló jellegű és összetételű hulladékokkal kapcsolatos tevékenységek végzésének feltételeiről a [213/2001. \(XI. 14.\) Korm.rendelet](#) határozza meg

Inert hulladék: leginkább építési és bontási hulladékként, kitermelt földként vagy sittként szoktuk emlegetni, jogszabályi definícióját a [213/2001. \(XI. 14.\) Korm.rendelet](#) tartalmazza.

A hulladék feldolgozással kapcsolatban folyamatos fejlesztéseket végeznek. 2001-ben kísérleti jelleggel elkezdték a beszállított hulladék utólagos szelektálását, 2002-től pedig üzembe helyeztek egy ún. bálázógépet, amely a műanyag palackok tömörítésére szolgál.

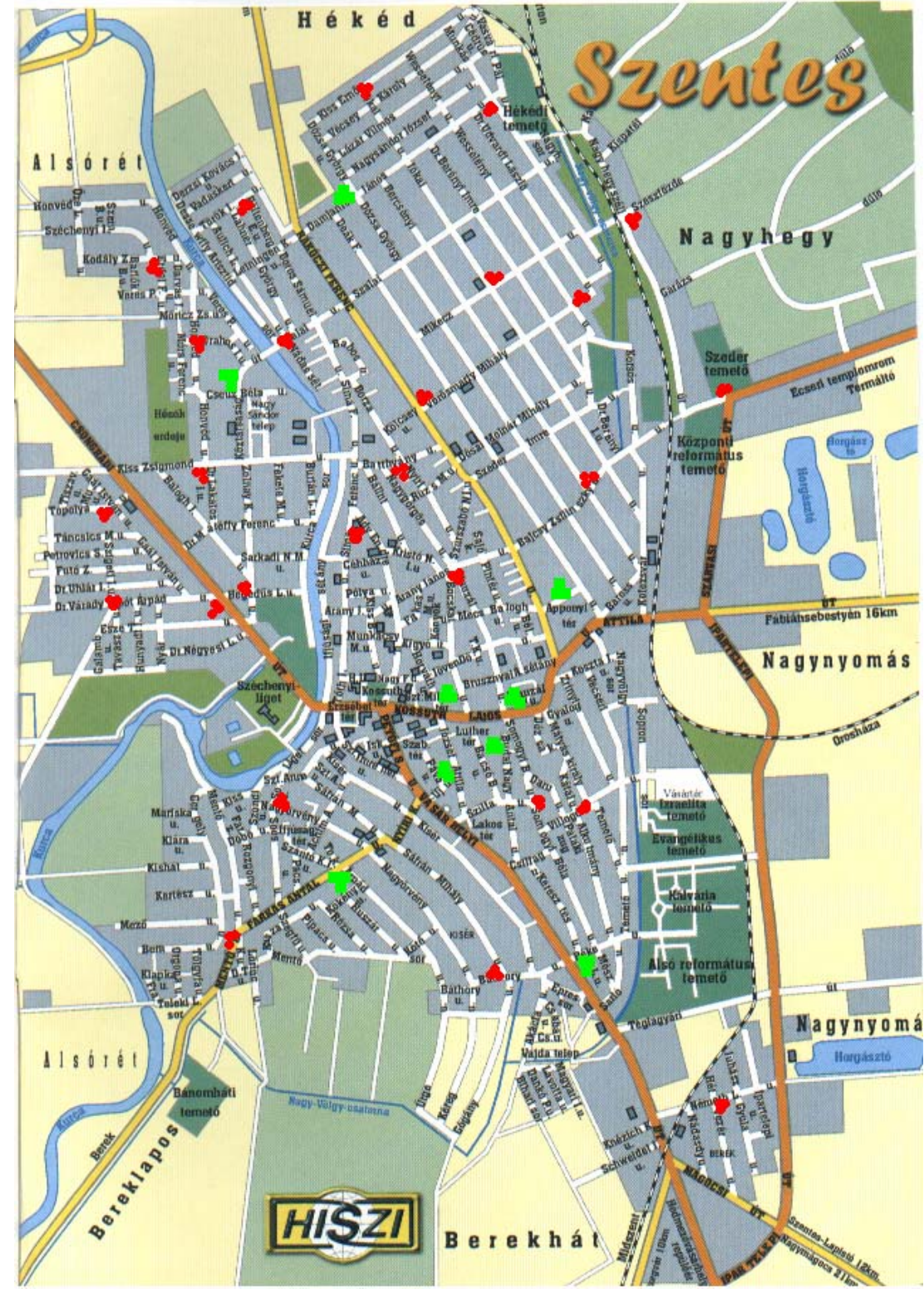
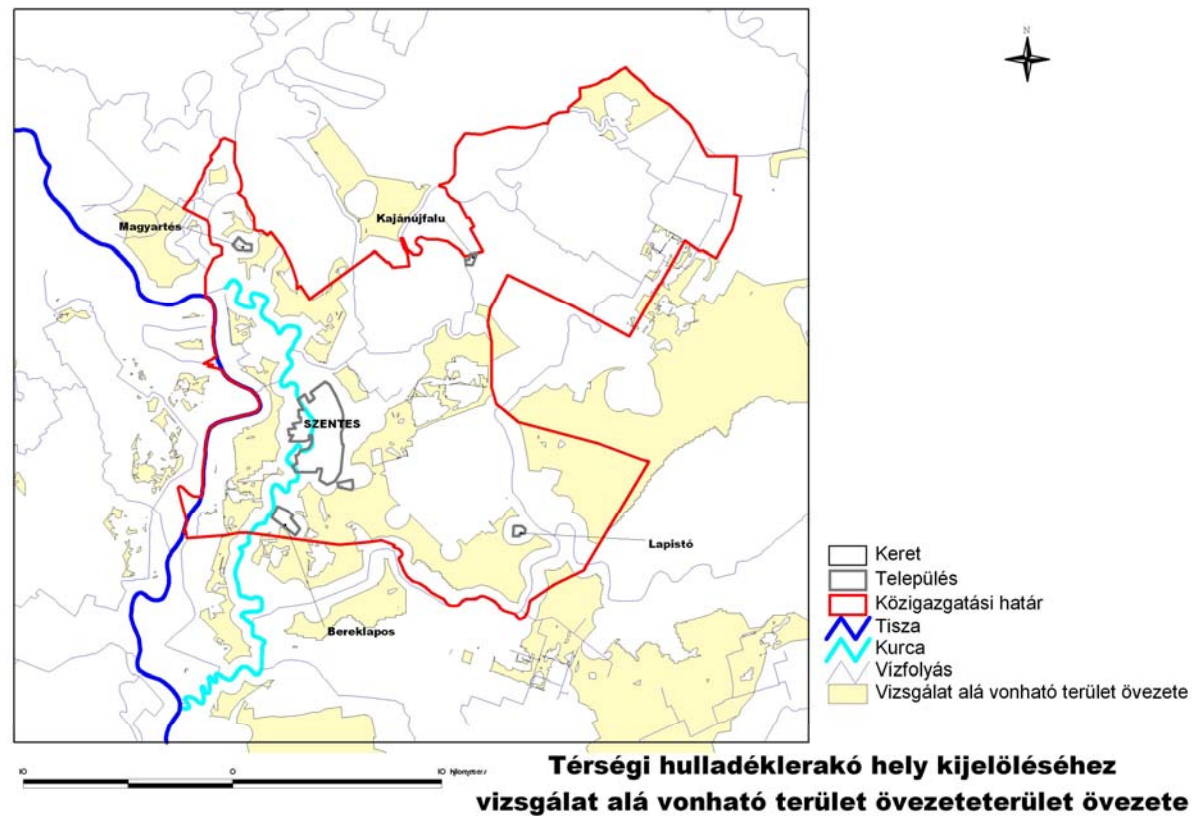
A város egy 50 millió forintot meghaladó beruházás keretében (35,4 millió forintos pályázati támogatást nyertek hozzá) valósította meg az ötezer tonnás évi kapacitású komposztáló telep kialakítását az új hulladékgyűjtő telepen, amely a Szentes és környékén keletkezett komposztálható hulladék (lakossági zöldhulladék és a keletkező szennyvíziszap) feldolgozására szolgál. A nagy mezőgazdasági termelők, üzemek igényét a városi komposztáló telep azonban nem elégíti ki, ezért szükséges a kapacitásának bővítése.

Jelenleg 29 szelektív hulladékgyűjtő sziget áll a szentesi lakosok rendelkezésére. A gyűjtőszigetek konténereit rendszeresen ürítik hulladék-fajtánként külön. Az így összegyűjtött szelektív hulladékot a Szentes-Berki Regionális Hulladéklerakó Telepen válogató-átmeneti tárolóban gyűjtik, majd bálázás, válogatás után továbbhasznosításra értékesítik.

A településről a folyékony hulladékot (szippantott szennyvizet) több, engedéllyel rendelkező magánvállalat gyűjti össze, amit a Szentes városi Szennyvíztisztító Telepen helyeznek el.

A veszélyes hulladékok gyűjtésének gyakorlata eddig még nem alakult ki Szentesen. Begyűjtésükben és újrahasznosításukban jelentős szerepe van a Dél-Magyarországi MÉH Zrt. helyi telepét üzemeltető Szentes-Méh Kft.-nek. A veszélyes hulladékok begyűjtésére kizárólag a hulladékgyűjtő udvar üzemeltetésével, illetve néhány hulladék esetében (pl.: lakossági sütő olaj és -zsiradék, szárazelem) gyűjtő akciókkal van lehetőség. Az állati hulladék begyűjtése és átrakása a városi Gyepmesteri Telepen történik. Az elszállítás az ATEV Zrt. végzi.

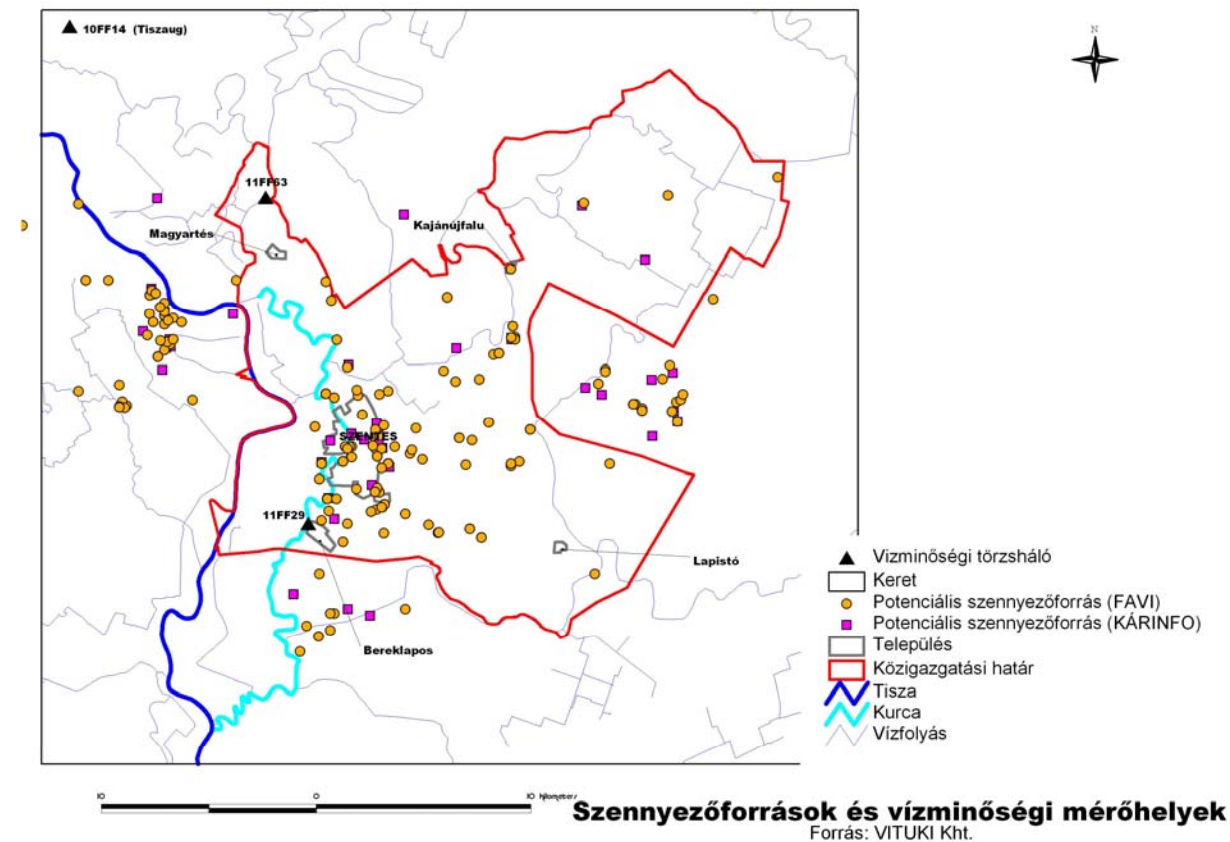
Az inert, azaz építési és bontási hulladékok lerakással történő ártalmatlanítása egyre kevésbé jellemző. Kevés kivétellel minden építéssel, bontással foglalkozó vállalat másodnyersanyagként, hasznosítási céllal elkülönítve gyűjti a beton, a téglát, az aszfalt hulladékát, illetve a „szeméttől” mentes földet. Lerakásra jobbára csak a „szemét”, azaz egyéb hulladékkal kevert föld és törmelék, illetve a lakosság által termelt bontási hulladék kerül.

Forrás: Szentes város helyi hulladékgazdálkodási terve - 2004. június

Szennyezőforrások számbavétele:

A VITUKI Kht. FAVI és KÁRINFÓ adatbázisai alapján mellékeljük Szentes, pont-szerűnek tekinthető potenciális és tényleges szennyezőforrásainak térképét.

8. Élővilág, természetvédelem, zöldfelületek

Élővilág, természetvédelem:

A növényvilágra a Tiszántúli flóra járás jellemző. Az ártereken a fűz-nyár-éger ligeteket illetve a tölgy - kőris szil társulásokat találjuk.

Az árterén kívüli területeken a löszpuszta-rétek, sztyepprétek és szikesek növényvilága található. Az eredeti növényzetre a gyomnövények utalnak, mint a pipacs a szarkaláb, vadrepce, lándzsás útifű, sóvirág, a holtágakban a vízi mocsári növényzetet a nád sulyom, békalencse képviseli.

A leggyakoribb emlősök: a kelet európai sün, vakond, erdei cickány, denevér, róka, vidra, nyest, menyét, görény, mezei nyúl, mezei pocok, ürge, őz. Madárvilág igen gazdag, alföldi mezőségi, ártéri-erdei és folyóvízi ornitológiai képpel találkozunk. A Tisza és a holtágak menti ligeterdőkben az odú-lakók- a fűz és nyárligetekben a széncinegék, kékcinegék, a veréb a seregély, kerti rozsdafark, a nemes-nyárasokban, a kedvezőtlenebb fészkelési lehetőség miatt kisebb számban a pinty, feketerigó, gerle sárgarigó- a réteken legelőként a fácán bíbic, tövisszúró gébics él.

Az árterek tócsarendszerében a tavaszi madárvonulás idején a vízi szárnyasok ezrei találhatóak, hogy csak néhányat említsünk: bakcsók, géme kócsagok. A löszös területek felett az egerészölyv vércse, vetési varjú pacsirták keringenek. Elhagyott vagy háborítatlan területek éjszakai madara a bagoly. Itt térünk ki a városhoz tartozó természetvédelmi területekre.

• I. Országos jelentőségű természetvédelmi területek:

1. A Cserebökényi tájvédelmi körzet

A terület egyedülálló értékét az a madárvilág jelenti, amelynek az említett környezet élőhelyeül szolgál. Megtalálható mind a vizes mind a szikes terület madárvilága. 231 madárfaj előfordulását figyelték meg, ezek közül 15 fokozottan védett. A legértékesebb és legjellegzetesebb madarai a hamvas réti héja, kékvércse, cigány réce, gólya töcs, gulipán, goda, túzok, ugartyúk, szalakóta.

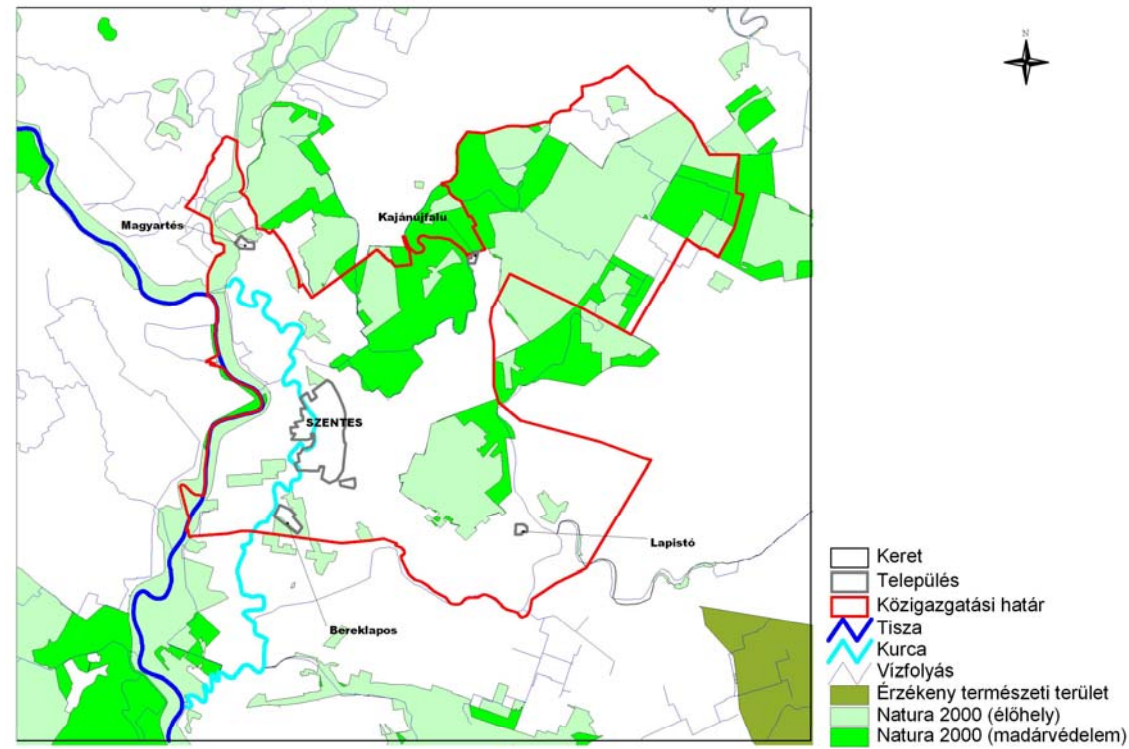
2. Zsup-sziget a Tisza hullámtere

Legfőbb értéke, hogy a különböző gémfélék fészkelő helye. (selyem gém, szürke gém, bakcsó)

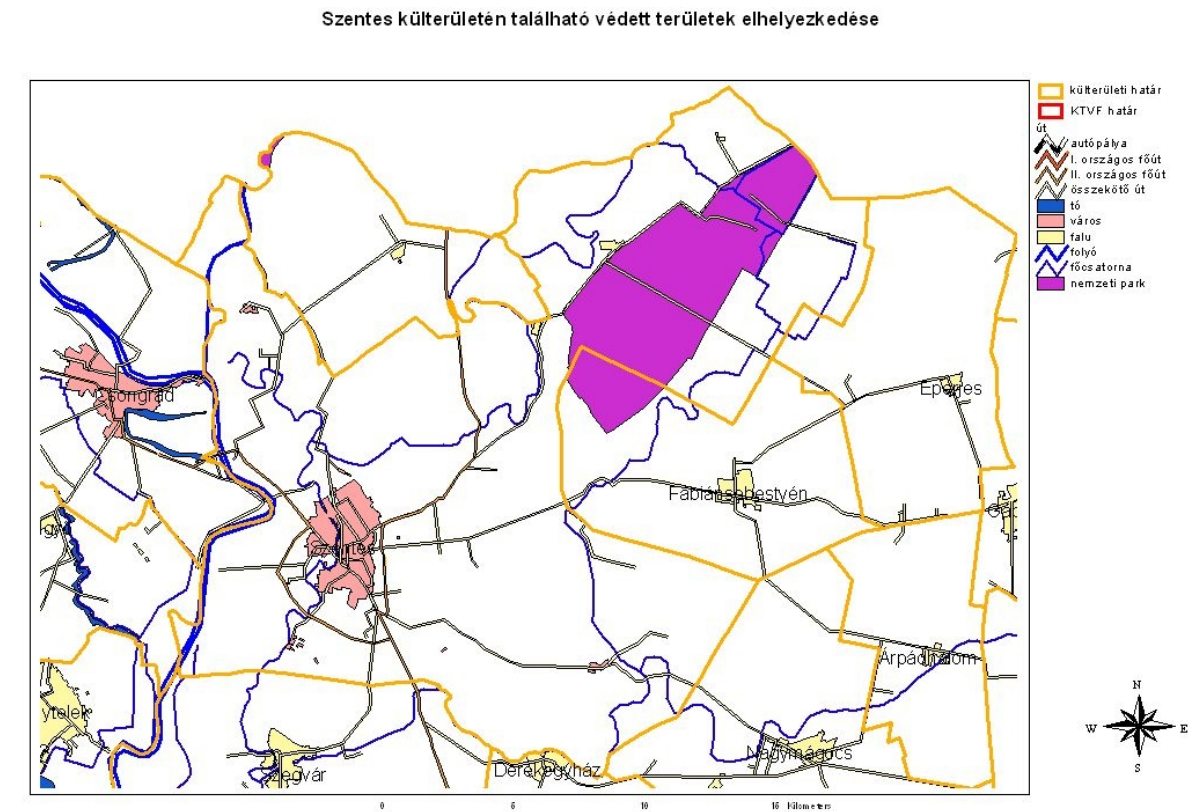
• II. Helyi jelentőségű természetvédelmi területek:

1. Magyarfés Zalotai természetvédelmi terület.

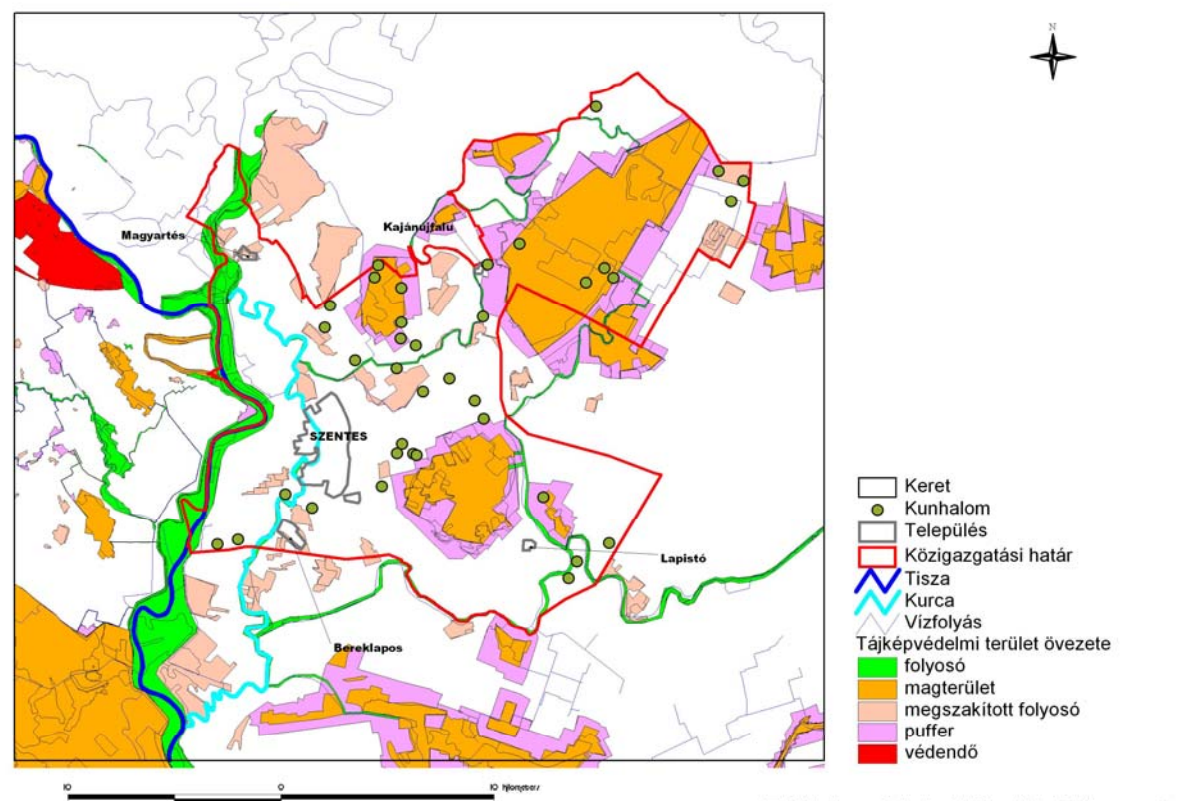
Szentes külterületével a Körös-Maros Nemzeti Park Igazgatóság illetékességi területére esik

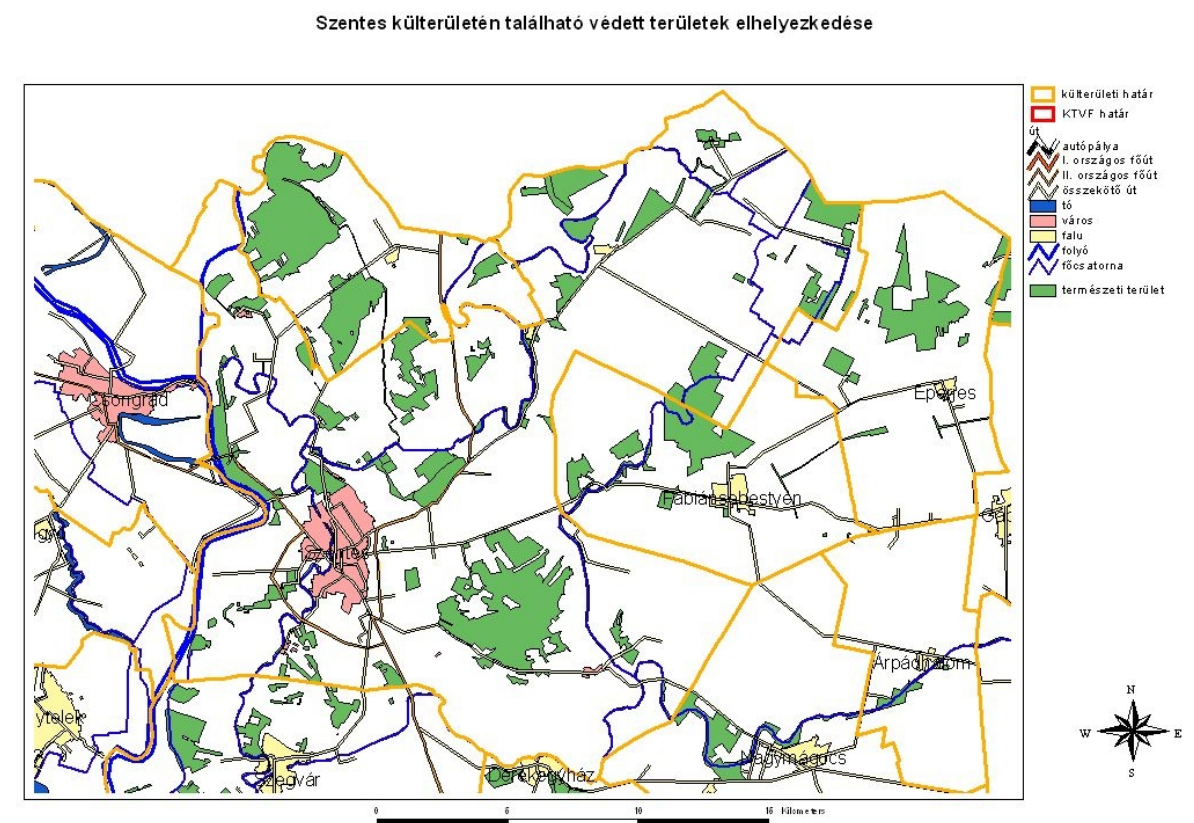
Kiemelten érzékeny természeti területek

Szentes külterületén található védett területek elhelyezkedése

Tájképvédelmi terület övezete

Zöldfelületek:

A városüzemeltetési feladatok közül a parkfenntartást is a Városellátó Intézmény látja el. A tevékenység keretében 190 000 négyzetméter zöldfelületet, 1224 m² virágfelületet, 1267 m² évelő virágágyat gondoznak. A városi parkokban 35 darab játszótér gondozása és karbantartása is feladatuk. 2000 óta az önkormányzat 7 új, EU-s szabványoknak megfelelő játszóteret alakított ki a városban (pl.: Balogh udvarban - Deák és Dósai utca sarok -, Kertvárosi lakótelepen, Kisér városrészben - Farkas Antal utca, Bacsó Béla utca és Új utca kereszteződésénél található Millennium Emlékparkban). Az önkormányzat az úgynevezett zöld programjának keretén belül immár több éve a lakosság bevonásával szépíti Szentes környezetét. A városszépítő mozgalom neve Virágszínvonalasabb Szentesért, melyet három kategóriában hirdetnek meg: családi házak és tömbházak lakói, valamint munkahelyi közösségek számára. Ezen kívül a városközpont számos helyén helyeztek ki virágládákat, ami szintén a virágosítási program részeként valósult meg.ú

Szentes Településszerkezeti Terve egy-két helyen érintkezik NATURA 2000 területtel, ezek tekintetében a szakhatósági egyeztetés kerül lefolytatásra, amely alapján már konfliktusmentesen kidolgozhatók a részlettervek.

9. Kulturális örökségvédelem, védett műemlékek, régészeti lelőhelyek

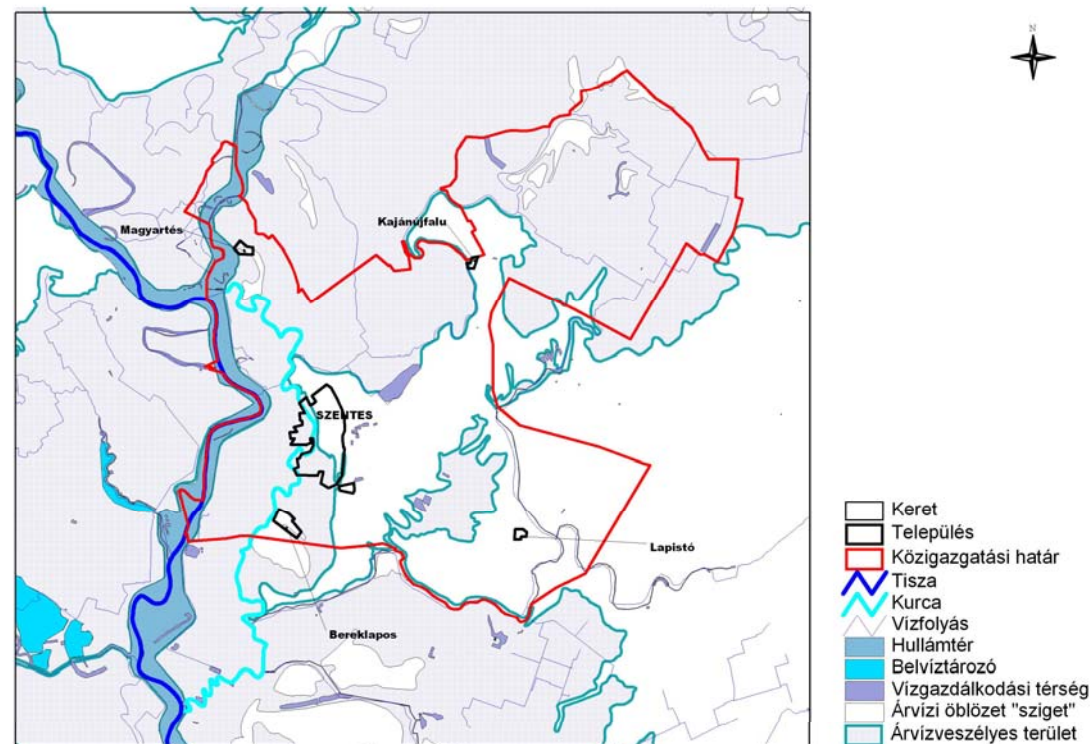
Szentes bel- és külterülete kulturális örökségeinek, műemlékeinek, régészeti lelőhelyeinek számbavételét, továbbá Szentes Településszerkezeti Terve környezeti hatásainak vizsgálatát a **22. fejezet** tartalmazza.

XXI. ÁRVÍZ- ÉS BELVÍZVÉDELEM

1. Árvízvédelem

A terület a Tisza és a Körösök árvizeinek hatása alatt áll. A Körös árvize gyakoribb, de önmagában nem számottevő mértékű. A Tisza és a Körösök általában együtt alakítanak ki jelentős árvízszinteket. A Kurcai belvízrendszert határoló védtöltések előírt magassági biztonsága mintegy 20 km-es hosszon hiányos.

Gátszakadás esetén, az alábbi területek kerülhetnek előntésre:

Árvízveszélyes terület övezete

A 2006. évi Tisza-völgyi árvízi helyzetben - amely igencsak mértékadónak tekinthető - sem került előntésre a terület. Ez az operatív árvízvédekezésnek köszönhető, amelyet a Vízügyi Központ és Közgyűjtemények (az Országos Vízügyi Főigazgatóság jogutódja) védelmi törzse koordinálásával, a Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóságok vezetésével, a Vízgazdálkodási Társulatok és az Önkormányzatokkal végeztek.

„A Vásárhelyi Terv Továbbfejlesztése” program, nagyvízi hullámtéri levezetősávok kialakításával, árapasztó tározók kiépítésével, és egyéb árvízvédelmi célú beavatkozásokkal (árvízvédelmi töltések megerősítése, műtárgyak karbantartása, töltésáthelyezés, stb.), a Tisza-völgy hazai területének árvízvédelmi biztonságát nagymértékben növelheti.

Alapvetően fontos, hogy az összegyűjtött belvizeket, milyen körülmények között lehet a belvízrendszerből továbbítani. A körülményeket döntően a befogadó vízszintje határozza meg. A Kurca belvízrendszer esetében a befogadó a Tisza, amelybe két (2) ponton lehet a vizet juttatni: a Szentesi szivattyútelepnél és a Kurca torkolatánál. A vízkivezetés szempontjából gondot jelentenek a nagy tiszai vízszintek (amelyek a Tisza medrének kis fenékesése miatt nagy tartósságúak lehetnek).

A Tisza, mint befogadó általános fogadóképességét a Kurcatoroknál elhelyezett Mindszenti vízmérce árvízi vízállásainak statisztikai mutatóival lehet jellemezni. A belvízlevezetés szempontjából három szint tekinthető jellemzőnek:

1. szint: 77,46 mBf (méter a Balti tenger referenciasíkja felett). Ha ezt a szintet a Tisza meghaladja, megszűnik a belvíz gravitációs kivezethetősége a belvízrendszerből.
2. szint: a Mindszenti vízmérce 650 cm vízállása (I. fokú árvízvédelmi készültség elrendelési szintje) felett a Tisza vize kilép a hullámtérre, elérve az árvízvédelmi töltéseket, amely felett tehát fakadóvizekre lehet számítani a mentett oldalon, amely a belvízhelyzetet befolyásolja.
3. szint: a Mindszenti vízmérce 850 cm vízállása felett, már jelentős emelőmagasságot kell leküzdeni a belvizek szivattyús átemeléséhez.

Az árvízvédelem feladatai:

Az árvédelmi töltések, korábbi vizsgálatokban leírt szakaszain, ahol a magassági vagy az állékonysági biztonság nem megfelelő ott az ATI-KÖVIZIG az elvégzendő feladatokat, fontossági sorrendben rövid közép és hosszú távú fejlesztési tervekbe foglalta.

„A Vásárhelyi Terv Továbbfejlesztése” program, nagyvízi hullámtéri levezetősávok kialakításával, árapasztó tározók kiépítésével, és egyéb árvízvédelmi célú beavatkozásokkal (árvízvédelmi töltések megerősítése, műtárgyak karbantartása, töltésáthelyezés, stb.), a Tisza-völgy hazai területének árvízvédelmi biztonságát nagymértékben növelheti.

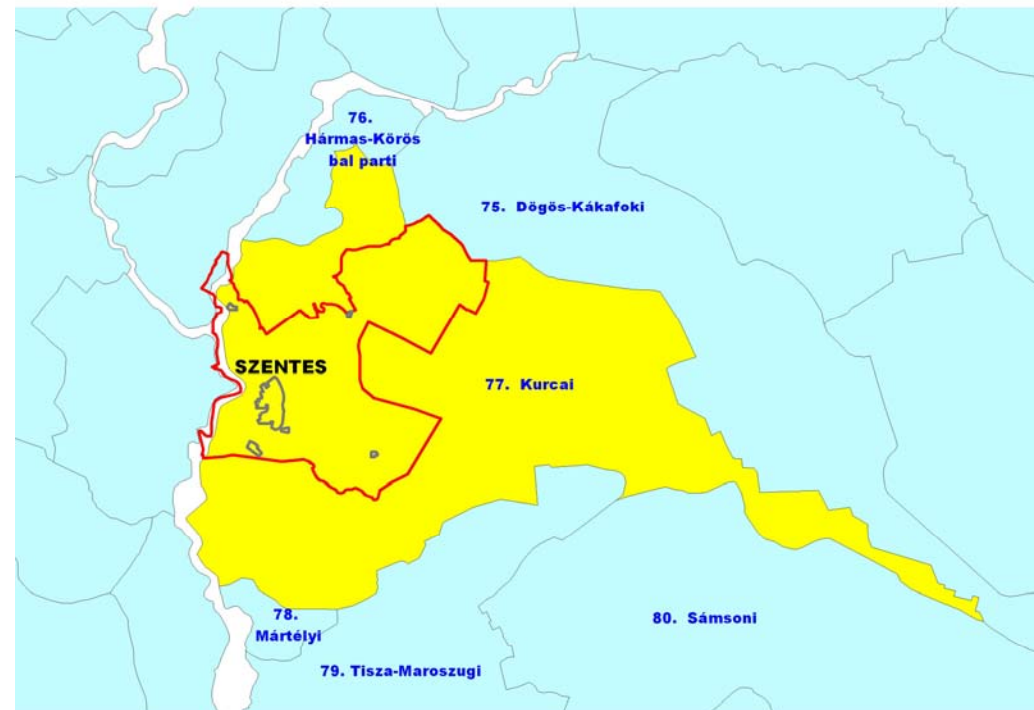
2. Belvízvédelem

Szentes külterületével együtt gyakorlatilag a 77. számú Kurcai belvízrendszer területére esik. Az állami tulajdonú főműveket az Alsó-Tisza-Vidéki Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság, míg a forgalomképes műveket a Szentes és Környéke Vízgazdálkodási Társulat üzemelteti.

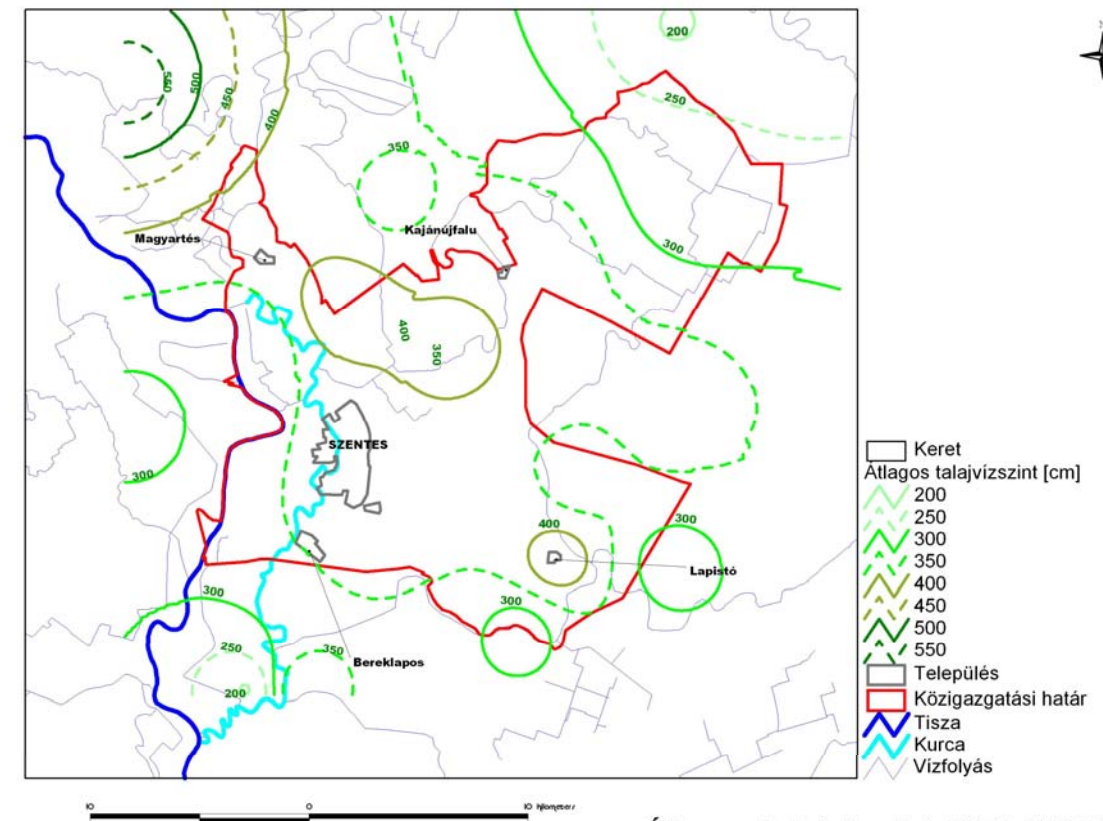
2000. év decemberében készült el az FVM megrendelésére „A KURCAI BELVÍZRENDSZER FEJLESZTÉSI LEHETŐSÉGEI” című belvízrendszer fejlesztési terv, amelyet jelen anyag összeállításánál felhasználtunk.

A 77. számú Kurcai belvízrendszer belvízöblözetei:

- 77/1. Ludaséri öblözet,
- **77/2. Kórógyéri öblözet,**
- 77/3. Kéktói öblözet,
- 77/4. Mágócséri öblözet,
- **77/5. Vekeréri öblözet,**
- **77/6. Alsóréti öblözet,**
- **77/7. Kurcai öblözet.**

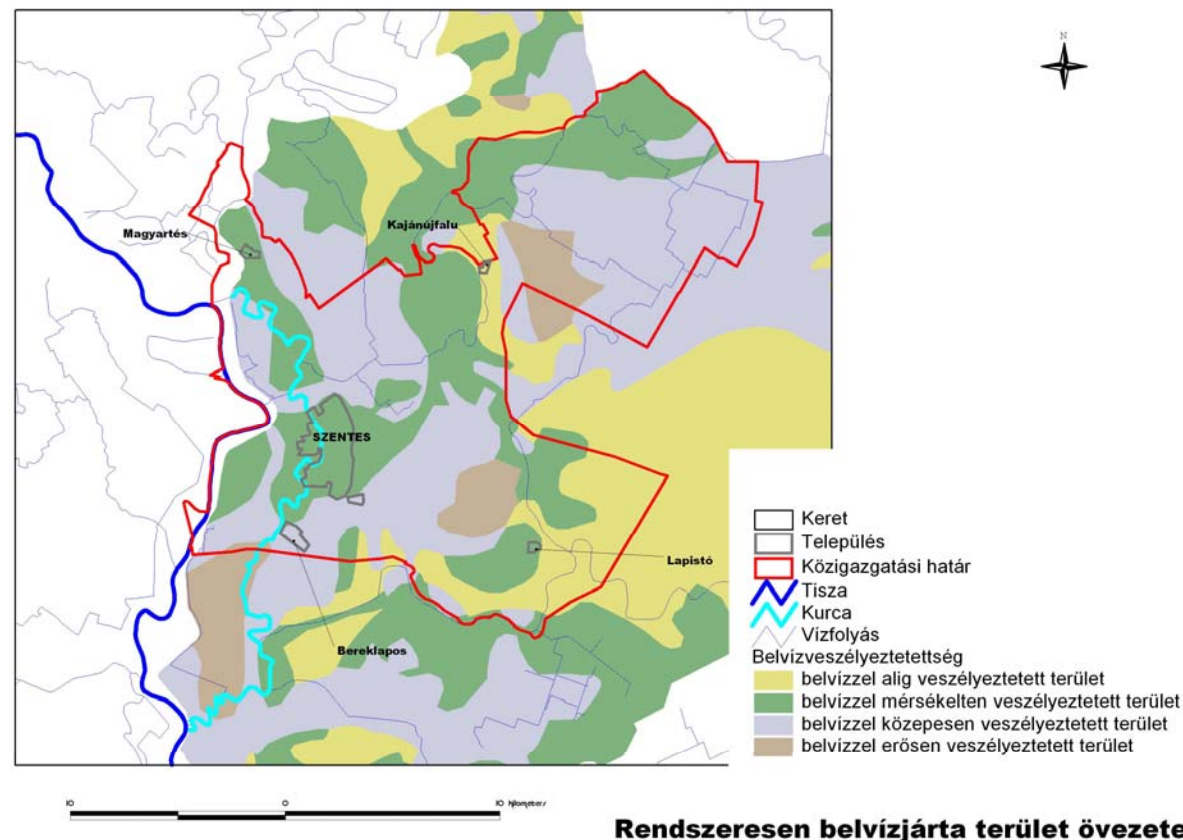

Belvízrendszerek

Átlagos talajvízszint 1971-2000 között

Belvív-veszélyeztetettség térkép (forrás: 2000. év decemberében készült el az FVM megrendelésére „A KURCAI BELVÍZRENDSZER FEJLESZTÉSI LEHETŐSÉGEI” című belvízrendszer fejlesztési terv):

A Kurca-főcsatorna eredetileg a Körös folyó élő szakasza volt, amely a Tiszába torkollott, amely a Tisza szabályozását követően –emberi beavatkozás nélkül- új betorkollást tört magának, így a Kurca-főcsatorna alapvetően egy lefűződött holtág volt. A kezdő és végszelvényeiben, a Hármaskörös és a Tisza folyóval összeköttetést biztosító szivattyútelepek megépülése után, ma is a térség belvízelvezető főcsatornája szerepet tölt be. A Felső-kurcai (4,8 m³/s kapacitású, elektromos üzemű) fő-víz kivétel megépülésével lehetővé vált a Hármaskörösből (0+550 fkm szelvényéből) öntözési célokra víz betáplálása, a Kurca-főcsatornába.

A Kurca-főcsatornához kapcsolódó fontosabb vízvezető, illetve öntözővizet szállító (kettős működésű) főcsatornák:

- Vekeréri-főcsatorna (vízszállító képessége: 5 m³/s),
- Kórógyéri-főcsatorna (vízszállító képessége: 9,6 m³/s),
- Ludaséri-főcsatorna (vízszállító képessége: 1,6 m³/s).

A belvízrendezés feladatai:

A település területére az 1999. és 2000. évi védekezési időszakban az önkormányzat III. fokú belvízvédelmi készütséget rendelt el. Ez időszak alatt több utcában is fordult elő belvízveszély, az épületállomány is károsodott.

A veszélyeztetett területek (Szentes városnak mintegy 50%-a volt belvíz által veszélyeztetett) Felsőpárt, Wesselényi utca Nagyvölgy-csatorna közötti terület, Kiss Ernő utca környéke, Kertváros É-i oldala, Szeder telep, Gergely u., Kisér u., Nagyszéli út. A település csapadékvíz elvezető rendszerének kapacitása fejlesztésre szorul.

Az öntözési vízszolgáltatás miatt nem kockáztatható az érintett területek belvízvédelmi biztonsága.

A külterületet a belvízcsatornák (állami és társulati csatornák) jól behálózzák, az üzemi csatornák kiépültsége is megfelelő, a keletkező belvizeket fogadni tudják. A tervben kiemelt Talomi és a Veker csatornabővítésre szorul a Nagyhegyi, és a Kertvárosi lakóterületek valamint a Ny-i iparterület kialakítása érdekében.

A belterületen húzódik a Kurca-főcsatorna, illetve a Nagy-Völgy csatorna, amelyek alkalmasak a csapadékok és a belvizek befogadására.

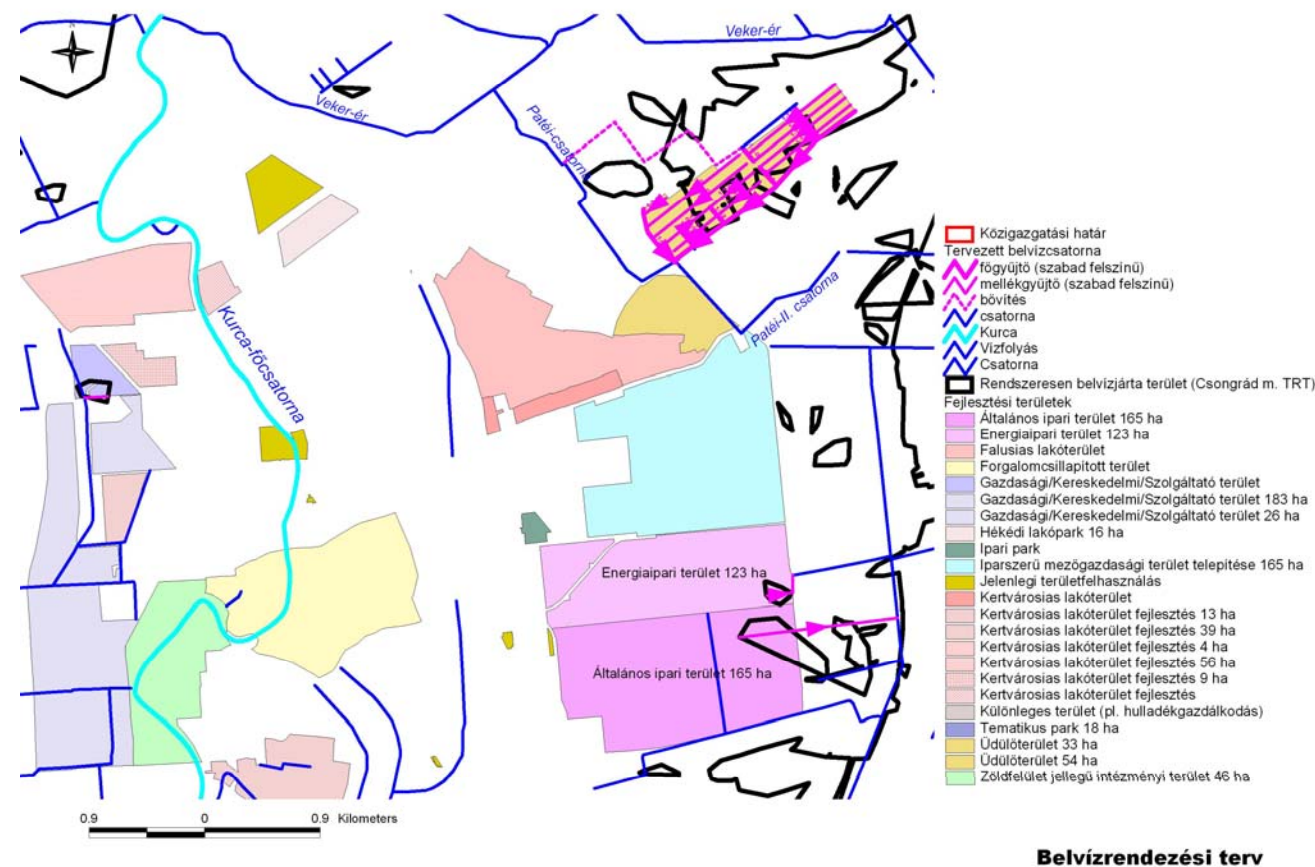
A csatornákra elmondható, hogy az utóbbi időben állaguk rohamosan romlott, ami a szűkös fenntartási költségeknek tudható be.

A Kurca-belvízrendszer kiépített belvízelvezető kapacitásának karbantartása, fenntartása, továbbá Szentes belterületi csapadékvíz-elvezető rendszerének fejlesztése, majd karbantartása, fenntartása elengedhetetlen Szentes belvíz-veszélyeztetettségének csökkentése érdekében. Ez feladatot ad az állami főművek (ATI_KÖVIZIG) és a társulati kezelésű létesítmények üzemeltetőinek (Szentes és Környéke Vízgazdálkodási Társulat), az önkormányzatnak (belterületi létesítmények) és a tulajdonosoknak (üzemi, gazdálkodói létesítmények) egyaránt.

3. Belvízrendezési terv Szentes településszerkezeti tervéhez

A rendszeresen belvízjárta területek övezetének (Csongrád megyei Területrendezési Terv) belvízrendezése, az Országos Területrendezési Tervről szóló 2003. évi XXVI. törvény (továbbiakban OtrT) 23.§ „Rendszeresen belvízjárta terület övezete” szerint.

A belvízrendezési tervlapot az 1. ábra (belvízrendezési terv) tartalmazza.

1. ábra: Belvízrendezési terv – átnézetes helyszínrajz

1. Termál-tó (Vekeréri-tározó) üdülőterülete

A 2. ábrán (Termál-tói üdülőterület belvízrendezése) látható a tervezett szabadfelszíni gyűjtőcsatorna hálózat, amelyet a 3. ábrán (Burkolt árok mintakeresztmetszelve) látható mintakeresztmetszelve szerint javasolunk kialakítani.

A csatornahálózat tervezése során, a tervezett kialakítást egyeztetettük az Alsó-Tisza-Vidéki Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatósággal (továbbiakban ATI-KÖVIZIG) illetékes szakaszmérnökségével és a Szentes és Környéke Vízgazdálkodási Társulattal.

Rendszeresen belvízjárta terület a Csongrád megyei Területrendezési Terv alapján kb. 54 ha, víztelenítendő terület 71 ha.

Az üdülőterület összegyűjtendő belvizeinek egyik befogadója:

A) a Patéi-csatorna 2+335 fkm szelvénye, amely a Veker-érbe torkollik (0+000 fkm), másik befogadója pedig:

B) a Patéi-csatorna 0+850 fkm szelvényébe torkolló meglévő, bővítendő csatorna (2. ábrán szaggatott vonallal jelölt csatorna) 1+890 fkm szelvénye.

Az üdülőterület összegyűjtendő és elvezetendő belvízének végső befogadója a Patéi-csatorna, illetve a Kurca-főcsatorna.

A csatornák keresztmetszeti kialakításának méretezését a „Belterületi vízrendezés” MI-10-455/2-1988, műszaki irányelv alapján határoztuk meg az alábbiak szerint:

A terep átlagos lejtésére 5 cm/km-t, az üdülőterület átlagos lefolyási tényezőjére $\alpha = 0,8$, az átlagos felületi érdességre pedig: $n = 0,2 \text{ s/m}^{1/3}$ (Manning - féle érdességi együttható) értéket vettünk fel.

2. ábra: Termál-tói üdülőterület belvízrendezése

1. A) Tervezett csatornák:

1-1-0 mellékgyűjtő csatorna:

- **1-1-4-1 és 1-1-4-3 csatornák (csatornánként $Q = 0,65 \text{ m}^3/\text{s}$):**
  - hossz: $L = 860 \text{ m}$, fenékszélesség: $b = 0,6 \text{ m}$, árokmélység: $m = 0,6 \text{ m}$, fenékesés: $I = 10 \text{ cm/km}$ (Manning-Strickler - féle simasági együttható: $k=45 \text{ m}^{1/3}/\text{s}$).
- **1-1-4 csatorna (L = 195 m):**
  - Az 1-1-2 csatorna betorkollása felett, 1+125 fkm-től 1+195 m-ig: $b = 0,6 \text{ m}$, árokmélység: $m = 0,6 \text{ m}$, fenékesés: $I = 10 \text{ cm/km}$ ($k=45 \text{ m}^{1/3}/\text{s}$), ($Q=0,65 \text{ m}^3/\text{s}$).
  - Az 1-1-2 csatorna betorkollása alatt, 1+000 fkm és 1+125 fkm között: $b = 0,6 \text{ m}$, árokmélység: $m = 0,8 \text{ m}$, fenékesés: $I = 25 \text{ cm/km}$ ($k=45 \text{ m}^{1/3}/\text{s}$), ($Q=1,3 \text{ m}^3/\text{s}$).
- **1-1-0 csatorna (L = 1850 m):**
  - Az 1-1-4 csatorna betorkollása, azaz 1+000 fkm felett: $b = 0,4 \text{ m}$, árokmélység: $m = 0,6 \text{ m}$, fenékesés: $I = 10 \text{ cm/km}$ ($k=45 \text{ m}^{1/3}/\text{s}$), ($Q=0,4 \text{ m}^3/\text{s}$).
  - Az 1-1-4 csatorna betorkollása alatt, azaz 0+500 fkm-től, 1+000 fkm-ig: $b = 0,6 \text{ m}$, árokmélység: $m = 0,8 \text{ m}$, fenékesés: $I = 25 \text{ cm/km}$ ($k=45 \text{ m}^{1/3}/\text{s}$), ($Q=1,8 \text{ m}^3/\text{s}$).
- **1-1-2-1, 1-1-2-2, 1-1-2-3 és 1-1-2-4 csatornák (csatornánként $Q = 0,25 \text{ m}^3/\text{s}$):**
  - hossz: $L = 440 \text{ m}$, fenékszélesség: $b = 0,4 \text{ m}$, árokmélység: $m = 0,5 \text{ m}$, fenékesés: $I = 10 \text{ cm/km}$ (Manning-Strickler - féle simasági együttható: $k=45 \text{ m}^{1/3}/\text{s}$).
- **1-1-2 csatorna (L = 170 m, 0+500 fkm-nél torkollik az 1-1-0 gyűjtő csatornába):**
  - Az 1-1-2-1 és 1-1-2-2 csatorna betorkollása felett (0+080 fkm - 0+170 fkm között): $b = 0,6 \text{ m}$, árokmélység: $m = 0,6 \text{ m}$, fenékesés: $I = 10 \text{ cm/km}$ ($k=45 \text{ m}^{1/3}/\text{s}$), ($Q=0,5 \text{ m}^3/\text{s}$).
  - Az 1-1-2-1 és 1-1-2-2 csatorna betorkollása alatt (0+000 fkm - 0+ 080 fkm): $b = 0,6 \text{ m}$, árokmélység: $m = 0,6 \text{ m}$, fenékesés: $I = 30 \text{ cm/km}$ ($k=45 \text{ m}^{1/3}/\text{s}$), ($Q = 1,0 \text{ m}^3/\text{s}$).
- **1-1-0 csatorna (L = 1850 m):**
  - Az 1-1-2 csatorna betorkollása, azaz 0+500 fkm alatt: $b = 0,8 \text{ m}$, árokmélység: $m = 0,9 \text{ m}$, árok rézsúhajlása: $\rho = \text{ctg}(\alpha) = 1,5$, fenékesés: $I = 40 \text{ cm/km}$ ($k=45 \text{ m}^{1/3}/\text{s}$), ($Q=3,0 \text{ m}^3/\text{s}$).

1-0-0 főgyűjtő csatorna:

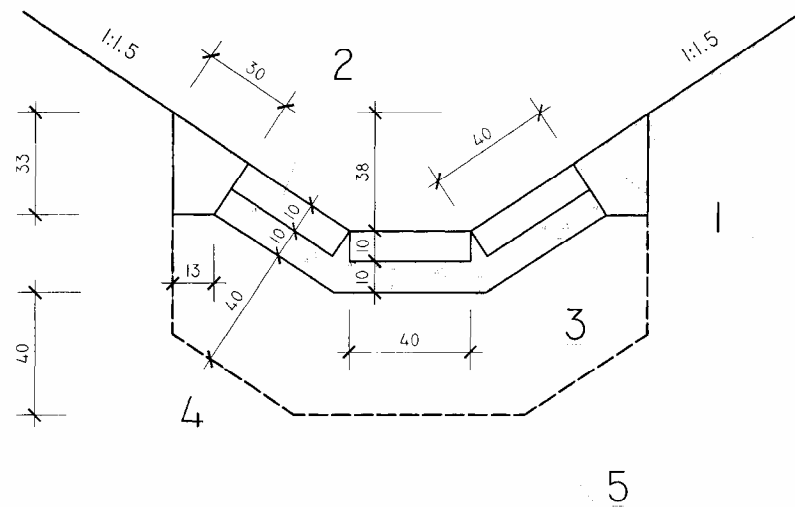
- **1-7-0 csatorna (L = 220 m):**
  - fenékszélesség: $b = 0,4 \text{ m}$, árokmélység: $m = 0,4 \text{ m}$, fenékesés: $I = 10 \text{ cm/km}$ (Manning-Strickler - féle simasági együttható: $k=45 \text{ m}^{1/3}/\text{s}$), ($Q = 0,1 \text{ m}^3/\text{s}$).
- **1-3-0 és 1-5-0 csatornák (L = 220 m):**
  - fenékszélesség: $b = 0,6 \text{ m}$, árokmélység: $m = 0,6 \text{ m}$, fenékesés: $I = 10 \text{ cm/km}$ (Manning-Strickler - féle simasági együttható: $k=45 \text{ m}^{1/3}/\text{s}$), (csatornánként: $Q = 0,5 \text{ m}^3/\text{s}$).
- **1-0-0 csatorna (L = 500 m):**
  - Az 1-5-0 csatorna betorkollása felett (0+450 fkm - 0+500 fkm között): $b = 0,4 \text{ m}$, árokmélység: $m = 0,4 \text{ m}$, fenékesés: $I = 10 \text{ cm/km}$ ($k=45 \text{ m}^{1/3}/\text{s}$), ($Q=0,2 \text{ m}^3/\text{s}$).
  - Az 1-3-0 és az 1-5-0 csatorna betorkollása között (0+350 fkm - 0+450 fkm): $b = 0,6 \text{ m}$, árokmélység: $m = 0,6 \text{ m}$, fenékesés: $I = 10 \text{ cm/km}$ ($k=45 \text{ m}^{1/3}/\text{s}$), ($Q = 0,7 \text{ m}^3/\text{s}$).
  - Az 1-1-0 és az 1-3-0 csatorna betorkollása között (0+008 fkm - 0+350 fkm): $b = 0,6 \text{ m}$, árokmélység: $m = 0,6 \text{ m}$, fenékesés: $I = 30 \text{ cm/km}$ ($k=45 \text{ m}^{1/3}/\text{s}$), ($Q = 1,3 \text{ m}^3/\text{s}$).
  - Az 1-1-0 csatorna betorkollása alatt (0+000 fkm - 0+080 fkm): $b = 0,6 \text{ m}$, árokmélység: $m = 1,2 \text{ m}$, fenékesés: $I = 40 \text{ cm/km}$ ($k=45 \text{ m}^{1/3}/\text{s}$), ($Q = 4,3 \text{ m}^3/\text{s}$).

Amennyiben a tervezett szabad felszínű csatornahálózat gravitációs működtetése korlátozódhat, alvízi visszaduzzasztás miatt, akkor a szükséges átemelő kapacitás-többletet biztosítani szükséges.

1. B) Tervezett csatornák:

- **1-1-2 és 1-1-4 csatornák (csatornánként $Q = 0,65 \text{ m}^3/\text{s}$):**
  - hossz: $L = 860 \text{ m}$, fenékszélesség: $b = 0,6 \text{ m}$, árokmélység: $m = 0,6 \text{ m}$, fenékesés: $I = 10 \text{ cm/km}$ (Manning-Strickler - féle simasági együttható: $k=45 \text{ m}^{1/3}/\text{s}$).
- **1-1-0 csatorna (L = 104 m):**
  - Az 1-1-2 csatorna betorkollása felett (0+070fkm - 0+140 fkm között): $b = 0,6 \text{ m}$, árokmélység: $m = 0,6 \text{ m}$, fenékesés: $I = 10 \text{ cm/km}$ ($k=45 \text{ m}^{1/3}/\text{s}$), ($Q=0,65 \text{ m}^3/\text{s}$).
  - Az 1-1-2 csatorna betorkollása alatt (0+000 fkm - 0+ 070 fkm): $b = 0,6 \text{ m}$, árokmélység: $m = 0,8 \text{ m}$, fenékesés: $I = 25 \text{ cm/km}$ ($k=45 \text{ m}^{1/3}/\text{s}$), ($Q = 1,3 \text{ m}^3/\text{s}$).

A befogadó csatorna (2. ábrán) szaggatott vonallal jelölt szakasza, a Patéi-csatornába való torkollásáig bővítendő, az $1,3 \text{ m}^3/\text{s}$ belvíztöbblet, károkozás mentes elszállíthatósága érdekében.

BEÉPÍTÉSI HELYEKET LD. A HELYSZÍNRAJZOKON
ÉS A HOSSZ-SZELVÉNYEKEN.

JEL	MEGNEVEZÉS	MENNYISÉG
1	BETONSZEGÉLY C16-32/KK-F50	0.11 m ³ / ÁROK FM
2	GYEPHÉZAGOS LAPBURKOLAT M 40 / 40 / 12	0.80 m ² / ÁROK FM
3	MEDERLAP BURKOLAT M60/40/10	0.40 m ² / ÁROK FM
4	HOMOKOS KAVICS ÁGYAZAT 10 CM	0.12 m ³ / ÁROK FM
5	BEKÖTŐFOG C16-32/KK-F50	0.30 m ³ / DB

ÁROK ESÉSE [%]:	40	60	80	100	125	150
FOGAK TÁVOLSÁGA: (LAZA TALAJBAN)	15	12	10	8	7	6

BURKOLT ÁROK MINTASZELVÉNY BA 40 / 40 / 1,5 GYEP.

Rajzszám:

3. ábrán (Burkolt árok mintakeresztmetszele)

1. Energiaipari terület

Energiaipari terület (123 ha) az 1. ábrán: Belvízrendezési terv - átnézetes helyszínrajz látható, ahol a Csongrád megyei Területrendezési Terv szerinti rendszeresen belvízjárta terület: 2,2 ha. A rendszeresen belvízjárta terület belvizeinek elvezetésére, egy Ny-K irányú csatornát terveztünk, amelynek hossza 342 m, kb. 200 m széles sáv (7 ha) víztelenítésére alkalmas.

Az energiaipari terület összegyűjtendő és elvezetendő belvizeinek befogadója, a meglévő csatorna lehet, amelynek végső befogadója a Patéi II.-csatorna, illetve a Patéi-csatorna, majd a Kurca-főcsatorna.

A csatorna keresztmetszeti kialakításának méretezését a „Belterületi vízrendezés” MI-10-455/2-1988, műszaki irányelv alapján határoztuk meg az alábbiak szerint:

A terep átlagos lejtésére 10 cm/km-t, az energia ipari terület átlagos lefolyási tényezőjére $\alpha = 0,9$, az átlagos felületi érdességre pedig: $n = 0,15 \text{ s/m}^{1/3}$ (Manning – féle érdességi együttható) értéket vettünk fel.

o 1-0-0 főgyűjtő csatorna (L = 340 m):

- fenékszélesség: $b = 0,4 \text{ m}$, árokmélység: $m = 0,5 \text{ m}$, fenékesés: $I = 15 \text{ cm/km}$ (Manning-Strickler – féle simasági együttható: $k=45 \text{ m}^{1/3}/\text{s}$), ($Q = 0,35 \text{ m}^3/\text{s}$).

2. Általános ipari terület

Általános ipari terület (165 ha) az 1. ábrán: Belvízrendezési terv - átnézetes helyszínrajz látható, ahol a Csongrád megyei Területrendezési Terv szerinti rendszeresen belvízjárta terület: 9,7 ha. A rendszeresen belvízjárta terület belvizeinek elvezetésére, egy Ny-K irányú csatornát terveztünk, amelynek hossza 1245 m, kb. 200 m széles sáv (24,9 ha) víztelenítésére alkalmas.

Az általános ipari terület összegyűjtendő és elvezetendő belvizeinek befogadója, a meglévő csatorna lehet, amelynek végső befogadója a Patéi II.-csatorna, illetve a Patéi-csatorna, majd a Kurca-főcsatorna.

A csatorna keresztmetszeti kialakításának méretezését a „Belterületi vízrendezés” MI-10-455/2-1988, műszaki irányelv alapján határoztuk meg az alábbiak szerint:

A terep átlagos lejtésére 10 cm/km-t, az energia ipari terület átlagos lefolyási tényezőjére $\alpha = 0,9$, az átlagos felületi érdességre pedig: $n = 0,15 \text{ s/m}^{1/3}$ (Manning – féle érdességi együttható) értéket vettünk fel.

o 1-0-0 gyűjtő csatorna (L = 1245 m):

- 0+600 fkm-től, 1+245 fkm-ig fenékszélesség: $b = 0,4 \text{ m}$, árokmélység: $m = 0,5 \text{ m}$, fenékesés: $I = 20 \text{ cm/km}$ (Manning-Strickler – féle simasági együttható: $k=45 \text{ m}^{1/3}/\text{s}$), ($Q = 0,6 \text{ m}^3/\text{s}$).
- 0+000 fkm-től, 0+600 fkm-ig fenékszélesség: $b = 0,4 \text{ m}$, árokmélység: $m = 0,8 \text{ m}$, fenékesés: $I = 30 \text{ cm/km}$ (Manning-Strickler – féle simasági együttható: $k=45 \text{ m}^{1/3}/\text{s}$), ($Q = 1,2 \text{ m}^3/\text{s}$).

4. Gazdasági, kereskedelmi és szolgáltató terület

A gazdasági, kereskedelmi és szolgáltató terület – a Kurca-főcsatornától nyugatra, az 1. ábrán: Belvízrendezési terv - átnézetes helyszínrajz látható, ahol a Csongrád megyei Területrendezési Terv szerinti rendszeresen belvízjárta terület: 3,0 ha. A rendszeresen belvízjárta terület belvizeinek elvezetésére, egy K-Ny irányú csatornát terveztünk, amelynek hossza 180 m, kb. 200 m széles sáv (3,6 ha) víztelenítésére alkalmas.

A gazdasági, kereskedelmi és szolgáltató terület összegyűjtendő és elvezetendő belvizeinek befogadója, a meglévő csatorna lehet, amelynek végső befogadója a Kurca-főcsatorna.

A csatorna keresztmetszeti kialakításának méretezését a „Belterületi vízrendezés” MI-10-455/2-1988, műszaki irányelv alapján határoztuk meg az alábbiak szerint:

A terep átlagos lejtésére 10 cm/km-t, az energia ipari terület átlagos lefolyási tényezőjére $\alpha = 0,9$, az átlagos felületi érdességre pedig: $n = 0,15 \text{ s/m}^{1/3}$ (Manning – féle érdességi együttható) értéket vettünk fel.

o 1-0-0 gyűjtő csatorna (L = 180 m):

- 0+000 fkm-től, 0+180 fkm-ig fenékszélesség: $b = 0,4 \text{ m}$, árokmélység: $m = 0,4 \text{ m}$, fenékesés: $I = 15 \text{ cm/km}$ (Manning-Strickler – féle simasági együttható: $k=45 \text{ m}^{1/3}/\text{s}$), ($Q = 0,3 \text{ m}^3/\text{s}$).

XXII. KULTURÁLIS ÖRÖKSÉGVÉDELEM

Szentes Város kulturális örökségével, illetve annak megóvásával részletesen az örökségvédelmi hatástanulmányban – mely a településrendezési terv II. kötete – foglalkozunk. Jelen fejezetben csak nagyvonalakban ismertetjük, a szerkezeti terv értelmezéséhez.

1. Régészeti emlékek feltárhatóságának lehetőségei

RÖVIDÍTETT HATÁSELEMZÉS

Tervezett változtatás hatása:

1 Belterület

1. Mezőgazdasági jellegű ipari terület

188. sz. lelőhely, Szentilona (Ilonapart)

A tájból dombszerűen kiemelkedő (egykori ártéri sziget), jelentős régészeti lelőhely Ny-i felét a tervezett mezőgazdasági jellegű iparterület kialakítása érinti és veszélyezteti.

Javaslat:

A több periódusú, emlékekben gazdag lelőhelyen található egy középkori település központja, annak, temetője, lakóépületei. Ezeket jelentős mértékben veszélyeztetheti a tervezett kialakítás, ugyanakkor megtartandó emlékekkel, építészeti maradványokkal lehet számolni – elsősorban egy Árpád-kori templom maradványaival –, melyek előkerülése helyreállítása és bemutatása tervváltoztatással, vagy akár annak megghiúsulásával is járhat. Mindezek alapján a régészeti lelőhelyen a tervezett ipari terület kialakítását nem javasoljuk, ugyanakkor a régészeti lelőhelyet célszerű lenne gyepművelésbe vonni.

100., 102., 120. sz. lelőhelyek (Alsórét, Szeder-telep)

Javaslat:

A tervezett mezőgazdasági jellegű ipari területen a földmunkával járó fejlesztésekkel, beruházásokkal a lelőhelyeket lehetőleg el kell kerülni, illetve azokat a lelőhely kiterjedésének határához kell igazítani. Amennyiben ez nem megoldható, a régészeti lelőhelyek érintett területét előzetesen fel kell tární (ld. lent)

2. Iparterület (általános, energia ipar)

96., 97., 98., és 162. sz. lelőhelyek (Nagynyomás)

Javaslat:

A tervezett iparterületen (általános, energia ipar) a földmunkával járó fejlesztésekkel, beruházásokkal a lelőhelyeket lehetőleg el kell kerülni, illetve azokat a lelőhely kiterjedésének határához kell igazítani. Amennyiben ez nem

megoldható, a régészeti lelőhelyek érintett területét előzetesen fel kell tární (ld. lent)

3. Zöldterület

86. sz. (Alsórét, Csukás-dűlő) és 540. sz. (Sárgapart-Újtelep) lelőhely

Javaslat:

Amennyiben a zöldterületi fejlesztés földmunkával jár, a régészeti lelőhelyek érintett területét előzetesen fel kell tární (ld. lent)

2 Külterület

1. Fasor kialakítása

A tervezett fásítások érintik az alábbi régészeti lelőhelyeket:

93., 184., (Várhát) 209., 214., 217., 219., (Belterület) 539., (Sárgapart) 546., (Görgös) sz. lelőhelyek a Kurca partján

3., 5., 12., 19., 22., 23. sz. lelőhelyek (Alsórét és Berekhát) a 451. sz. út mentén
123., 163., 181., 207., 239., 240., 248. sz. (Nagynyomás, Szentlászló, Vekerhát) lelőhelyek a 45. sz. út mentén

395., (Felsőrét) 412., (Kistőke) sz. lelőhelyek a 4445. sz. út mentén

246., 247. sz. (Kaján) lelőhelyek a 4401. sz. út mentén

61., 312., 345., 526. sz. (Dónát, Derekegyházi oldal) lelőhelyek a 4406. sz. út mentén
201., 207., 222., 236., 237., 238., 239., 240., 248., 258., 260., 261., 267., 273., 280., 285., 295., 420., 423., 425., 426., 427., 429., 430., 431., 444. sz. (Vekerzug, Kaján, Cserebökény) lelőhelyek a Veker főcsatorna partján

82., 117., 118., 132., 197., 198., 315., 316., 321., 322., 328., 336., 337., 348., 350., 373., 374., 375., 502., sz. (Derekegyházi oldal, Dónát, Lapistó, Szentlászló) lelőhelyek a Kórogy-ér partján.

Javaslat:

A tervezett fásítások kivitelezése során a lelőhelyek területein a fásítási munkát lehetőleg mellőzni kell, illetve a lelőhely kiterjedésének határához kell igazítani. Amennyiben ez nem megoldható, a régészeti lelőhelyek érintett területét előzetesen fel kell tární (ld. lent)

2. Kerékpárút

13., (Berekhát) 27., (Borbásföld) 91., (Berek) 126., (Derekegyházi oldal, Iskola-dűlő) 207., (Vekerhát) 222., (Kaján, Kettős-halom) 238., (Kaján) 239., 240., 248., (Vekerhát) 261., (Kaján) 273., 279., 285., 296., (Cserebökény, Belső-Ecser), 372., (Lapistó) 397., (Zalota) 415., (Lapistó) 498., (Belső-Dónát), 548., (Cserebökény, Belső-Ecser) 554. sz. (Felsőrét) lelőhelyek

Javaslat:

A tervezett kerékpárút szakaszok pontos kialakítása során fontos lenne ezeket elkerülni. Amennyiben ez nem megoldható, a régészeti lelőhelyek érintett területét előzetesen fel kell tární (ld. lent)

3. Közút

279., 280. sz. (Cserebökény, Belső-Ecser) előhelyek a 4402. sz. út nyomvonalán
207., 239., (Vekerhát) és 395. sz. (Felsőrért) előhelyek a 4445. sz. út nyomvonalán
109. sz. (Repülőtéri kőkereszt mellett) 163., (Nagynyomás) előhelyek a 45. sz. út
nyomvonalán

Javaslat:

A tervezett közút szakaszok pontos kialakítása során fontos lenne ezeket elkerülni.

Amennyiben ez nem megoldható, a régészeti lelőhelyek érintett területét előzetesen fel kell tární (ld. lent)

4. Külterületi lakott és üdülőterület és idegenforgalmi épület

550., 552., 388. sz. lelőhelyek Magyartésen

Javaslat:

A tervezett külterületi lakott és üdülőterületen az idegenforgalmi épületek földmunkával járó fejlesztéseivel a lelőhelyeket lehetőleg el kell kerülni, illetve azokat a lelőhely kiterjedésének határához kell igazítani. Amennyiben ez nem megoldható, a régészeti lelőhelyek érintett területét előzetesen fel kell tární (ld. lent)

Valemennyi fenti esetben a földmunkával járó tervezett változtatások során az alábbiak szerint kell eljárni.

Az Kötv 22-23.§-a, továbbá A régészeti lelőhelyek feltárásának ... részletes szabályairól szóló 18/2001 (X.18.) NKÖM rendelet 14.§-a szerint a nyilvántartott régészeti lelőhelyeket a földmunkával járó fejlesztésekkel, beruházásokkal el kell kerülni. Ha a lelőhelyek elkerülése a földmunkával járó fejlesztés beruházás költségeit aránytalanul megnövelné, vagy a beruházás másutt nem valósítható meg, a beruházással veszélyeztetett régészeti lelőhelyeket előzetesen fel kell tární. A tervezett munkálatok kizárólag a feltárás befejezése után kezdődhetnek el. A régészeti feltárások költségét annak kell fedezni, akinek érdekében a feltárás szükségessé vált Kötv 19.§ (3). A fejlesztések, beruházások tervezése során a megelőző feltárás teljes költségét, de legalább a teljes bekerülés 9 ezrelékét kell költségelőirányzatként biztosítani a feltárás fedezetére Kötv 22.§.(1).

A tervezett tevékenység építési tevékenység előtt a hatályos 2001. évi LXIV. Kulturális Örökségről szóló törvény szerint értesíteni kell a Kulturális Örökségvédelmi Hivatal szegedi Regionális kirendeltségének előzetes szakhatósági állásfoglalását kell kérni. A szükséges megelőző kutatások elvégzéséhez a helyileg illetékes Csongrád Megyei Múzeumok Igazgatóságával kell megállapodást kötni.

Mezőgazdasági művelések hatásai

A település kül- és belterületén ismert régészeti lelőhelyek közül többet az intenzív mezőgazdasági munkálatok és a modern talajművelés okozta bolygatások károsítottak. Ezen lelőhelyek esetében az intenzív mezőgazdasági munkálatok további pusztításokat eredményezhetnek, ezért e lelőhelyek megóvása érdekében javasoljuk a mélyebb munkálatok járó földművelési rendszerek korlátozását, ami különösen vonatkozik a mélyszántásra, a késezésre, a szőlőtelepítésekénél szokásos rigolózásra.

Kiemelten fontos, a kunhalmok megóvása, további pusztulásuk megakadályozása is. Az intenzív mezőgazdasági módok miatt rendkívül nehéz a lelőhelyek pontos kiterjedését és sokszor azok jellegének a meghatározását elvégezni.

Javaslat:

A KÖTV 22-23 §-a, továbbá A régészeti lelőhelyek feltárásának... részletes szabályairól szóló 18/2001 (X. 18) NKÖM rendelet 14 §-a szerint a nyilvántartott régészeti lelőhelyeket a földmunkával járó fejlesztésekkel, beruházásokkal el kell kerülni.

Az egyébként is természeti védelem alá eső számú régészeti lelőhelyeken található rézkori kurgánok megóvása érdekében fontos lenne, azok területének gyepművelésbe való átsorolása, amennyiben ez még nem történt meg.

2. Javaslat a műemlékek listájának bővítésére

- Zsinagóga-Könyvtár	hrs: 478/1
- Gőz és Kádfürdő	hrs: 7506
- Gimnázium	hrs: 5651
- Úri kaszinó - Zeneiskola	hrs: 33
- Ármentesítő Társulat Székháza	hrs: 40
- Kórház	hrs: 186
- Evangélikus templom	hrs: 5590
- Városháza	hrs: 5623
- Járásbíróság és Fogház	hrs: 5627
- Katolikus iskola	hrs: 5624
- Felsőpárti Református templom	hrs: 2523
- Vasútállomás	hrs: 4417
- Református iskola	hrs: 2
- Szentesi Takarékszövetkezet	hrs: 5622

3. Javaslat a helyi védelem bővítésére

- Termál Fürdő, Sima F. u. 13.
- Móricz Zsigmond Művelődési ház, Ady Endre u. 36.
- Antal Endre építész háza, Ady Endre u. 16.
- Lakóházak Arany János utca 8, 10, 12, 14, 18, 20, 15,
- Sport központ, Arany János u. – Ady u. sarok
- Lakóházak Farkas Mihály u. 5, 15.
- Filep ház, Tóth József u. 13.
- Zsoldos ház, Tóth József 7.
- Kocsma, Tóth József u. – Hajdú Lajos u. sarok
- Lakóházak Kiss Bálint u 1., 3., 5..
- Imaház, Kiss Bálint u. 8.
- Lakóház Tóth József u. 8.
- Fényírda
- Földhivatal épülete, Kossuth u. 8.
- Páter-ház Kossuth u.
- Pékség, Szabadságtér sarkán
- Lakóházak, Petőfi Sándor u. 5., 7, 7/a., 11., 13. 12., 14., 16.
- Lakóházak, Szt. Imre herceg u. 2., 16.
- Kocsma, Sáfrán Mihály u. 10.
- Lakóház, Mátyás Király u. 1.
- Lakóházak, Ady Endre u. 17., 27.
- Könyvtár, volt zsinagóga (addig, amíg nem lesz műemlék)
- Lakóházak, Koszta József u. 2., 4., 6., 12., 14/a.
- Terménytároló, Koszta József u. 6., 9.
- Szakközépiskola Kossuth u. 45.
- Tűzoltóság, Kossuth u. 47.
- Bökény Zsilip, (addig, amíg nem lesz műemlék)
- Kurcai-Harmincadvámház (Bikaakol),
- Temetőkápolna,
- Zsoldos Gyártelep (addig, amíg nem lesz műemlék)
- Víztorony Vásárhelyi út,
- Víztorony Vasútállomás mellett

A helyi védelemre javasolt zöldfelületi elemeket a „Zöldterületfejlesztés” c. fejezet tartalmaz.

- körkörös úttal határolt domb sírkövei a Bereklapason,
- a Kálvária temető temetőképe,
- az Alsó-Református temető temetőképe,
- az Evangélikus temető temetőképe,
- illetve minden XIX. századi sírépítmény (kripta, sírkő, fejfa) és figurális alkotás (sírsozor, dombormű, murália).

Védelemre javasolt utcakép:

- Hegedűs László utca északi oldala
- Arany János utca északi oldal 2. – 18. sz., déli oldal 3.-9. sz.
- Tóth József utca nyugati oldala 18. – 36. sz keleti oldala 15. -31. sz.
- Munkácsy Mihály utca északi oldal végig
- Ady Endre utca nyugati oldal 2. – 18. sz., keleti 1. – 25. sz.
- Klauzál utca nyugati oldala 9. -19. sz., keleti oldala 20. – 30. sz.
- Páva utca nyugati oldala 5. – 9. sz.
- József Attila utca keleti oldal 14. – 59. sz.
- Vásárhelyi út keleti oldal 1. – 11. sz., 61 – 109. sz., nyugati oldal 2. – 96. sz.
- Szt. Imre herceg utca déli oldala 2. – 16. sz.,

Védett településszerkezetnek javasolt terület, amely a forgalomcsillapított övezet a tervben. Ez megegyezik az eredeti ágas alföldi utcaszerkezettel. Ez megmaradt annak ellenére, hogy a régi épületállomány jelentős részét elbontották, helyére a 60-as évek végétől a nyolcvanas évekig telepszerű beépítés került, a rendszerváltás után pedig sokszor zárt sorú, de építészeti idegen megoldások. Az utóbbi évtizedben a közterület rehabilitáció látványos elemei valósultak meg.

